

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ör-ulca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei, Fél-évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Az egyház szociális feladatainak gyakorlati megoldása.

Irtó és a bihari egyházmegye lelkesértekezletén felolvasta: *Bódi Mihály.*

Amikor szinte minden nap olvasunk, vagy hallunk e körbe vágó témáról, valahogy úgy gondolom, hogy minden ilyen tárgyalás, ha csak egy kevéssel is, hozzájárul az ugynevezhető keresztyén szociológia kiképzéséhez. Érdekes kor és kórtünet, hogy e kör amilyen elhallgatott tárgy volt évekkal ezelőtt, most olyan vehemenciával tárgyalják, mintha a multnak e tekintetben való mulasztását pótolni, hirtelen kiépiteni akarnák. Már e kezdet áldott dolog, mert eddig e tekintetben csak bukdácsolunk és más szellemi áramlatok szemszöge alatt próbáltuk e kör kérdéseit megoldani.

Kemény munka az, amelyhez kezdtünk, de nem zárhatjuk le addig, míg határozott normákat nem képezünk ki a keresztyén élet minden mozzanatára. Mert az evangélium az élet minden kérdésére tartogat valami feleletet, csak utána kell kérdezni. Norma kiképzésről, nem pedig felállításról beszélek, mert a kiképzés egy folyamat, amikor, mint a méhcsalád tagjai teszik: a gondolkodni és gondoskodni szeretők összehozzák azt, ami bennök a legjobb, hogy szolgáljanak övéiknek; folyamat, amely megóv attól, hogy könnyelműen elveket állítsunk fel, mert ez ha helytelen, sok romlást, vagy kárt idézhet elő. Hogy csak említsem, a világi elvek, ha felállították őket és uralomra jutnak, előbb-utóbb csalódást idéznek elő hűveikben.

Ezek előrebocsátása után a szociális feladat alanyát a szocietást tartom kívánatosnak első sorban vizsgálni. Ki és mi az az elem, amellyel foglalkoznunk kell? Ismereteim alapján a szocietas nem homogén, hanem nagyon is heterogén elem. Nincs az a felekezet, amelynek homogén elemmel volna dolga. Bizony, ha mindenek teljesen megtértek és újjászülöttek lennének: márhólnapra megszűnne minden szociális probléma! Azonban, mivel

minden felekezet a heterogén elemet óhajtja a kívánatos állapot felé segíteni, mindegyik felekezet tagjait a tengeri gyalom példázza ki: nagyon sokféle érzelmü, vágyu, akaratu, gondolkodásu, műveltségü, irányu az a társaság, amellyel dolgunk van, elannyira, hogy elmondhatjuk, miszerint embereink annyifélek. ahányan vannak és azt hiszem, súlyosan átéreztek mindannyian Pál apostol gondolatát: mindeneknek mindenekké kell lennem, hogy az egész szocietásból az Isten ügyének keserves éveken keresztül megnyerjek némelyeket.

Ha az ezer törekvésü emberek életét egy hosszmetzetben próbáljuk megvizsgálni, megtaláljuk azokat a rokon vonásokat, amelyek egyik és másik ember életében előfordulnak. Tapasztalataink alapján keressük fel azokat a mezőket, ahol a ma embere kiéli magát, azokat az eszméket, amelyek felhevitik és éltetik őket. Vegyük birálat alá ezeket a tereket és keressük az evangélium világítását.

(Folyt. köv.)

A lugosi ref. egyház jubiláris ünnepe.

Felemelő és külsőségeiben is impozáns szép ünnepség keretében jubilálta június 19 én, vasárnap a lugosi református egyház a Temes partján álló szép temploma felszentelésének 25-ik évfordulóját, amely nemcsak a sok nemzetiségü és felekezetü Lugos város reformátusságának, hanem a város egész magyarságának, sőt egész lakosságának is lélekemelő és meghatóan szép és testvéries ünnepe volt.

A három részre tagozott jubileumi ünnepek első része a virágdiszes templomban ment végbe, amelyet zsufolásig töltött meg a város minden felekezetének és nemzetiségének képviselőiben megjelent nagyszámu és előkelő közönség. A jubiláris ünnepeken megjelent néhai Pogány Károly volt krassószörényi főispánnak, a lugosi református egyházközség megszervezőjének s temploma felépítőjének és patrónusának özvegye, Teleki Leonie grófnő is, akit a parókián a presbitérium élén Szombati Szabó István lelkész fogadott, a virágruhába öltöztetett templomi főportálé előtt pedig a lugosi református Nőszövetség nevében B. Nemes Lonci titkárnő üdvözölt.

A „Tebenned biztunk...” hatalmas szárnyalásu ősi kálvinista zsoltár elhangzása után Nemes Elemér igazfalvi lelkész mondott a szivek mélyére ható imádságot, majd Szabolcska László dr. temesvári esperes-lelkész tartotta meg maradandó hatásu, gondolatgazdag ünnepi prédikációját, amely után a

lugosi egyházközség első kísérető lelkésze, Szöllőssy Imre bodófalvi lelkész zárta be meghatóan szép alkalmi imádsággal az ünnepi istentiszteletet, melynek keretében a Lugosi Magyar Dalárda vegyeskara Goll: „A szeretet“ című nagyszerű kórusát adta elő rendkívüli nagy hatás mellett s művészi tökéletességgel, Arató Andor karnagy vezénylete alatt.

A jubiláris ünnepség második szakasza délben 12 órakor az egyház tanácsstermében tartott presbiteri diszüléssel folytatódott, amelyen Nemes Kálmán tb. főgondnok, a lugosi református egyháznak legrégebb élő presbitere és gondnoka tartott remnizscenciákban gazdag történelmi visszatekintést az egyházközség dicsőséges küzdelmekben lefolyt huszonöt esztendejére.

Este félnyolc órai kezdettel magas színvonalon álló műsorral nagyszabású ünnepély és templomi hangverseny volt a jubiláló templomban, amelyet nagyszámu, a város minden nemzetiségéből és felekezetéből való közönség töltött meg ez alkalommal is zsufolásig. A műsort Nemes Elemérnek, a kiváló komponistának művészi orgonanyitánya vezette be [Variációk Luther „Erős várunk nekünk az Isten“ című éneke fölött], majd Szabolcska László dr. mondott poétikus szépségű imádságot és tartott bibliaolvasást. Szombati Szabó István Tompa Mihály „Heldeklő mellett“ című költeményét szavalta el drámai erővel, Nemes Elemér „A világiak szerepe az egyházak életében“ címmel tartott nagyszerűen felépített maradandó emlékü szabad előadást. Rajtuk kívül közreműködtek még Voglné Kardos Angela két művészi énekszámval, Hegyesi Zoltán lugosi fiatal hegedűművész pompás technikájú hegedűszólójával, Gyenge Gyula presbiter Reményik „Pilátus“ című költeményének nagyhatású elszavalásával és a Lugosi Magyar Dalárda vegyeskara Hajdu: „Az égen, a földön“ című kórusának bravuros előadásával. Az orgonakiséreteket Arató Andor, Arató Andorné és dr. Ábrahám Gézáné látták el. A maradandó hatású ünnepség mély nyomokat hagyot a lelkekben.

A bihari egyházmegyei tanító-egyesület alakuló közgyűlése.

A bihari egyházmegyei tanítói kar 1932 május hó 24-én tartotta alakuló közgyűlését Nagyváradon.

Közgyűlésünk a XC ik zsoltár eléneklése után Vadai Béla esperes buzgó imája s — a tanítói kar mai helyzetét ismerő s mindenkép segíteni akaró — lelkes beszédével a már régen nélkülözött „Bihari Egyházmegyei Tanító egyesület“ megalakítására buzdítja a tanítói kart.

Tatár Erzsébet nagyváradai tanítónő magyar nyelvtanból, Bódis Ágnes püspöki-i tanítónő román nyelvből tartottak mintatanítást, lelkiismeretes felkészültséggel, mellyel bizonyosságát adták a felekezeti tanítói kar pedagógiai képzettségének.

Következő tárgyunk a „Tanítóegyesület” megalakulása, az alapszabálytervezet ismertetése s jóváhagyása, mely a tisztikar megválasztásához vezetett. Elnök: Czina Sándor, Bors. Alelnök: Csathó Jenőné, Nagyvárad. Főjegyző: Herczegh Kálmán, Bihar-püspöki. Aljegyzők: Bagits Lajos Bihar-püspöki, Papp Margit Nagyvárad. Pénztáros: Matkó Mária Nagyvárad. Választmányi tagok: Lázár Mártonné Nagyvárad, Czeglédi Sándor Nagyszántó, Sándor Lajos Pusztajlak, Varga Ferenc Hegyközkovácsi. Pótagok: Kelemen Etelka Nagyvárad, Kalas Sándor Szentjános Bogáthi Mihály Örvénd, Nagy Géza Csatár.

Ugyanekkor határozatilag kimondta a közgyűlés a köri értekezletek tartását s a felvett jegyzőkönyv elnökhöz való be-terjesztését, aki a főjegyzővel együtt összesített évi jelentésben számol be a közgyűlésnek. Továbbá feliratban kérte a törvényalkotó felsőbb egyházi hatóságot, hogy úgy az egyházmegyei, mint az egyházkerületi bíróságokhoz a tanítók számarányának megfelelően, tanító-tanácsbírókat is válasszanak. Ugyancsak megválasztotta a „Gyámintézet” tisztikarát. Elnök: Kuki Zoltán Bihar. Főjegyző: Herczegh Kálmán Bihar-püspöki. Választmányi tagok: dr Szabó Lajosné, Incze Ilona, Vásárhelyi Sándor Nagyvárad és Masztics János Kisszántó.

Foglalkozott még a közgyűlés a tanítói kar szellemi és anyagi ügyeivel, majd a 245. dics. 10 ik versének eléneklése után, a gyűlés véget ért. *Czina Sándor, egyes elnök.*

Tájékoztató a nagyváradai ref. leánynevelő-intézetbe való felvételhez

A leánynevelő-intézet a református leánygimnáziumi igazgató-tanács fennhatósága alatt áll s célja a református vallású középiskolai leánygyermeknek rendeltetésükhöz illő nevelést és otthont nyújtani. A nevelőintézet nagy gondot fordít a valláserkölcsei nevelésre s e végből a növendékek mindig részt vesznek a vasárnapi istentiszteleten (a templom télen fűtve), a nyári félévben a hétköznapi esti istentiszteleteken is megjelennek. Étkezés előtt és után, valamint este közösen imádkoznak, bibliaolvasással és zsoltárelékléssel fejezik be a napi munkájukat. Az intézet szellemi és anyagi vezetését Karácsonyiné Gálbory Erzsébet igazgatónő látja el, a gyermekeknek tanulmányaikban a bentlakó tanárnők segítséget nyújtanak. Az intézet orvosa dr Szőke Ferenc belgyógyász és gyermekorvos, a Tüdőszanatórium titkára és igazgató főorvos helyettese.

A test egészséges fejlődését az izletes és bőséges táplálkozás mellett előmozdítják a séták és az intézet fásított udvarán a közös játékok. A növendékek naponta ötszöri étkezésben részesülnek.

Reggeli és uzsonnára kávé. Ebéd: leves, főzelék sülttel, tészta. Vacsora: sült körítéssel.

Az internátus helyisége hálóterem, mosdó, tanuló szobákból, ebédlőből és zongorasobákból áll. Valamennyi szép, világos, szellős helyiség. Van külön betegszobája a könnyű betegek részére és külön álló épületben az esetleg ragályos betegek részére.

Az intézetbe azon növendékek vétetnek fel, akik a nagyvárad középiskolákban végzik tanulmányaikat. Intézetünk a szülők kívánságára gondoskodik külön díjazás mellett, hogy növendékei zenei és nyelvi oktatásban részesüljenek.

Felvételhez szükségesek a következő okmányok: 1. Születési bizonyítvány. 2. Orvosi bizonyítvány arról, hogy a növendék egészséges. 3. Lelkészi ajánlólevél.

Fizetendő díjak egész évre: Internátus fentartási díj 250 Lei. Élelmezési díj 550 Lei. Orvos és fürdés 50 Lei. Könyvtár, hangszerhasználat, mosás 50 Lei. Minden növendék tartozik 200 Leit letenni esetleges gyógyszer és postaköltségek fedezésére. 100 kgr. kenyérliszt, 50 kgr. 0-ás liszt, 10 kgr. zsir, 50 kgr. burgonya, havonta 12 drb. tojás E díjak negyedévenként előre fizetendők. Az internátusba való felvétel alkalmával minden szülő vagy gyám egy kötelező nyilatkozatot ír alá, melynek benyújtása alkalmával a díjak egyharmadát kifizeti, ami a felvételt befejezetté teszi. A tartásdíj az egész iskolai évre szól, abból levonás sem szünetidőre, sem más címen nem kérhető, hanem azt mindenki teljes egészében tartozik megfizetni.

Minden növendék annyi fehérneműt hoz magával, amennyit anyagi viszonyai megengednek, de szükséges 6 drb. nappali ing, 6 drb. hálóing, 6 drb. nadrág, 6 pár harisnya, 6 drb. törülköző, 24 drb. zsebkendő, 1 drb. fürdőlepedő, 2 drb. egyenkötő, 6 drb. egyengallér, 1 sötétkék szövet matrózruha és 1 fehér vászon matrózruha. Az egyenkötő alatt meglévő ruháit hordhatja a növendék. Legyen egy őszi-tavaszi és egy téli kabátja. Egyensapka viselése kötelező. Hozzon magával két pár cipőt, egy nyakkendőt és két drb. fejkendőt.

Továbbá hoznia kell ágyneműt: 1 drb. paplan, 2 drb. párna, matrac vagy derékalj, 3 rend ágyszőnyeg 1 drb, 185×200 cm, méretű fehér ágyszőnyeg, 1 drb 12 személyes abrosz, 6 drb. asztalkendő, 2 drb. tányérkendő, 2 drb. pohártörő, evőeszközök, tányérok, csésze aljjal, 2 drb. pohár, 1 drb. mosdótál. Egyéb szükségletek: tükördoboz, fésű, haj-, fog-, köröm-, ruha- és cipőkefe, varróeszközök és egy jól záró lakat.

A növendék minden dolgát intézeti számmal látja el, melyet a felvétel alkalmával kap, a növendék minden dolgát leltárba írja, melyet 2 példányban kiállítva magával hoz.

Az internátus növendékei kéthetenként meglátogathatják a városban lakó rokonaikat, kiket a szülők az év elején az igazgatónőnek bejelentenek. A tanulók a nagy ünnepeket otthon töltik el.

Minden internátusi növendék, valamint ezeknek szülői és rokonai kötelesek az intézet házi szabályaihoz alkalmazkodni.

Az internátusba való felvételért és az internátusi segélyért a kérvények augusztus 15-ig küldendők be az igazgatósághoz. Oradea—Nagyvárad, Strada Prefecturii 1. szám.

HIREK

Konverziós kölcsönök bejelentésére vonatkozó egyidejűleg közölt körrendelettel kapcsolatban értesítjük az érdekelteket, hogy az egyházkerületi Ügyész ur lapzártá után érkezett közlése szerint az Igazságügyminisztérium legújabb intézkedése az, hogy a hitelező amennyiben egy községben több adósa van, követeléseit egy kimutatásba foglalva jelentheti be. Ennek alapján a kiküldött nyomtatványoktól eltérően a bejelentés ezen célszerű formában, ahol a szükség kívánja, tehetők meg.

Lelkészi államsegélyek elmaradt összegeiből a püspöki hivatal a f. évi május havit kézhez vette és az egyes egyházmegyékhez a szokásos uton el is juttatta. A június havi kifizetése is rövid időn belül remélhető, legalább is a kapott ígéretek alapján.

A balatonszárszói konferenciák közül az augusztus 1—8. napjain tartandó református leányok üdülőtáborába több gyülekezet leánybibliaköréből készülnek. Akik részt óhajtanak venni, forduljanak bővebb felvilágosításért a ker. belm. előadóhoz.

III. és IV. éves teológiai hallgatók nyári elhelyezkedést keresnek. Instruktorságot és s. lelkész helyettesi tendőket kész

szívvél, csekély díjazásért végeznek. Cimek: a lap főszerkesztőjénél kaphatók.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Sz. A. M.-j. Cikkedet e számra már későn kaptam. A dologról már előzőleg is hallottam, de úgy, hogy aligha fog megtörténni vagy legalább nem ebben a formában s azt hiszem, hogy információd nem is egészen helyes. Majd megtudom és közlés előtt még írok róla.

■■■■ HIVATALOS RÉSZ ■■■■

Református Püspöki Hivatal Nagyvárad.

Tanügyi: 2515—1932 II. szám. **KÖRRENDELET**, A kolozsvári inspektorátus területén lévő valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak. A kolozsvári inspektorátus 10870. számú levelét tudomásvétel és alkalmazkodás végett közlöm. „Tekintettel arra, hogy nem minden iskola tartja be a szabályzat azon rendelkezéseit, amelyek a felekezeti elemi iskolák igazgatóságainak adminisztratív kötelelességeire vonatkoznak, van szerencsénk a következő intézkedéseket tudomásvételre és alkalmazkodásra közölni. 1. Semmi címen szünnap nem adható az illetékes iskolai hatóságok tudta és jóváhagyása nélkül. 2. Bármely ünnepély, melyet az iskolai vagy egyházi hatóság vagy bárki az iskola helyiségében a tanulók részvételével rendez, hivatalunk tudomására hozandó, jóváhagyást kérve az ünnepélyre és beterjesztvén ennek műsorát. Kivételek a kötelező iskolai ünnepélyek, melyekről jelentés teendő az illetékes isk. revizorátusnak, beküldvén az ünnepély műsorát is. 3. A felek. el. iskolák igazgatóságai felkértnek, hogy idejében és a kellő helyen tegyék meg havi jelentéseiket, míg az iskolai hatóságoktól kapott rendeleteknek a leg-

rövidebb idő alatt tegyenek eleget." Oradea—Nagyvárad, 1932. június 14. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Tanügyi: 2530—1932 II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbelli iskolaszék elnök urnak.* Egyházkerületi közgyűlésünk 21-b—1932. sz. határozatával felhívja az iskolaszéki elnök urakat, hogy minél gyakoribb látogatásaik alkalmával a fennhatóságuk alatt álló iskolákban úgy az egyházi törvény, mint a magánoktatási törvény szempontjai szerint adminisztrációs, pedagógiai és gazdasági szempontból a legszigorubb ellenőrzést gyakorolják s a hiányosságokat idején kiküszöbölve kövessenek el mindent arra nézve, hogy iskoláink a törvényt szabta követelményeket minden tekintetben kielégítsék.

Ezzel kapcsolatban felhívom az iskolaszéki elnök urakat, hogy látogatásaik alkalmával az E. T. követelményein kívül amelyeket részleteznem fölösleges, fektessenek különös súlyt arra, hogy az iskola épülete és környezete tiszta és jó karban tartott legyen, az iskola felszerelése lehetőleg teljes, legalább az áll. elemi iskolai rendtartás 320. és 321. fejezetében megállapított minimális butorzat és felszerelés szerint [a térképek föltétlenül vászonra huzva], az egyházkerület rendelkezései a vallástani kézikönyvek, profán kézikönyvek, királyhágómelléki énekeskönyv kötelező használata tekintetében pontosan végrehajtassanak. Pedagógiai tekintetben nagy súly helyezendő arra, hogy az előírt anyagot teljes egészében feldolgozzák, a magyar nyelvtant a mondatelemezés praktikus alapján tanítsák, a román nyelv és román nyelvű tárgyak tanításában a mechanikus elemzés elkerülésével a direkt módszert alkalmazzák, földrajz és történelem tanításánál a térképen való tájékozódást intenzíven gyakorolják, a számtan és mértan tanításánál a példák a praktikus életnek megfelelők legyenek, mint amely tekintetben a legtöbb kifogást kellett hallanunk iskoláink ellen. Az adminisztrációs ellenőrzés terjedjen ki mindazokra a pontokra, amiket a M. O. T. szabályzat 115 és köv. fejezetei előírnak s amelyeket célszerű utasításokkal kibővítve hivatalos lapunk 1929 évf. 516. old. közétételtem. A gazdasági ügyek irányításában különös gondot fordítsanak arra, hogy a tanító fizetését a törvényes mértékben kiszolgáltassák. Az állami közegek ellenőrző látogatásai alkalmával az iskolaszéki elnök urak föltétlenül legyenek jelen s ebben a tekintetben a tanszemélyzet megfelelően utasítandó. Ha az állami közegetől felvett jegyzőkönyvek hiányosságokról tanuskodnak, az igazoló jelentés és a hiányok kiküszöbölésére tett intézkedések bejelentése felhívás nélkül már a kísérő levélben megteendő. Oradea—Nagyvárad, 1932. június 16. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

2750—1932-I sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi nt. lelkész, tanár, tanító és egyházi tisztviselő urnak.* A közoktatási és vallásügyi minisztérium számvevőségének és pénzügyi felügyelőségének igazgatóságától e hó 24-éről keltezte 82.772—1932. sz. a. az alább szövszerint közölt leirat érkezett püspöki hivatalomhoz:

„A pénzügyminisztérium által közreadott s annak idején a

lapokban is közölt rendelkezéseknek megfelelően, melyekről, azt hiszem, tudomást szereztek, a Monitorul Oficial 1931 április 2-án kelt 77. számában meghirdetett álláshalmazási törvény a meghirdetés napján életbelépettnek tekintetik s ettől az időponttól kezdve e törvényben előirt valamennyi kötelezettség érvénybe lép. A törvény 14 § ában foglalt rendelkezéseknek megfelelően bármely kategóriához tartozó köztisztviselő, polgári (civil), lelkeszi és katonai, ha két vagy többállást tölt be, köteles egy nyilatkozatot benyújtani ahoz a hatósághoz, amelytől függ s amely nyilatkozatban kimutatja azokat a hivatásokat és megbízásokat, amelyeket betölt és amikor az eset olyan, azt is, hogy azok közül melyik hivatalt optálja. E paragrafusban foglalt rendelkezések végrehajtása céljából van szerencsénk fölkérni, sziveskedjék elrendelni, hogy az összes alárendelt tisztviselők (tanárok, tanítók, lelkeszek, közigazgatási személyek stb.), akik két vagy több állást töltenek be, terjesszék be a fent hivatolt paragrafusban elrendelt nyilatkozatot a mellékelt minta szerint. Ezeket a nyilatkozatokat méltóztassék az állások kategóriája szerint készített kimutatással együtt hozzánk legkésőbb július hó 10 ig fölterjeszteni. Felhívjuk a figyelmet a törvényben előirt büntetésekre azokkal szemben, akik a nyilatkozatot nem adják be és azon igyekeznek, hogy a törvény rendelkezéseit kijátszák. Aláírások."

A miniszteri átiratban közölt nyilatkozat minta pedig eredeti szövegében szóról-szóra a következő:

„*Declarație.* Subsemnatul..... declar pe a mea răspundere și în conștiință de sancțiunile prevăzute de art. 15. din Legea asupra cumulului publicată în Monitorul Oficial cu No. 77 din 2. Aprilie 1931, că mai îndeplinesc și următoarele funcțiuni și însărcinări:

1.....retribuit..... 2.....retribuit..... 3, 4, 5 [azonosak].

Pentru a mă pune în regulă cu dispozițiunile legii în vigoare asupra cumulului, optez pentru următoarele funcțiuni și însărcinări îngăduite de Lege.

1.....retribuit..... 2.....retribuit.....

Data..... Semnătura,.....

1. Se va completa cu numele și pronumele funcțiunea și instituția.
Eddig a rendelet és annak melléklete.

Azzal szemben a legelső teendő: tisztába jönni, melyek azok az állások, amelyeknek a halmazását a fent felhívott törvény tiltja. Erre a választ megadja mindjárt a törvény 1. § a, mely azt mondja: „Senki sem tölthet be egynél több olyan állást, melyet az állam, vármegye, község, autonom testület, vagy bárminő közintézmény fizetéssel, zsolddal, napidijjal vagy bármilyen más kártalanítással javadalmaz s amelyeknek (t. i. a felsorolt munkaadóknak) költségvetései a parlament, kormány, vármegyei, vagy községi tanácsok és egyházi hatóságok jóváhagyására szorulnak.”

A 3. §. pedig egyebek közt így rendelkezik: „Az állam, vármegyék, községek és valamennyi közintézmény nyugdíjasai semmiféle indokkal nem tölthetnek be fizetéses közhivatalt, ki-

véve választott primári, községi és vármegyei tanácsosi és megyebizottsági elnöki tisztségeket."

A 7. § kizárólag a lelkészi [papi] testület tagjairól szól: „A papság tagjai ugyanazon helységben vallási tanszéket is tölthetnek be közép- és felső oktatásnál, vagy egy egyházi adminisztrációs teendőket. Ebben az esetben azonban csak egy teljes fizetést élvezhetnek, azt, melyet optálni fognak, a másik tisztségök fizetésének ellenben csupán egyötödét."

A 11. § ban pedig, miután előzőleg bizonyos — minket közelebbről nem érdeklő — álláshalmazok eseteit felsorolta, a törvény azt mondja, hogy „az előbbi § okban felsorolt eseteken kívül bármelyik köztisztviselő halmozhat több fizetéses állást, vagy megbízatást is, de csak akkor, ha azokat a fennálló törvények nem tartják összeférhetetleneknek és ha azok javadalmazásai együttesen nem rúgnak többre brutto összegben havi 16,000 leunál. Ebben az esetben joguk van fölvenni mindezeket a fizetéseket teljes összegükben."

Végül idézem még a 20. §-t: „A tantestületnek, papságnak, magisztrátusoknak, hadseregnek a tagjai, orvosok, a törvényhozó testület tagjai és előadói és a nyugdíjasok, akik azon a helyen már e jelen törvény kihirdetése előtt is több állást töltöttek be, ebbeli szerzett jogukat csak két állásra érvényesíthetik, de azok ellenében legfeljebb egy miniszter fizetésének az összegét vehetik csak fel."

Az itt közölt törvény szakaszokból az érdekelt egyházi tisztviselők bizonyára kellő tájékozást szereznek és tisztában lesznek azzal, vajjon a törvény rendelkezése alá esnek e, vagy sem. Reánk, egyházi tisztviselőkre tulajdonképpen a legutóbb fölhevített 20. § a legfontosabb, amelyben legfeljebb két állás betöltése van megengedve. Ezért van nyilván a közölt deklarációmintában is két sorszám fenntartva azoknak az állásoknak a számára, amelyeket az illető egyházi tisztviselő, vagy alkalmazott optálni akar. Önként értetődik, hogy itt csak azokról az állásokról van szó, amelyeket az 1. § ban felsorolt közületek és nyilvános intézmények tartanak fenn, illetőleg fizetnek és amelyeknek költségvetései az ott felsorolt felettes hatóságok jóváhagyásától függenek. Fölhívom tehát egyházkerületünk mindazon tisztviselőit és alkalmazottait, akik a szóbanforgó törvény rendelkezései alá esnek, hogy a deklarációt a közölt minta szerint sziveskedjenek félív papírra leírni, kellő módon kitölteni, sajátkezűleg aláírni, a hivatali pecsétjükkel ellátva a püspöki hivatalhoz — tekintettel a törvény büntető szankcióira — minden sürgetés bevétele nélkül legkésőbb július hó 6 napjáig bezárólag a püspöki hivatalhoz feltétlenül beküldeni, mert a püspöki hivatal a beérkezett nyilatkozatokat mindenestre olyan időben fogja továbbítani a kultuszminiszteriumba, hogy azok oda július hó 10-ig beérkezzenek. Oradea—Nagyvárad, 1932 június 29. Atyafiságos szeretettel: Sulyok s. k. püspök.

Tanügyi: 2658—1932-II. sz. KÖRRENDELET Valamennyi kebelbelli lelkészi hivatalnak és presbitériumnak. Egyházkerületi közgyűlésünk 76—1932. sz. határozatával a legmelegebben figyel-

mébe ajánlja és erkölcsi kötelességévé teszi a királyhágómelléki Egyházkerület egyházközségeinek, 1. hogy a karácsonyi, husvéti és pünkössti ünnepek másodnapján intézzenek adakozási felhívást a hivekhez a szatmárnémeti i. ref. főgimnázium szegény tanulóinak segélyezésére, s az így begyűlő perselypénzt és adományokat a megfelelő hivatalos eljárás útján juttassák el az iskolai pénztárhoz 2. Templomon kívüli gyűjtéssel, esetleg nőszövetségi ünnepek rendezésével kövessenek el minden lehetőt arra nézve, hogy az ifjuság tovább tanulása már a jövő tanév elejére biztosíttassék. 3. Az így begyűlő pénzösszeg, esetleg természetbeni adományok első helyen a Királyhágómelléki Egyházkerület területén működő, vagy nyugdíjas lelkészek és tanítók fiainak segélyezésére fordítandók, akik a szatmárnémeti-i ref. főgimnáziumban folytatják tanulmányaikat.

Ezen határozat első pontja annak a régi szép szokásnak felelevenítése, hogy a tiszántuli egyházkerület egész területén a légátusok ünnep másodnapján az alma mater számára gyűjtöttek, illetve az aznapi perselypénzt a presbitériumok a debreceni kollégium internátusának fenntartására fordították. Nekünk a magunk szegényes viszonyai között olyan hatalmas intézmény fenntartására nincs erőnk, de arra kell erőnek lenni, hogy a több százados szatmári liceumot, egyetlen fiu középiskolánkat elsorvadni ne engedjük.

Az ünnep másodnapi perselypénz felajánlása az anyagi segítségen kívül még messzemenő erkölcsi támogatást is jelent. Egyházkerületünk legtávolabbi zugába is el kell terjedni a meggyőződésnek, hogy ez az iskola a mienk s csakis ez az egy fiuközépiskola a mienk, továbbá az internátus megerősödésével, illetve a kedvezmények megadásának lehetővé tételével közvetve az iskolát kell erősíteni, mert a jó tanuló, internátusi kedvezményekkel az iskolához kapcsolt növendékek fogják alkotni az iskola törzsanyagát.

Minden olyan adomány, amelyet ezen ek. határozat alapján ősi iskolánk számára szántak, egyenesen az igazgatótanácsi elnök, Nt. Boros Jenő lelkész ur Szatmár címére küldendő, egyúttal jelentve az összeget hivatalomnak. Az így befolyt összegek az intézetnél külön nyilvántartásban kezelendők, s azokról az iskolai év végén hivatalos lapunkban számadás közlendő annak kimutatásával, hogy a befolyt összegeket az egyházker. rendelkezésének megfelelően használták fel. Oradea—Nagyvárad, 1932 június 20 Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk, püspök.

Pénztári: 2777—1932 III. sz. *Valamennyi kebelbeli nt. lelkészi hivatalnak.* A konverziós kölcsönök bejelentésének megkönnyítése céljából az egyházkerületi ügyész ur által tervezett mintának megfelelő nyomtatványokat hivatalom elkészíttette és minden nt. esperesi hivatalhoz aránylagos mennyiséget eljuttatott. Felhívom ezuton mindazon lelkészi hivatalokat amelyek a konverziós törvénnyel kapcsolatban érdekelve vannak, hogy ezen bejelentési blankettákból a szükséges mennyiséget azonnal igényeljék az illetékes esperesi hivaltaltól, hogy ha a most kiküldött nyom-

tatványok nem fedeznék a szükségletet, utánpótlásról gondoskodás történhessék jóval a bejelentési határidő előtt. Oradea—Nagyvárad, 1932 június 29. Atyafiságos szeretettel: Sulyok s. k., püspök.

Pályázat az egri-i ref. orgonista kántortanítói állásra. Javadalom: 1. Lakás és kert természetben 2. 20 (Husz) q buza. 3. 10 öl (40 m.) tűzifa beszállítva. 4. 9 hold 1173 □ öl kaszáló. 5. Két évben 1—1 hold, harmadik évben 2 hold tavaszföld. 6. 5 hold szántó szántóföld. 7. Kenderföld 307 □ öl. 8. Temetőben cca 300 □ öl szántó. 9. Az 5, 7, 8. pont alattiakat egészen, a 6. pont alattiból 1 holdat tanító magjával egyház szántani köteles. 10. Tandij minden gyermek után 1 véka csős tengeri (kb. 50 gyermek). 11. Törvényes stóla. 12. Készpénz havi 500 (ötszáz) Lei Kötelesség: a III—VII. vegyes oszt. tanterv szerinti vezetése, kántori teendők végzése, énekkar vezetése, egyházi jegyzőség, vasárnapi iskola tartása, kanonikus órákon és lelkész akadályoztatása esetén istentisztelet végzése. Pályázhatnak érvényes oklevéllel és román vizsgával bíró fitanítók, akik katonai szolgálatukkal rendben vannak, e hirdetés megjelenésétől számított 15 nap alatt. Megjegyzések: Földek adóját egyház fizeti; vasutállomás 4 km.-re. Az állást szept. 1-én kell elfoglalni. Pályázatok a ref. lelkészi hivatal címére küldendők: Agriș, p. u.: Micula, Szatmármegye. *Presbitérium*.

Pályázat. A belényesujlaki ref. egyház kántortanítói állására pályázatot hirdet. Javadalom: 1. Tisztességes lakás kerttel és melléképületekkel. 2. Készpénz havi 1000 Lei. 3. 12 köből buza, 12 köből tengeri 4. 6 vékás föld. 5. 12 méter fa. 6. 300 Lei egyházi jegyzőségért. 7. Stóla. Földadót egyház fizeti. — Kötelesség: III—VII. vegyes osztály vezetése, kántori teendők végzése, egyházi jegyzőség, egyházi énekkar vezetése, egyháztársadalmi és belmissziói munkában segédkezés, lelkész akadályoztatása esetén helyettesítés. Pályázhatnak férfi kántortanítók. Allás f évi szeptember 1-én elfoglalandó. Pályázati határidő: július 15. Pályázatok a ref. lelkészi hivatal címére küldendők: Belényesujlak—Uileac de Beius, jud. Bihor. *Presbitérium*.

Pályázat az értarcsai kántortanítói állásra. Javadalom: 1. A mai kor igényeinek teljesen megfelelő lakás melléképületekkel s gyönyörű gazdasági kerttel 2. 16 katasztrális hold föld 1600 □-ölvél számítva, melynek mindenféle adóját az egyház fizeti. 3. 8 azaz nyolc legeltetési jog. 4. 8 azaz nyolc köbméter fa beszállítva. 5. 18 köből rozs a hivektől kántori fizetés. 6. Minden iskolásgyermek után 1 véka rozs és 25 Lei beiratási díj Gyermek száma 40—50-ig. 7. Stóla. Kötelesség: I—VII. osztály vezetése, presbiteri jegyzőség egyházi énekkar felállítása, vasárnapi iskolánál segédkezés és lelkész akadályoztatása esetén helyettesítés Törvényesen felszerelt kérvények a ref. lelkészi hivatalnak Tarcea—Értarcsa, Sălajmegye adandók be. Allás szeptember 1-ig elfoglalandó. Vasúti állomás Érmihályfalva [Valea lui Mihai] 7 kilométernyire a községtől, odáig kövesut.

M. st. Oficiu'ui Parochial Reformat
Nagyf. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Arad
Cermeiu—Csermő

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon

TAKARÉKOSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Flók: Fugyvársárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-
számítol váltókat. Folyósít* jelzálog-
kölcsonöket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.

**Képviselet a triesztli „Adriai”
biztosító-társaságot.**

Középiskolába vagy szakiskolába

beiratkozó IV elemi osztályba járó gyermekek számára, a
magánoktatási törvény 68. fejezetének teljesen megfelelő

román-magyar szövegű

ADEVERINȚĂ-IGAZOLVÁNY

Darabonként
3 Lei
áron kapható.

A pénz előzetes beküldése esetén frankó szállítás.

Iskolai nyomtatványokból nagy raktár

Béres Károly könyvkereskedése

Oradea—Nagyvárad, str. A. Lazar (Nagy Sándor-u.) 14.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon
6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtat-
ványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos
levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbébb magán-
és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és
esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb,
modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STRADA AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

Kálvin könyvnyomda, Oradea—Nagyvárad.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Őr-ulca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Az egyház szociális feladatainak gyakorlati megoldása.

Irla és a bihari egyházmegye lelkeszertekezletén felolvasta: *Bödi Mihály.*

[Folytatás.]

Először vegyük vizsgálat alá az embert, Mi ma az ember? Benne van egy bizonyos munkakörben, amelynek feladatait elvégzi ma úgy, mint tegnap. Járja a maga taposó malmát, mint elődeitől látta, vagy amint kitervelte, illetve megtudja valósítani. Táplálja testét, mert enélkül vitális zavar állana be. Ha tehetsége van, élvezetekre is gondol. Van sok kiélt, aki a megszokott élvezeteit ugyanúgy taposó malom módjára járja, mint munkáját. Hogy csak testénél maradjunk [ne hozzuk még be érdekeit] azt hihetnénk, nincs semmi, ami megdobogtatná szívét. De bizony akármit szidja is ezt a rongyos, semmit nem érő életet, ha testének állapotában valami zavar áll elő, fűhöz fához kap: fél az elmulástól. Másfelől pedig, ha kettős könyvvitele úgy zárul, hogy az élet tartozik neki, még pedig nagyon sokkal, hosszabb-rövidebb meggondolás után könnyelműen, senkivel sem törődve, számadásra nem gondolva dobja el magától az életet. Innen van, hogy az emberek tekintélyes része telezsufolja az orvosi rendelőket, sokszor indokolatlanul, sokan pedig öngyilkosság címe alatt anyagot szolgáltatnak a riporternek. Az előbbi igazolására mondom, hogy egy orvos közjegyző előtt akart bizonyítványt adni „betegének“, hogy nem állapíthat meg neki semmi bajt, míg ez szinte követelőzőtt, hogy legalább is gyógyíthatatlan szervi bajt állapítson meg, jogot nyújtson a buskomorságra. Összegezve elmondhatjuk, hogy az emberek tekintélyes része elszakadt az élet forrásától, éli állati életét, élvezi ösztöneinek kielégülését: szóval állattá lett. Más része alig egy-két szállal van összekötve a lélek világával és csak alig látnak embert, aki diadalmasan fenntartja magát, győzedelmeskedik és nem csügged el az élet ezer gáncsvetésével szemben sem, mert érzi.

hogy legyőzhetetlen Segítőjének társaságában, aki nem hagyja őt árvául, aki eljön hozzá.

Ez állapotrajz után nem lehet más feladata az egyháznak szociáliter, mint megkezdeni egy kemény, semmit el nem hajló, senkinek nem kedvező harcot a ma embere ellen, a jövő embere érdekében. Az ember még azt is kezdi levetkezni, ami szép és nemes volt eddig benne, hogy egész lelketlen állattá legyen. A jövő programja ebben összegezhető a ma emberének: le kell vetkezni az állatot, hogy lelkes emberré legyen.

E harcra már volt példa. Peregjen le csak filmként szemünk előtt az „evangélium Embere“ és meglátjuk, mily keményen harcolt az állat ellen és mennyi könnyörülettel emelte fel azt, aki már csak egy gyenge szállal volt az Éggel összekötve.

Az állat elleni szóbeszédharc helyett a pásztorok jó példát adó életére gondolok első sorban. Ha minden erőmmel rajta leszek a ker. életeszmény megvalósításán, ha jó kovász leszek, lehetetlen, hogy mire leélem életemet, valami eredmény ne legyen. Épen ezért legégetőbb szükségletnek tartom egy lelki-pásztori életrend kialakítását. Nem gondolhatunk a pásztor abszolút tökéletességére, de vannak olyan követelmények, amelyek elengedhetetlenek: a beszédben az egyenesség, a cselekedetekben a tisztaság. Nincs helye a pásztorok közt annak, aki nincs tudatában, hogy ő a Főpásztortól van megbizva azon kicsi helyen, ahol áll; aki mikor beszélt leendő hiveivel, talán a társadalmi osztályokat próbálta megbontani, vagy pénzt adott, hogy párthoz jusson. Hogy beszélhet felebaráti szeretetről, vagy tiszta kézről, mikor talán valamelyik hive — ha magában is — meghazudtolja, Nem lehet pásztor, aki parázna, akinek patvar van a házában. A papné legyen méltó a papi lelkülethez, nem szükséges a legujabb divat szerint öltözködni, mint az ügyvéd, vagy orvos feleségének. Szóval az állati ember ellen a lelki ember példájával többet lehet harcolni, mint ezer dorgálással.

(Folyt. köv.)

„A Tanító“.

Kedves Kartársaim! Megdöbbenéssel olvasom azt a közönyösséget, mellyel Kartársaim viseltetnek „A Tanító“ c. szaklapunk megrendelése és ki nem egyenlített hátralékos előfizetésével szemben.

Kartársak! 14 év óta sirunk, jajgatunk nyomoruságos helyzetünk miatt. Panaszunkra orvoslás sehonnán sem jön, mert

hiányzik az egymásért való tenniakarásunk, hiányzik a szeretetteljes ragaszkodásunk meglevő intézményeinkkel szemben.

Mi lesz velünk? Nehéz erőfeszítéssel elindult „A Tanító” s mindenki érezte, hogy ez a lap az, amely hivatott az ólombetükön át új életet árasztani lankadó lelkünkbe. Ez a lap az, amelyen keresztül a Te szavad, gondolatod, érzésed eljut a süket fülekhez, a behunyt szemekhez s a nélkülözésedet közönyösen néző „embertestvéreidhez”. Ez a lap az, amely — ha összetartunk — az egység erejénél fogva megnyitja a süket füleket, nyitja a bezárt szemeket s a Te nevelő szód érted tennikész emberiséget formál a közönyösekből. S ime! Kötelességed elmulasztottad magaddal szemben, mert „A Tanító” nem tudja továbbhirdetni a Te szavad, nem tud eljutni hozzád sem, mert 40.000 leinyi előfizetés hátralékban hagyta, a nyomdávalalattal szemben.

Testvérem! Ne holnap, hanem küldd el még ma hátralékos előfizetésed s ha még nem rendelted meg „A Tanító”-t, tartsd becsületbeli kötelességednek a megrendelést s az előfizetés kiegyenlítését.

Indítsuk utnak ismét „A Tanító” ólombetűit, mert azok a betűk a Te szived panaszába, jajába mártva fogják hirdetni szomorú helyzetet, de hirdetni fogják az „óhajtott” boldogabb jövődet is, ha segítel az ólombetűkbe lelket önteni a Te hűséged s kartársi szereteted által. *Czina Sándor*, a bihari egyházmegyei tanító egyesület elnöke.

Tájékoztató a szatmárnémeti-i református középiskolákba az 1932-33. iskolai évre vonatkozó felvételre.

I. Fiufőgimnázium.

1. Felvétel. A törvény értelmében felvehetők mindazok a tanulók, akiknek szülei magukat magyar anyanyelvűeknek vallják, zsidó vallásuk azonban csak a Közokt. Minisztérium engedélyével. Minden tanuló, aki ez intézetbe először lép be, köteles a felvételre jelentkezéskor az igazgatóságához benyújtani születési áll. anyakönyvi kivonatot, keresztlevelet, újraoltási bizonyítványt, állampolgársági bizonyítványt és az előző osztályról szóló iskolai bizonyítványt, vagy iskolai anyakönyvi lap másolatát. Az I. osztályba lépő tanulók a revizortól láttamozott IV., vagy magasabb osztályu elemi iskolai bizonyítványt nyújtanak be. Mind-ezen okmányok csak úgy fogadhatók el, ha román nyelven vannak kiállítva, akár eredetiben, akár hiteles másolatban, a román mellett azonban párhuzamosan szerepelhet a magyar nyelv is. Az intézetnek azon növendékei, akiknek a fent jelzett

okmányai már be vannak adva, nem kötelesek azokat ismét benyújtani. Az I. osztályba nem vehetők fel, akik 9 és fél évesnél fiatalabbak, vagy 13 évesnél idősebbek, — határnapul véve szept. 1-ét. A 13 évesnél legfeljebb egy évvel idősebbek részére külön kérésre az iskola igazgatósága, még idősebbek részére csak a minisztérium adhat korengedélyt.

2. Beiratás aug. 25—31. napjain délelőtt 9—12. A tanulók felvétele a beírás alkalmával történik. Beírási díj 100 Lei és 65 Lei igazoló könyvecskére és sorszámmra.

3. Iskolai díjak: Tandij és fenntartói járulék évi 2500 Lei. Szegénysorsu, jótanulók folyamodhatnak az iskolai díjaknak részben, vagy egészben elengedéséért és a szegénysorsu tisztviselők gyermekeik díjainak mérsékléséért az igazgatótanácshoz. A folyamodványhoz csatolni kell hatósági szegénységi bizonyítványt, melyet különösen a családtagok számának igazolása szempontjából láttamozni kell az illetékes református lelkészi hivattal. Az iskolai díjak két egyenlő részletben fizetendők: az első részlet a beiratáskor, a második február 1-ig. Indokolt esetben a díjak negyedévi részletekben is fizethetők.

4. Iskolai díjak mérsékléséért és tandijmentességéért folyamodni lehet szept. 10-ikén déli 12 óráig.

5. Javító vizsgálat. Jelentkezni lehet e vizsgálatra aug. 31-ig. A vizsgálat írásbeliből és szóbeliből áll s díja, tekintet nélkül a tárgyak számára 150 Lei.

6. Minden tanuló köteles egyensapkát és rendszámot viselni, egyenruha azonban nem kötelező.

7. Az internátus díja negyedévenként előre fizetendő. A bentlakási és ellátási díjakat az intézet vezetősége a gazdasági viszonyoknak megfelelőleg későbbben fogja megállapítani és augusztus hó folyamán hozza köztudomásra. Ágyneműt és evőeszközt a tanuló hoz magával. Az internátus a tanítás előtti napon nyílik meg. Jelentkezni kell legkésőbb szept. 5-én déli 12 óráig. *Az Igazgatóság.*

II. Leánygimnázium.

1. Felvétel. A törvény értelmében felvehetőek mindazok a tanulók, akiknek szülei magukat magyar anyanyelvűeknek vallják, zsidó vallásuak azonban csak a Közoktatásügyi Minisztérium engedélyével. Mindenik tanuló, aki ez intézetbe először lép be, köteles a felvételre jelentkezéskor az igazgatósághoz benyújtani születési állami anyakönyvi kivonatot, egyházi keresztlevelet, állampolgársági bizonyítványt, újraoltási bizonyítványt és az előző osztályról szóló iskolai bizonyítványt, vagy iskolai anyakönyvi lap másolatát. Az I-ső osztályba lépő tanulók a revizortól láttamozott IV—V. vagy magasabb osztályu elemi iskolai bizonyítványt nyújtanak be. Az I. osztályba nem vehetők fel, akik 9 évesnél fiatalabb, vagy 13 évesnél idősebbek. E korhatáron túl miniszteri engedély szükséges.

2. Beírás. Augusztus 25—31. napjain délelőtt 9—12 óráig. A tanulók felvétele a beírás alkalmával történik. Beírási díj 200 L,

3. Iskolai díjak. Tandij és fenntartói járulék évi 2000 Lei. Szegénysorsu, jótanulók folyamodhatnak az igazgatótanácshoz a tandijnak részben való elengedéséért. Szegénysorsu tisztviselők gyermekei folyamodhatnak a tandij mérsékléséért. A folyamodáshoz csatolni kell hatósági szegénységi bizonyítványt, melyet különösen a családtagok számának igazolása szempontjából láttamoztatni kell az illetékes református lelkészi hivattal. A tandij két egyenlő részletben fizetendő: az első részlet a beiratás-kor, a második részlet február 1-ig; indokolt esetben negyed-évenként, vagy havonként is fizethető.

4. Tandijmentességért vagy mérséklésért szeptember 10-ig lehet folyamodni. 5. Javítóvizsgálat szept. hó 1—2-án. Vizsgadíj 150 Lei, tekintet nélkül a tárgyak számára. 6. Az iskolai év kezdete szeptember 1. — 7. Minden növendék köteles egyenkötényt, egyenruhát, egyenkalapot viselni, melyeknek készítését az iskola vezetősége határozza meg. 8. Az iskola nyilvánossági joggal bír. *Az Igazgatóság.*

III. Felső kereskedelmi leányiskola.

1. Felvétel. A törvény értelmében felvehetőek mindazok a tanulók, akiknek szülei magukat magyar anyanyelvűeknek vallják, a zsidó vallásuak azonban csak a Közoktatásügyi Minisztérium engedélyével. Minden tanuló belépéskor köteles az igazgatósághoz egy kérvényt benyújtani, az I-ső osztályba lépők mellékelvén ahhoz: 1. születési áll. anyakönyvi kivonatot, keresztlevelet, újraoltási bizonyítványt áll. nyelven, állampolgársági bizonyítványt és az előző osztályról szóló iskolai bizonyítványt. Az I. osztályba felvehetőek, akik a gimnázium IV ik osztályát végezték, a III. osztályt végzettek közül azok, akiknek megvan a felvételi [admittere] vizsgájuk. Az I. osztályba nem vehetők fel, akik 13 évesnél fiatalabbak, vagy 16 évesnél idősebbek, de korengedélyért lehet folyamodni. 2. Beiratás. A beiratás történik auguszt. 25.—szept. 1-ig délelőtt 9—1 óráig. Beiratási díj 300 Lei, amely összegben bennefoglaltatik az igazoló könyvecske, sorszám és könyvtár gyarapítása és használata.

3. Iskolai díjak. Tandij és fenntartói járulék 3000 Lei. Szegénysorsu, jótanulók folyamodhatnak az iskolai díjaknak részben való elengedéséért az igazgatótanácshoz. Az iskolai díjak két egyenlő részletben fizetendők: az első részlet a beiratás-kor, a második részlet febr. 1-ig. Indokolt esetben a díjak negyedévi vagy havi részletekben is fizethetők. Iskolai díjak mérsékléséért folyamodni lehet szept. 10-ig.

4. Javító vizsgálat. Jelentkezni lehet e vizsgálatra szept. 1-én déli 1 óráig. A vizsgálat idejét később fogjuk közölni. A vizsga díja 150 Lei.

5. Az iskolai év kezdete. Az év ünnepélyes megnyitása istentisztelettel veszi kezdetét és tornatermünkben folytatódik. Idejét csak miniszteri rendelet vétele után fogjuk közölni. Minden növendék köteles egyenkötényt, egyenruhát, egyensapkát, fekete cipőt és harisnyát és rendszámot viselni. *Az Igazgatóság.*

Kivonat a nagyenyedi ref. tanítóképző-intézet tájékoztatójából az 1932—1933. iskolai évre.

Jelentkezés és beiratkozás a) A folyamodványokat kellően felszerelve 1932. aug. 1-ig kell az igazgatósághoz betérjeszteni. A folyamodványokra 11 lejes bélyeg + 1 lejes aviatikai bélyeg teendő. A folyamodványok mellékletei, amennyiben nem eredeti román szövegek, román fordításban is csatolandók (kivéve a keresztlevelet és a szülői nyilatkozatot). Az igazgatóság a jelentkezés rendjén csak akkor írja be a folyamodót, ha minden okmánya rendben van. Szeptember 2-án tul csak a tanker. főigazg. engedélyével (Serviciul local de învățământ Cluj) lehet beiratkozni.

Azok a növendékek, akik az 1931—32. iskolai évben intézetünk tagjai voltak, tartoznak a felvételüket az 1932—33. iskolai évre újból kérelmezni; írásbeli kérésükhöz csatolniok kell a szülők által látta-mozott iskolai Értesítőt, melyet a múlt iskolai év végén kaptak. A felvétel iránti kérésük 11 lejes okmánybélyeggel + 1 lejes aviatikai bélyeggel felszerelendő. Beírásuk csak akkor fog megtörténni, ha az esélyleges hátralékos díjakat előbb kiegyenlítik. Senkit sem fogunk beírni a folyamodvány teljes felszerelése, a hátralékok kifizetése és a jövő évi esedékes díjak befizetése nélkül.

Akik javítóvizsgálatra vannak utasítva, azok külön folyamodványban kérelmezzék a javító vizsgálatra bocsátásukat, felemlítve, mely tárgyakból kaptak insuficient elégtelen osztályzatot. A javító vizsgálat írásbeli és szóbeli részből áll, díja egy tanulónál 150 Lei + minden tárgy után még 100 L. Jelentkezési határidő 1932. augusztus 30. A javító vizsgálatok f. évi augusztus 31-én lesznek. Az iskolai évet ünnepélyesen szeptember 2-án d. e. 10 órakor nyitjuk meg s a tanítás szeptember 4-én reggel 8 órakor kezdődik. Itt megemlítjük, hogy az I. osztályt megismételni nem lehet; osztályisméllés a II—VII. évfolyamok alatt is csak egyetlenn egyszer lehetséges. Az isméllő tanulók miniszteri és főhatósági rendelkezések alapján a rendes iskolai díjakon felül még 500 lei pótdíj fizetésére kötelezettek.

Minden új növendék tartozik aug. 31-én reggel 8 órakor pontosan megjelenni, hogy az orvos- és zenevizsgálat s azután a felvételi és különbözeti vizsgálatok megtarthatók legyenek. Ezek a vizsgálatok díjtalanok.

4. Fizetendő díjak: A kollégiumi előljáróság az 1932—33. iskolai évre a következő díjakat állapította meg: a) Iskolai díjak: beiratási díj 280 lei, tan- és fentartói díj 4000 lei, összesen 4280 lei, b) Internátusi díj 2200 lei, c) Konviktusi díj 4000 lei, felszerelési díj 100 lei, összesen 4100 lei, d) Vegyesek címén (könyvtár, ipari anyag, fürdés,

hangszerhasználat) 500 lei; személyazonossági igazolványra 10 lei. Minden növendék tartozik a felvételre való jelentkezéskor legalább 1000 leit előre beküldeni. Minden iskolai díjat a Bethlen-kollégium Pénztárának kell küldeni és az összeghez csatolni kell 5 lei kézbesítési díjat is. A konviktusi díj egész évre fizetendő. Azoknak, akik nem képesek a teljes konviktusi díjat fizetni, arányos díjért szabad lesz csak ebéd-kosztot igénybe venni, sőt a kosznélküli bentlakás is lehetséges.

A beirási és vegyes díjak beiratáskor, a tandíj és internátusi díj 2 egyenlő részletben: I. részlet szeptember 1-ig, II. részlet február 1-ig fizetendő. A konviktusi díj 10 havi részletben minden hónap 5-ig fizetendő. Egy részlet nagysága 400 lei. Első részlet szeptember 1-én, az utolsó részlet június 5-én esedékes. A konviktusi élelelmezés a szabályszerű szünidőkre (karácsonyi és husvétli szünidő) nem terjed ki.

Nyomatékosan és ismétellen felhívjuk a szülők figyelmét a nagyon pontos fizetésre. Szeptemberben csak azt a tanulót fogjuk beírni, aki a Kollégium Pénztárától kapott nyugtával igazolja, hogy szeptember 1-én esedékes díjakat (beiratási díj, fél tandíj, fél internátusi díj, legalább 1 havi konviktusi díj és az összes apró díjak) befizelte.

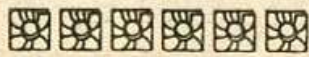
Felszerelés. Minden növendék az előirt tankönyvek, hegedü, írószerek stb. beszerzéséről már a tanítás megkezdése előtt gondoskodni tartozik. A tankönyvek jegyzéke beiratáskor közzé lesz téve és a szükséges tanszerek az intézet tanszövetkezetében lesznek beszerezhetők. Az internátusban lakó növendékek hozzanak magukkal megfelelő ruházatot, fehérneműt és ágyneműt. Szükség van 3 darabból álló matrácra vagy levarrott szalmazsákra (60 cm. széles és 180 cm. hosszú) és 1 ágyterítőre. Minden növendék tartozik az előirt intézeti egyensapkát és az előirt karszámot viselni. Karszámból mindenki legalább 3-at csináltasson az intézeti tanszövetkezet utján. Az összes ruhaneműek, fehérneműek és ágyneműek a karszalag számával megjelölendőek. Hegedü nélkül egy tanulót sem veszünk fel.

Internátus és konviktus. Az internátusban csak azok a növendékek nyerhetnek elhelyezést és a konviktusban étkezést, akiknek hátralékos tartozásuk nincs, vagyis az előirt díjakat pontosan előre befizetik és akik szabályszerűen beiratkoztak.

Ennek kiegészítéséül a segélyezésekre nézve megjegyezzük, hogy egyházkerületünk csak olyan növendékeket részesít segélyben, akiknek évvégi eredményük legalább is felerészben je:es (foarte bine), magaviseletük nagyon jó (foarte bună), már az előző években is segélyt élveztek s csakis a rendelkezésre álló összeg arányában.

Akik bővebb felvilágosítást kívánnak, forduljanak teljes tájékoztatóért az intézet igazgatóságához.

HIREK

50 éves tanítói jubileum Végoáron. Meleg, bensőséges szeretettel ünnepelte meg a végvári ref. egyház id. Zöld Zoltán köztiszteletben és szeretetben álló tanítójának 50 éves tanítói jubileumát, június hó 12-én. Az ünnepélyes Istentiszteletet Bokor Sándor helyettes lelkész végezte „Ki mit vet azt aratandja is“ Galata: 6, 7. alapján. A ref. dalárda éneke és ifj. Zöld Zoltán szép szóló éneke emelte ezenkívül még az Istentisztelet ünnepélyességét. Istentisztelet végeztével Bokor helyettes lelkész mindenkit megragadó szavakkal az egész gyülekezet nevében köszöntötte az ünnepeltet, átnyújtva neki a végváriak ajándékát, egy ezüst óratalpon álló és babérkoszorút nyújtó szobrot. Istentisztelet végeztével a különböző küldöttségek tisztelegtek az ősz igazgató lakásán. Délben bankett, este pedig szépen sikerült műsoros estély volt, amelyen különösen Streleczy Sándor klopodiai lelkész ez alkalomra írt költeménye szerzett kellemes meglepetést az ünnepeltnek. Az estély szép megrendezéséért Bokor Sándor lelkészét és ifj. Zöld Zoltán kántornét illeti a köszönet és dicséret. Az estély tiszta jövedelméből „id. Zöld Zoltán“ alap létesített az egyháznál.

Leánykonferencia Nagyszalontán. Teljes siker jegyében zajlott le május 21. és 22-én a nagyszalontai negyedik leánykonferencia. Isten gondviselő munkálkodásának tudható be, hogy a mai nehéz viszonyok között is 250 leány

vett részt ezen a sikerült konferencián, amelynek aqilis főrendezője Dohi Árpád helybeli lelkész volt. Az általa jó előre elkészített program maradéknélküli sikeres végrehajtásában a helybeli Nőszövetség és a Leányegylet lelkes tagjai segítettek s ennek köszönhető, hogy a péntek esti ismerkedő összejövetelen, amelynek áhítatát Balogh Lujzika IV. éves theologus végezte, már alig fértek el egy nagyteremben a vendégek. A szombati konferencia a nagytemplomban tartott, megnyitó ünnepélyes istentisztelettel kezdődött amelynek igehirdetője Nagy Zoltán erdőhegyi lelkész volt, aki Ésaías 6, 7. alapján szólt az isteni megihletés szükségességét ott, ahol bizonyosságot tenni összejöttek a magyar református Sion leányai. A konferencia előadásai egyébként a magyar református leány lelkületével, hitével, szociális helyzetével és jövőjével foglalkoztak s olyan előadók állottak az ige után éhező és szomjuhozó kedves leánysereg elé, mint dr Imre Lajos theol. professzor és dr Viktor Gabriella tanárnő Istentől elhívott tudós missziói lelkek. De tehetségük legjavát adták a többiek is, Balogh Lujzika és Aitay Béláné, az aradi missziói munkák lelkes uttörője, aki szép talentumával valóban nagy nyeresége létéért küzdő anyaszentegyházunknak. A férfieleadók között Bokor Sándor feketegyarmati lelkész és Sass Kálmán váradi segédlelkész kap-

csolódtak még bele lelkes megnyilatkozásaikkal abba az építő munkába, amelyet ennek a leánykonferenciának két nap alatt fényesen sikerült elvégezni Vasárnap este pedig „anyák napja” ünnepély volt gazdag és nivós műsorral, amelyen a város közönsége is megjelent. Nagyszalonta magyar református társadalma a Románia különböző vidékeiről és Magyarországból Sza-

lontára sereglő leányvendégeket és a kísérő lelkészeket, nemkülönben az előadókat szállással, teljes ellátással és főleg hittestvéri meleg szeretettel fogadta. Így lehet és így kell az Istenországának és gondviselészerű magyar evangéliumi misszióknak az ügyét szolgálni s akkor mindenütt megindul a várva várt virágzó szellemi kikelet.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Pénztári: 3001—1932 III. szám KÖRRENDELET. *Valamennyi nt. Esperes, Lelkész, Segédlelkész és Levtia telkész uraknak.* Értesitem valamennyi érdekeltet, hogy a nagyvárad Pénzügyigazgatóság 31.664. számú átiratában közölte a püspöki hivattal a Pénzügyminisztérium 198.512 számú azon rendeletét, mely szerint az 1932. évi július havi fizetéseket semmi körülmények között sem szolgáltatathatók ki a folyó első félévi globális adó kifizetésének igazolása nélkül. Közli továbbá, hogy a június havi fizetések ezen rendelet következtében, csak abban az esetben fizethetők ki, ha az illetők az első félévi globális adónyugtáikat beszolgáltatják, melyek névszerinti kimutatásba foglalva a júliusi fizetések felvétele alkalmával a Pénzügyigazgatóságnak bemutatandók. Fentieket azzal hozom az nt. lelkészkar tudomására, hogy ezen rendeletről ezuttal semmi körülmények között sem térhetek el, mert egyes hiányzó nyugták miatt az egész lelkészkar július havi államsegélyének felvételét nem veszélyeztethejük. Oradea—Nagyvárad, 1932. július 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

No. 2719—1932 sz. I. Közigazgatási. KÖRRENDELET. *Valamennyi nt. lelkészi hivatalnak és egyházi hatóságnak.* A közoktatási és vallásügyi minisztériumnak június 22.-én 75.656—932. sz. a. hozzám intézett levele alapján közlöm, hogy a használatban lévő mozgó kincstári bélyegek, amelyek I. Ferdinánd király arcképével vannak ellátva, az 1932. évi április 25.-én 1496. sz. a. kelt legmagasabb királyi rendelettel a forgalomból 1932. évi június 1. napjával kivonattak. E naptól kezdődőleg tehát az említett mozgó bélyegek többé nem használhatók, de a f. évi augusztus hó 1. napjáig új bélyegekkel kicserélhetők. Ezt valamennyi érdekeltnek tudomására hozom. Oradea—Nagyvárad, 1932. július 1. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

2977—1032 II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbéli román vizsgára kötelezett tanítónak és tanítónőnek.* A 85,215—1932. sz. miniszteri rendelet értelmében mindazok a tanítók és tanítónők, akiknek román vizsgájuk nincs, ha a jövő iskolai évben működni akarnak, román vizsgára kötelesek jelentkezni. A vizsga ideje 1932. augusztus 20—30. közt, helye a kolozsvári inspektorátus, tárgya: 1. román nyelv, a románok történelme, Románia földrajza és alkotmánytan, az elemi iskola anyagának terjedelmében: 2. román fogalmazás, mely áll tollbamondásból és 5 perces társalgásból, valamelyik elemi iskolai olvasókönyv alapján. Vizsga alól mentesek: 1. akik oklevelüket román tanítóképzőben 1926. óta szerezték; 2. akik 1923 óta sikeres román vizsgát tettek s erről bizonyítványuk van; 3. akik harminc éves szolgálati idejüket vagy 55-ik életévüket 1930. december 22 ig betöltötték. A vizsgára jelentkezések kivatalomhoz július 25 ig beküldendők. Oradea—Nagyvárad, 1932. július 11. Atyafiságos szeretettel: Sul yok István s. k., püspök.

Pályázat a hiripi (Hrip. Szatmár m. posta ügyn.) orgonista-kántortanítói állásra. *Javadalom:* 18 kat. hold föld, melynek adóját az egyház fizeti; 12 q búza; 12 m³ fa beszállítva; készpénz évi 6000 Lei; minden tanulótl egy csirke és egy véka csős tengeri; stóla; 3 szobás lakás nagy kerttel, melléképületekkel. *Kötelesség:* A presbytérium által kijelölt osztályok vezetése [mult évben I—IV. 50 tanulóval] Kántori szolgálattal; lelkész szokásos helyettesítése; dalárda-vezetés. [Hűséges vezetőit a dalárda a közelmultban fele keresetével is honorálta]. Román vizsgáikkal rendben lévők küldjék pályázataikat július 25-ig lelkészi hivatalhoz. Bemutatkozókat értesítésre szatmári nagyállomáson fogat várja, de vonatköltsége csak megválasztottanak térítettik meg.

Pályázat a kisbábonyi ref. egyház kántortanítói állására. *Javadalom:* 1. 2 szobás kényelmes lakás, konyhával, kézi kamrával, megfelelő jó melléképületekkel és nagy kerttel. 2. 12 köből [à 4 véka] tiszta rostált búza. 3. 4¹/₂—5 köből szemes tengeri. 4. 12 lei borpénz. 5. Az üzemterv szerint kezelt egyházi erdőből 4—5 öl [16—20 m] testfa, ami az évi fatermék szerint több is lehet és e fának megfelelő fahulladék [ága]. A fát a hivek a tanító udvarára beszállítják. 6. Tandij címen minden tanulóért [jelenleg 60 tan tan.] 1 lei és 1 [egy] véka szemes tengeri. 7. 3 köblös [magyar hold] szántóföld. A hivek szántják és tanító magjával elvetik. 8. 4 boglyás kaszáló. A hivek lekaszálják, felgyűjtik stb és beszállítják. 9. Temető használata. 10. 2 legeltetési joga közös legelőn. 11. Szabad sertés legelő. 12. Udvarán gyült trágyát hivek földjére kihordják. 13. Az összes földek adóit az egyház fizeti. 14. Stóla egyházkerületi megállapítás szerint. E díjlevelileg biztosított kántortanítói fizetésen kívül adatik. 15. 18 hold és 604 öl agrárföld, melynek adóit kántortanító fizeti, E földért presbytérium nem felel. 16. 5000 lei

személypótlék évnegyedenként fizetve. Ez összeget a rendes államsegély elnyeréséig kapja. **Köteleesség:** I—VII. osztályu vegyes iskola tantervszerinti vezetése. Az összes kántori teendők végzése. Kánonikus napokon vagy lelkész akadályoztatása esetén templomi szószéki szolgálat teljesítése. Egyházi jegyzőség. Énekkar vezetése és minden belmissziós munkában segédkezés. Pályázhatnak katonai kötelezettségnek eleget tett s román nyelvű vizsgával bíró okleveles tanítók és tanítónők is. Pályázati határidő 1932. július 28. A kérvények a ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. Băbești—Kisbábony. p. Halmeu (Halmi). Jud. Sătmar [szatmár m]. Presbytérium.

Pályázat a bihari református egyház kántortanítói állására. **Javadalom:** 1. kp. 950 lei. 2. 20 q 50 kg. kétszeres buza, mindenkor szeptemberi piaci ár szerint [jelenleg à 200 lei] 3. 3¹/₂ öl tüzifa beszállítva [jelenlegi megváltása à 200] 4. 19 kat. hold és 766 □-öl szántó föld, melynek adóját az egyház fizeti. 8 kat. hold agrár kántori föld, melynek adóját javadalmazott fizeti s ezért az egyház felelősséget nem vállal. 5. Tandij minden gyermek után 15 liter búza, 1 csirke és annyi lei, ahányadik osztályba jár a tanuló. 6. Lakás, kerttel és a szükséges melléképületekkel, temetőben 1 parcella vetemény föld 7. Stóla. **Köteleesség:** III—VII. fiu osztályba járó gyermekeknek tanterv szerint való tanítása, a kántori teendők teljesítése temetések és istentiszteletek alkalmával. Kánonikus órákon és a lelkész akadályoztatása esetén lelkész helyettesítése Egyházi énekkar szervezése és vezetése. Belmissziói munkában segédkezés, külön díjazásért a legátus ellátása. A megválasztott tanító a bihari ref. egyházmegye tanítói nyugdíjintézetének kötelezett tagja. Pályázhatnak állam által érvényes oklevéllel, vagy román vizsgával bíró, katonai kötelezettségüknek eleget tett férfi tanítók. A pályázati kérvények 1932. július 30-ig bezárólag adandók be ref. lelkészi hivatalhoz Bihar—Bihar. Próbaorgonázás és választás július 31-én délelőtt a templomban. Az állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó. Presbitérium

Pályázat a gálospetri i ref. egyház tanítója helyettesítésére, — ki katonai szolgálatra vonul be — a jövő iskolai tanévre egy helyettes kántortanítói állásra pályázatot hirdet. **Fizetés:** 1. Természetben tisztességes lakás. 2. Készpénz az egyház pénztárából évi 7500 lei. 3. 8 m. kemény tüzifa beszállítva. 4. 12 m. m. tiszta búza. 5. 15¹/₂ hold prima szántó föld haszonélvezete, adóját az egyház fizeti. 6. 4¹/₂ darab legeltetési jog és stóla. **Köteleesség:** Az I—IV. vegyes osztály vezetése tantev szerint. Kántori teendők végzése. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Pályázati határidő augusztus 10. Pályázhatnak végzett tanító jelöltek vagy oklevéllel bíró férfi és nőtanítók. Ha nőtanító választatnék meg, a kántori tisztet végző egyénnek tiszteletdíját évi 1500—2000 leit a megválasztott fizeti. Ref. egyháztanács Gálospetri (Érmelléki egyházmegye.) Vasuti állomás Érmihályfalván.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagy. Református Lelkeszi Hivatalnak

Jud. Bihor

Tinca—Tenke

...ogaturainak el.

TAKARÉKOSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Flók: Fugyivásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-
számítól váltókat. Folyósít* jelzálog-
kölcsonőket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.

**Képviselet a triestli „Adria”
biztosító-társaságot.**

Középiskolába vagy szakiskolába

beiratkozó IV. elemi osztályba járó gyermekek számára, a
magánoktatási törvény 68. fejezetének teljesen megfelelő

román-magyar szövegű

ADEVERINTA-IGAZOLVÁNY

Darabonként
3 Lei
áron kapható.

A pénz előzetes beküldése esetén frankó szállítás.

Iskolai nyomtatványokból nagy raktár

Béres Károly könyvkereskedése

Oradea—Nagyvárad, str. A. Lazar (Nagy Sándor-u.) 14.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtat-
ványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos
levélpapírokat, borítékokat, a legkülönfélébb magán-
és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és
esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb,
modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STRADA AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

Kálvin könyvnyomda, Oradea—Nagyvárad.

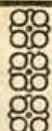

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Az egyház szociális feladatainak gyakorlati megoldása.

Irla és a bihari egyházmegye lelkészértekezletén felolvasta: *Bödi Mihály.*

[Folytatás.]

Az ember legtöbbje életét család keretében éli le. Milyen a mai családok jórészének képe? Sokszor anyagi, vagy sexuális érdekek kapcsolata. A legtöbb házasságot nem alapos indok hozott össze és emiatt borzasztó, sok család képe. Él a két szülő egymás mellett, sokszor nem is gondolnak arra, hogy a testeken kívül lelkek is vannak a házban. Örülnek, hogy szépen fejlődik a test, de a lélekről esetleg akkor vesznek tudomást, ha valami lelki, vagy erkölcsi defektus áll be. 20—30 évig együtt vannak és nem tudják, mi az, ami a másik szív bezárt ajtaja mögött kavargog.

Anyaszentegyházunk elsőrendű érdeke fordul meg azon, hogy a ker. család igazi képét kialakítsuk. E tekintetben első sorban az ifjuság lelkét kell készíttetni. Meg kell lássák: nem közömbös, ha valakit élettársul elválasztanak, hogy miképpen vezetessék magukat. Mondjuk, ha a házasság 50 évig tart, ily hosszú gyötrelmet vagy örömet jelent, hogy miképpen sikerült a házasság. Viszont a házasság, ha már ellentét állt elő, türelemre és engedékenységre kell terelni.

Igen ám de jön a felelet: ha nem sikerült a házasság, van kiút a válásban. E tekintetben igen romboló Egyházunk jelenlegi liberális álláspontja, mely megegyezik az állami törvényekkel. Pedig e felfogás teljesen bibliaellenes és csodálkozom rajta, hogy közmegnyugvás tárgya. Házasság tekintetében az lehet álláspontunk, hogy első sorban lelki indok alapján állhat elő, fel nem bontható, legfeljebb a társak valameddig külön éljenek és ismét összetérjenek. Szerintem az elváltak össze nem eskethetők. Ki kell mutatni a házasság hálásan komoly voltát. Itt tárgyalom a házasság fekélyét, sokszor függvényét: a paráznaságot.

Meg kell különböztetni, hogy ez kétféle: házasságon kívüli és belőli. Ez alatt értem azt, mikor két ember úgy él együtt, hogy azt a magzatot, amely életre indult, akármilyen módon eltávolítják vagy mindent elkövetnek, hogy meg ne foganjon. Hirdetni kell, hogy ilyen „házasság” semmivel sem különb a prostitúciónál. Hirdetni kell, hogy egyedül Isten az élet ura és az eféle paráznak amellet, hogy a családi életnek sok örömétől megfosztják magukat, mint gyilkosok fognak bűnhődni.

Ugyanigy a házasságon kívüli paráznaság. Hiábavaló az orvosi indok, hogy aki anyagi vagy más okból nem házasodhatik, keresse itt vágyai kielégülését. Várni kell az ifjunak, míg a feltételek meglesznek. A tisztaságot különösen szemük elé kell tárni. Fel kell mutatni, mily áldott és gyönyörűsége, ha két ifju lélek tisztán adja át magát egymásnak, hogy teljessé Istennek a fajfentartásra vonatkozó parancsát és örüljenek tiszta gyermekeiknek, akik úgy állanak körülök renddel, mint olajvesszők, kiknek szivük örül. Fel kell mutatni a vérbaj minden borzalmát, amit ha egyszer megszerez az ember, egész életén át szánhatja bánhatja. Hihetetlen, hogy a vérbajt illetőleg falun is mennyi illusztrációval találkozunk. Már a nép is ismeri, nem beszélünk ujat előttük.

A paráznaság ellen küzdeni kell az egyháznak. Fel kell mutatni annak lelki és ami még masszívabb: testi hátrányait. Ez szellemi küzdelem. Másrészt tettben: [itt különösen városra gondolok] kiemelni a prostitúció fertőjébe került szerencsétlent és mindent megtenni az ellen, hogy szaporodjon a fertő sodró árájába kerültek száma.

Falun e tekintetben lehetetlen az állapot. Vannak bűnös szerelmek, amiről mindenki tud, csak suttognak róla, de már botrány nem lesz belőle.

Jól tudják a ker. ellenes áramlatok, miben kell ártani a keresztyénségnek, mikor a család tiszta fogalmát félre akarják magyarázni. Ezért a család fogalmának megtisztítását az Egyház fundamentális feladatának tekintem, mert mint az író mondja: a család és a tulajdon lesz a világ mozgatója.

Ezzel át is térek a másik fontos feltételre: a tulajdonra, mely jelenleg első sorban mozgatja társadalmunkat. Hangsúlyozom: első sorban. Ma ugyanis mindent lejbe számítunk át, még azokat is, amiknek eszmei tartalma van: pénzzel mérnek. Zúgódik az ember, ha akár a család, akár az egyház sok pénzbe kerül. Ma minden pénzbe kerül. A nemzetek közt első sorban pénzügyi tárgyalások vannak. A társadalmi osztályokat a pénz

állítja szembe egymással. A pénzért sokszor a régen olyan drága becsületet is meg lehet venni. A pénz öl és elevenít. Mindenki, mindenkor róla beszél, legtöbbször felszínesen.

Mert a mélyen a tulajdonért folyik az elkeseredett küzdelem. Valljuk meg, a tulajdonért folyó küzdelem dolgában van legkevesebb szava az Egyháznak. Pedig itt nagy érdekek ütköznek: már-már élet-halálharcról van szó. Lassanként az emberek átsorakoznak a végletekbe. Akik fenn vannak, hirdetik annak a tulajdonnak szentségét, amelyet sokszor szentségtelenül szereztek meg. Akik lenn vannak, hirdetik, hogy a pénzarisztokrácia jobbagységba szoritja a leteperteket és ezek közössé akarják tenni a tulajdont. Most mit csináljon az Egyház ezeknek a végleteknek harcában? Határozottan nem tudok válaszolni, a felelet kiképzése a jövő feladata. Két felelet már van a bibliában. Egyik egy negatív felelet. Harcoltok? Kérdeni akarjátok az Egyház feleletét? „Ki tett engem bíróvá köztetek? Pereljetek egymással. Az én terem lelki terület.” Csakhogy ekkor legyen teljes a semleges negáció a tülekedők között! E jézusi gondolat kiképzése megvan Tolsztojnál, amikor a pénz és hatalom ellen foglalt állást, (L. Mese a bolond Ivánról.) A másik feleletet az első gyülekezetenél találjuk: „minden vagyonuk köz vala.” Az már mindegy, hogy a vagyon kinek a nevére szerepel a telekkönyvben, fődolog, hogy senki semmit sem tartson magáénak, hanem az Urénak. Tulajdon szempontjából e történelmi időkben határozott feleletet nem mondhatunk. Ha e jelen harc a kartell, vagy a tulajdonközösség győzelmével végződik, bizonyos, hogy a győztes előbb-utóbb bukásba jut. Nekem meggyőződésem, ha akármelyik győz, annak bukása után jön fel a mi napunk: Krisztus elveinek diadala. Mert ez anyagi éhség folyamában az ember lelki tartalma mindinkább elszintelenedik és előbb-utóbb eljön a lelkiek szomjazásának ideje. Ez szerintem még nincs itt, legfeljebb egy egy „hajólörötnél”, de nem is általános. Addig pedig bőven van idő, hogy kiképezzük a jövő társadalmának képét (mert nekünk kell kiképezni!), melynek elemei a krisztokrácia és a sáfárság. Ezenközben pedig a végletben tülekedőknek le is, fel is szóljuk az ítéletet: ha van mindennapi kenyérünk, elégedjünk meg azzal és: mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, romlása lehet kincse.

Már ebből is látható, hogy az Egyház nem veheti ki részét a mindennapi élet szennyes tülekedésében, nem lehet a gyöngyöt odavetni a disznóknak. Az egyház sem lehet igazolója semmiféle világi áramlatnak sem, mert azok fegyverei testiek, a

mieink pedig lelkiek. Az egyháznak az a szerepe, mint az orgánumban a szívnek: megdobban minden tagja veszedelmére viszont az élet áramlatát eljuttatja mindenüvé.

E tekintetben igen fontosnak tartanám a fogalmak alkotását és ezeknek a közvéleménybe való felszivódásáról gondoskodni. Hiszem, hogy ez, ha soká is, de megtermi gyümölcsét. Példát hozok fel. Egy volt büszke embert ismerek, ki mindenkinek mondta: „A faluban én vagyok az Isten! Több eszem van a kisujjamban, mint másnak a fejében.” És ez most örült. Ha intek alázatosságra, többször mondom: „Látjátok, mi az emberisten sorsa?” Máskor: „Vagyont akarsz harácsolni? A rosszul gyűjtött vagyon második, harmadik kézen elvész és romlása is lesz az utódnak.” Panaszkodnak a rossz időjárásra. Erre felelem: Amilyen a szolga, olyan a gazda. Sőt jaj lenne nekünk, ha hozzánk hasonló lenne a gazda.” Ilyen fogalmakat az alkalom szinte mindig kínál, csak meg kell figyelni és ki kell használni.

Szerintem a maga nemében ilyen „fogalom-érés” van ma. A materializmus két édes gyermeket szült: a kapzsi kapitalizmust és a forradalmat. A francia forradalom bevetett egy rakás fogalmat a közhasználatba, amely vagy pár száz év óta fattyuhajtásaival együtt kavargog és érik, hogy többet ne mondjunk: „szabadság, egyenlőség, testvériség” jelszavát. Ma sokan mondják ezeket és eféléket. És a materializmus megtermékenyítette a maga szájaize szerint az ur és szolga, a gyáros és munkás, az iparos és földmives lelkét. Ime egy bedobott eszmekomplexum ha 100 év alatt is, de megtudja termékenyíteni milliók gondolkodását.

A pásztori és igehirdetői elem mellett fontos az irodalom. Elsőrendű kötelességnek tartom egy olyan népies káté megírását, amelyben nagy körültekintéssel az élet minden mozzanata fel van ölelve és mindenre megvan a felelet. Ma hiveink sem nagyon ismerik: mi az Egyház és mi a feladata? Hogy más felekezetek meg miképpen vélekednek rólunk, az meg sokszor botrányos. Egy másvallásuval beszélgettem. Igen, ő ismeri a reformátusokat: azoknak nincs keresztjük, szűz Máriájuk, nem gyónnak, s így el van intézve. — Egyszóval egyházunk feladata szóban, írásban, személyes példában fel kell mutatni az egy szükséges dolgot, hogy megnyerjünk némelyeket.

Még sokat lehetne szólni azokról a feladatokról, amelyeknek célja: tartalommal megtölteni a gyötrődő ember egyéni, családi, társadalmi életét. Ezt a megtöltést lassan, célirányosan

kell végezni. Most kezd a keresztyénség lassanként az önállósághoz eljutni. Amikor az őskeresztyénség kora után a kezdet nehézségein átesett, jónak látta az államhatalomhoz simulni. A jelenig tartó korszakot a ker. gyermekkorának tartom. Most már akarva, nemakarva, a gyámoltságból ki kell lépni. Félénkek vagyunk, sok bennünk a bátortalanság: hisz eddig az államhatalom harcolt helyettünk. Most az ellenség harcra provokál. Ne huzódjunk felvenni a harcot. Bátorság és harciasság kell jellemezze a jövő keresztyénségét. Sokan a beindított belmissziói munkák által közeli győzedelmet remélnek, mint az őskeresztyénség gondolta. Pedig ezek csak erősítések lesznek, amelynek keretein belül kemény tusa fog lefolyni, mint a lövészárkokban, a drótakadályok között. Lehet, hogy meg fogjuk, vagy más meg fogja látni, hogy édesanyánk: Anyaszentegyházunk halálát fogják jelenteni a bölcsek és doktorok, de vigasz lesz az égi szó: „nem halt meg!” Hogy meddig fog tartani a harc ideje, nem tudhatjuk. Az bizonyos, hogy kemény és elkeseredett lesz. Épen azért kevesebb szóval, több sóval álljunk munkába, hogy a mi haszontalan semmi munkánk által is hozzájáruljunk a jövő építéséhez, hogy kibontakozzon a dicsőséges jövő: a tiszta keresztyén társadalom. (Vége.)

Értesítés az erdélyi református egyházkerület kolozsvári theologiai Fakultásáról az 1932—33-iki tanévre vonatkozólag.

1. Felvétel. Az erdélyi ref. egyházkerület kolozsvári theologiai Fakultására úgy a tanintézetbe, mint az internátusba és a vele kapcsolatos konviktusba a felvételért való folyamodványok a) keresztlevel, b) érettségi [baccalaureat] bizonyítvánnyal, vagy leckekönyvvel [Index], vagy ezek hitelesített másolataival és c) curriculum vitae vel [rövid életrajzzal] felszerelten és a Fakultás igazgatóságához címzetten folyó évi augusztus hó 10-ig küldendő be, a folyamodványok felzetén pontosan megjelölve a folyamodó lakását, község [esetleg utca, házszám], utolsó posta és vármegye román nyelven is. A folyamodványhoz melléklendő negyedív alaku, pontosan megcímzett és ajánlottan felbélyegzett boríték. [Aki ennek nem tesz eleget, azt a felvételtől nem értesítjük]. Minden első évre folyamodó ifju köteles folyamodványához mellékelni zárt borítékban gimn. vallástanárának, az igazgató által megerősített, továbbá lelkészének esperesileg megerősített ajánlólevelét, melyben a lelkészi pályára való rátermettsége s eddigi életének megfelelő volta igazoltatik és orvosi bizonyítványt

testi épségéről és egészségéről. [A beiratkozás előtt a testi épség különös tekintettel a lelkészi pályára való alkalmatosságra — hang, hallás, beszéd — az intézeti orvos által felülvizsgáltatik.] Küntlakóknak csak olyan hallgatókat vehetünk fel, akik a városban való elhelyezkedésük tanulmányi és erkölcsi szempontból való megbízhatóságát igazolni tudják.

Az előző évben is az intézet kötelékében volt hallgatóknak is úgy az intézetbe, mint az internátus-konviktusba való felvételüket kérniök kell, amiről a tanári kar dönt. Az internátusba felvettek kötelesek a konviktusban étkezni. [Szabályzat 262. §.]

2. Díjak. Minden felvett növendék beiratkozás alkalmával beiratkozási díj fejében közös cím alatt — nyugdíjjárulék 150 lei, könyvtárdíj 100 lei, énekzenekari díj 20 lei, irodaköltség és nyomtatvány díja 60 lei, orvosi díj 60 lei, felszerelési díj 200 lei — összesen egy évre 590 leit tartozik fizetni. Ezekon kívül letétbe helyezendő 100 lei, amely összeg, ha kártétel az illetőt nem terheli, évvégén visszafizettetik.

Internátus-konviktusi díj egy évre 10,000 [tízezer] lei, mely félévi előleges részletekben fizetendő, a havonkénti fizetés a felvételkor az előjáróságtól kérelmezhető.

Az előjáróság a konviktusi és internátusi díjaknak a viszonyokhoz képest való változtatásának jogát fenntartja magának.

A konviktusi díjak egész évre kötelezők és a szülők [gyám] által megfelelő tanukkal [egyik lehet az illetékes lelkész] tanuzott és kezesekkel kezeselt „Kötelezvény“ ben vállalandók el, amely megfelelően kitöltve, aláírva a beiratkozáskor adandó be. Aki a kötelezvényt a beiratkozáskor be nem nyújtja, az internátus-konviktusba föl nem vétetik.

3. Beiratkozás. A jövő tanévre való beiratkozások szeptember hó 30. és október hó 1. napján lesznek. Tanári kar határozatosan figyelmezteti a hallgatókat, hogy a múlt évi tartozásait és esedékes díjaikat ha be nem fizetik, nem irhatók be.

4. Internátus. A bennlakásba felvett ifjak beiratkozás és díjfizetés után költözhetnek be. Az összes ágyneműt az ifjaknak kell magukkal hozniok, valamint a konviktusba legalább 2—2 darab asztalkendő, megjegyezve.

5. A konviktus. A konviktusban a főzés október 2-án délelőtt kezdődik.

6. Az 1932—33. tanév ünnepélyes megnyitása október 2-án délelőtt 11 órakor lesz a Fakultás disztermében.

7. A javító és pótkollokviumok szeptember 20—21 én lesznek.

8. A javító és pótalapvizsgálat szeptember 22—23-án lesz.

9. A theologiai minősítő vizsgálat szept. 24-én tartatik meg.
 10. Az előadások kezdete október 3-án reggel 8 órakor.
 11. Minden tárgyú kérés külön íven külön kérvényben adandó be. — Esetleges tudakozódások a theologiai Fakultás Igazgatóságához intézendők [Cluj—Kolozsvár, Calea Marechal Foch No. 38. Ref. Theologia.] *A Református Theologai Fakultás Igazgatósága.*

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Csajkos Gyuláné Pongrácz Róza szatmári reform. tanítónő július 1-én hosszú szenvedés után élete 51-ik évében elhunyt. Szatmáron született, az ottani r. kath. tanítónőképzőben szerzett oklevelet. Előbb egy évig Tatárfalván, aztán 3 évig Kéken működött. Majd a Szatmáron felállított református tanítónőképzőbe hívták meg gyakorlóiskolai tanítónak. A képző bezárása után mint az egyház tanítónője folytatta tovább munkásságát. Összesen 31, Szatmáron 27 évig tanított rendkívül nagy szeretettel és csodálatos rátermetséggel. Mindig valóságos minta iskolája volt. A gyermeket úgy szerette és úgy tudott velük bánni, ahogy nagyon kevesen képesek. Mélyen vallásos, szelid, nemes, igazi hívő keresztyén lélek volt. Szüneteseit krisztusi békességgel viselte. Temetése 2-án ment végbe a leányiskola udvaráról, melynek tornatermében állott ravatala is. Fölötte Boros Jenő imádkozott és Debreczeni István hirdette Ézs. 30. 19–21. alapján a vigasztalás igéit. A temetőben Kocsmár Boldizsár s. lelkész imádkozott, Karikás Sándor egyh. m. tanítóegyesületi elnök pedig az egyesület és a helybeli kartársak nevében bucsuzott tőle meghatott szívvel. Gyászoló szeretteinek: férjének, kivel 24 évet töltött el boldog házasságban és két fiának teljesítse be a vigasztalás Istene az ő igéjét. „Te nem fogsz sirni”, neki pedig adja meg az igazak jutalmát az ő hite által Jézus érdeméért.

Dukai és szentgyörgyöblygi Széll Kálmánné, tóti Poroszlay Ida, volt nagyszalontai lelkész és esperes özvegye életének 82-ik, özvegységének 5-ik évében Debrecenben egy heti gyengélkedés után július 12-én szívbénulásban hirtelen elhunyt. A nagynevű néhai lelkipásztor mindenben méltó hitvese volt. Temetése f. hó 15-én délelőtt 10 órakor volt Debrecenben az új köztemető ravatalozójából. „A kedves asszony megtartja a tiszteletet” Péld. 11, 16.

HIREK

Szombati Szabó István irodalmi tevékenységének kitüntető elismerése. Megérdemelt kitüntető elismerés érte a napokban Szombati Szabó Istvánt lapunk társszerkesztőjét és emeli ennek az elismerésnek értékét, hogy a valóban hivatottak részéről érte a kiváló magyar költőt, akit a romániai Pen-Club magyar szekciójának alapító tagjául hívtak meg. A Pen-Club tagság ma nemzetközi viszonylatban is a legelőkelőbb fémjelzés és a legmagasabb elérhető megtiszteltetés egy író számára. A Pen-Club a legkiválóbb írók szervezete, amely a nemzeteként ilyen egyesületbe tömörült tagok világszövetségévé egyesül. A Pen-Clubok nemzeti tagozatai pár héttel ezelőtt Budapesten tartották világkongresszusukat, mely alkalommal a román Pen-Club delegátusai kijelentették, hogy alkalmat adnak az erdélyi magyar íróknak arra, hogy a romániai Pen-Club keretében nemzeti autonómiájuk biztosításával külön szekcióként megalakuljanak és a román Pen-Clubba lépjenek. A megalakítandó magyar szekció elnökévé a bukaresti Pen-Club gróf Bánffy Miklós volt magyar külügyminisztert delegálta, akinek vezetése alatt már meg is indultak Kolozsvárott a meghívott alapító tagok szervezkedő tanácskozásai. Ez az értekezlet jelöli ki a Pen-Clubba beválasztandó többi magyar írókat és megállapítja a román Pen-Clubbal való együttműködés módozatait és szabályait.

Örömünknek adunk kifejezést, hogy Szombati Szabó Istvánt ez a kitüntető elismerés érte.

A kerületi belmissziói tiszó titkári állás ügye egy lépéssel előbbre haladt, amennyiben a kerületi közgyűlés felhívására a nagyváradi egyház presbitériuma elhatározta, hogy a titkár részére ingyen lakást, fűtést, világítást és havi 1000 Leit fog adni.

A tiszántúli egyházkerület dr Enyedy Andort választotta meg főjegyzőjévé.

A tiszántúli egyházkerület ügyésze: dr Márk Endre nyugalomba vonult. Helyette a közgyűlés dr Erdős Józsefet választotta meg.

A debreceni kollégiumi nagykönyvtár ügye állandóan szőnyegen van a tiszántúli egyházkerületben. Két, meglehetősen egyenlő párt áll egymással szemben az állam részére való átadás mellett és ellen. A legutóbbi kerületi gyűlésen sem tudtak dönteni felőle. Az ellenzék újabb akciót kezdett megmentése mellett: adományokat gyűjt továbbfejlesztése érdekében. — „Ne hagyjuk a kollégiumi nagykönyvtárat semmi áron!” e jelszóval küldte be 10 pengő adományát Bereczky László ny. kir. jár. bírósági elnök a koll. ügyében míg a homokkerti egyházrész pénztára ugyanerre 120 pengőt adományozott.

Új liturgiát vezetett be az amerikai „Csatlakozott” magyar református egyház, mely na-

gyokban azonos a magyarországgal, de benne van az adományok Istennek ajánlása, ami úgy történik, hogy a perselyt a záróének előtt körül hordják, amint a holland és angol-szász egyházakban is szokásba volt.

Felhívás. Mély tisztelettel kérem a Nagytiszteletű Lelkészeket és igen tisztelt Kartársaimat, hogy hiveik között „Leszerelni” című regényemet terjeszteni sziveskedjenek. A könyv ára 60 lei, melyből 20 lei példányonként a terjesztőé, vagy ha lemond róla, az egyházáé. A pénz előre beküldésénél a könyvet portómentesen küldöm. A könyv megrendelhető a szerzőnél: *Tóth Zsigmond, Valea lui Mihai (Érmihályfalva)*. Jud Sălaj.

Asztalterítési versenyt rendezett a szatmári Lorántffy Zs. Bibliakör jun. 25—27 én, mely minden tekintetben kitűnően sikerült. A közönség érdeklődése oly nagy volt, hogy az eredetileg két napra tervezett kiállítást még egy nappal meg kellett toldani, de még a negyedik nap is bőven lett volna nézője. A versenyben a közönség ítélt szavazólapokkal, melyeknek ára szép hasznot hozott a körnek.

A margittai ref. nőszövetség múlt hó 19 én az egész vasárnapot betöltő, nagyon szép vallásos ünnepélyt rendezett. Dél előtt Szabó Géza máramarosszigeti ref. s. lelkész prédikált a gyülekezetnek. A délutáni ünnepélyt Szabó Géza gyönyörű imája után, Balogh Ferenc margittai ref. lelkész nyitotta meg. A nőszövetségeknek és az ifju-

sági vallásos alakulatoknak azt a támogató munkáját méltatta, melyet az egyház hivatalos kormányzására rendelt szervezet mellett kifejtének. Szabó Géza pedig Máté evang. 5 r. 13—16. versei alapján a nőszövetségek hivatásáról beszélt s vigasztalást, erőt adott a világ gazdasági bajai alatt roskadozó embereknek. Két kiváló, művészi tehetségű nővér: Tamáss Margit és Mária szavalata adott változatosságot a műsornak. Előbbi Tompa Mihálynak „Világító”, utóbbi pedig Molnár Zoltánnak „Pro Rege Christo” c. költeményét oly képességekkel szavalta el, mely érzésben magával ragadta a gyülekezetet. A ref. nőszövetség énekkara, melynek Margittán igen jó hire van, Bod Lajos orgonakiséretével két vallásos énekkel emelte az áhitatot. Zéróimádságával Bajnóczy Margit boldog, szerető módon öntötte el a lelkek mélyét. A XC. zs 1 versének eléneklése után a hivek serege maradandó jó érzésekkel özönlött ki az ősi templomból, a nőszövetség gondozása alatt álló templomkertben csoportokban gratulálva a lelkészeknek, a szereplőknek és Horváth Péterné nőszövetségi elnöknek, akinek kitartó, fáradalmat nem ismerő munkássága tartja össze a 375 tagu margittai ref. nőszövetséget és a 80 tagu leánybibliakört.

Dobra került egy templom.

A kocséri kis templomot az egyháznak hitelező bank néhány száz pengőért elárvereztette s az árverésen a bank vette meg. Az árverelő dobpergésre felszisszent a napi

sajtó is és most a kormány közbelépésére visszakapja a gyülekezetet.

Csereajánlat. Biharmegyei lelkész, vasúthoz 3 kilométerre, járási székhelyhez ugyanannyira, megyei székhelyhez 24 kilométerre, nagy beltelken gyümölcsösrel és szőlővel, 32.000 lei helyi jövedelemmel a Nagyvárad—Kolozsvári vasut mentén, cserélni óhajt Királyhágómelléki lelkésztárs-sal. Megkeresések lelkészi hivatalhoz Pósalaka. [Poşalaca, Jud. Bihor, u p. Tileagd] küldendők.

Székely ruhaminták. Az udvarhelyi ref. egyházmegyei nőszövetség dr. Gyárfás Pálné indítására évek óta lelkes, kitartó munkát végez az ősi székely népviselet felelevenítése és használatba vétele érdekében. Lelkes igyekezetében művészi támogatóra talált Haáz F. Rezső székelyudvarhelyi ref. tanítónőképző intézeti tanár testvérünkben, aki úgy a propaganda beindítása, mint a gyakorlati kivitel terén értékes szolgálatokat tett. Ezen jól megalapozott munkának tulajdonítható, hogy az érdeklődés mind szélesebbkörűvé vált annyira, hogy megállást többé nem ismer. Ujabbán a közvélemény nyomására, hogy a mozgalomnak egy erőteljesebb nyomást adjon, ugyancsak a Haáz testvérünk művészi tervezése alapján, az „Ifju Erdély“ kiadásában 11 eredeti, művészi székely ruhamintát hozott forgalomba levelezőlap formájában egyszerű és színes kivitelben. Az igen jól sikerült minták Csik, Marosszék, Udvarszék,

Agyagfalva, Lövete, Parajd, Siktód, Székelymuzsna, Szolokma ősi, szép viseletét mutatják be s adnak egy ünnepi és egy kabát mintát is. Igen alkalmasok ezek a minták úgy az ősi viselet megismerésére, megkedvelésére, mint azok elkészíthetőségére, de értékesek mindenkire nézve, akik lelkesednek az ősiért, művésziért, szépért. Hisszük, hogy még a távolibb vidékeken is indításul szolgálnak arra, hogy annak a vidéknek elkallódott értékeit napfényre hozza. Ezen nemes céloktól vezeltetve, nőszövetségünk az egyszerű mintákat darabonként 5 a színeseket 10 leiért bocsátja az érdeklődők rendelkezésére. A minták bármely mennyiségben kaphatók Osváth Árpádné nőszövetségi pénztárosnál Cristur—Székelykereszturon, jud. Odorheiu. Melegen ajánljuk úgy a nőszövetségi vezetők, valamint az összes érdeklődők figyelmébe. *Márk Mihály.*

Az ORLE 25 éves jubileumát ünnepli ez évben. A jubileumi közgyűlés Karcagon lesz aug. 18—23, napjain.

Társszerkesztők; Arday Aladár, Bokor Sándor, Szombati Szabó István és Tóth Zsigmond.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

P. I. K-g. Cikked hetek óta a nyomdában várja a festéket. Verset nem szoktunk közölni. — **B. d. V-ug, dr. K. P. J-a. T. Zs. É-a. Sz. A. M-j.** Cikkeiteket anyagtorlódás miatt csak később közölhetem, szíves türelmeteket kérem,

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

3175—1932 sz. Közigazgatási. KÖRRENDELET. *Valamennyi nt. lelkészi hivatalnak és iskolai hatóságnak.* Az alábbiakban szóról-szóra közlöm mihez tartás végett a kultuszminiszter urnak e hó 16 ról keletkezett 93912—10078. sz. leiratát a következőkben: „Püspök Ur! Minthogy az autonom P. T. T. szervezésére vonatkozó törvény értelmében minden levelezés, amelyet ugy a központi adminisztráció, mint az attól függő iskolai és egyházi intézmények bonyolítanak le, postai díjazásnak van alávetve, melyet a minisztérium visel, van szerencsém fölkérni, méltóztassék rendelkezni, hogy a legnagyobb takarékoság alkalmaztassék különösképpen a táviratok küldésénél, melyek csakis a legnagyobb sürgősség esetében és akkor is a legösszevontabban küldhetők. Ez a kérdés szoros kapcsolatban van az érdekelteknek esetleges felelősségre vonásával is, mégpedig sürgőnyi uton, mert a költségvetésben erre előirányzott alapot megterheli, amely pedig nem képes eleget tenni minden szükségletnek az év végéig. Aláírások“ Oradea—Nagyvárad, 1932 július 19. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

A 1011-I kántortanítói pályázat határideje meghosszabbított 1932. július 31 ig.

Pályázat. A sándorhomoki ref. egyház presbytériuma pályázatot hirdet kántortanítói állásra. **Javadalom:** 1. Lakás. 2 szoba, konyha kamara, pince melléképületekkel s kerittel. 2. 10 m. m. buza 3. Hat kat. hold [9 köblös 1100 □-öl] szántó. 4. Két kat. hold [3 köblös 1100 □ öl] kaszálás. 5. Öt öl II od rendű tűzifa beszállítva. 6. 6 drb. marhára legelő természetben. 7. Tandij minden gyermek után [kb. 40 gyermek] 1 véka csövestengeri, egy ölő csirke, 50 lei pénz. 8 Félhold, mintegy 600 □-öl kenderes 9 Szolgalmányok: a földek szántása, vetése s trágyahordás. 10. Törvényes stóla 11. Földek adóját az egyház fizeti. **Kötelesség:** I—VII. osztály vezetése, presbyteri jegyzőség, énekkar vezetése, kanonikus isteniszteletek végzése, lelkésznek akadályoztatása esetén helyettesítés és a lelkésznek mindennemű belmissziói munkában segédkezés. Pályázati határidő a lap megjelenésétől számított 2 hét. Pályázatok a sándorhomoki—nisipeni ref. lelkészi hivatalhoz küldendők a szükséges okmányokkal. Az állás szeptember 1-ig elfoglalandó. Presbytérium.

A kisbábonyi tanítói pályázat leközlésekor kimaradt az egyházkerületől élvezett mintegy 9000 lei évi fizetéskiegészítés, melynek összege azonban a mindenkori kulturtaxa befizetésektől függ és az egyéb járandóságokhoz hasonlóan csökkenhet is.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagyt. Református Lelkeszi Hivatalnak
Tinca—Tenke
Jud. Bihor

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

TAKARÉK OSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett üzletrésziőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-
számítol váltókat. Folyósít jelzálog-
kölcsonöket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.*

**Képoiseli a trleszil „Adriai”
biztosító-társaságot.**

Középkiskolába vagy szakiskolába

beiratkozó IV elemi osztályba járó gyermekek számára, a
magánoktatási törvény 68. fejezetének teljesen megfelelő

román-magyar szövegű

ADEVERINTÁ-IGAZOLVÁNY

A pénz előzetes beküldése esetén frankó szállítás.

Darabonként
3 Lei
áron kapható.

Iskolai nyomtatványokból nagy raktár

Béres Károly könyvkereskedése

Oradea—Nagyvárad, str. A. Lazar (Nagy Sándor-u.) 14.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon
6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtat-
ványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos
levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbélebb magán-
és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és
esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb,
modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STRADA AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

Kálvin könyvnyomda, Oradea—Nagyvárad.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján

Világhelyzetünk.

Az emberi civilizáció gigantikus óriási gépe egyre lassabban forog; attól lehet tartani, hamarosan egészen megreked.

Tépelődve áll meg az ember emellett a zavarbaejtő, szokatlan tény mellett és keresi az értelmét annak.

Krizis a legtalálóbbról kifejezés rá. Világok sorsát eldöntő válság. Nem csupán örvény ez a világtörténelem hömpölygő árában, amely ugyis magától belesimul a főáradatba, hanem zátony, kiálló kőszikla az ár kellő közepén, amit kis türelemmel eltávolítani nem lehetséges. Elzáró, meredek sziklafal az; az emberiség zsákutcába jutása. A világtörténelem értékes vívmányai forognak kockán; nem csupán csak egy valamely nemzet avagy társadalmi osztály sorsa, hanem az egész emberi civilizáció.

És ez az elszomorító válság nem természetes uton állott elő. Nem valamiféle balcsillagzat okozta azt; a világmindenség belső mivoltában semmi sem jelezte eleve annak eljövételét. Hiszen éppen olyan sok pénz van ma is a világon, mint a bővilágban volt. A nyersanyagok sem kevesedtek meg. Az emberi találékonyság sem csökkent, amelyik azokat fel szokta dolgozni. Sőt ezt a feldolgozást ma sokkalta gyorsabban megcselekszi és óhajtja is megcselekedni ma az ember, mint akkor, amikor még mindenki alkalmazásban volt. Ugyanaz a szükséglet is megvan. Ma is szükséges a ruha, lábbeli, tüzelő, kenyér. A mai világhelyzet tragikumája éppen az, hogy nem találja meg az emberiség az alkalmas módját annak, hogy összehozza egymással a kereslet és kínálat millióit. Sőt elválasztja őket vámsorompókkal egymástól.

Ez a mai világhelyzet tökéletesen mesterséges. Nem az anyatermészet lett mostoha hozzánk, a jó Isten sem vált ellenségünké, (nem ember Ő, hogy ma szeressen, holnap meg gyü-

löljön) mimagunk vagyunk egyedül okai e siralmas helyzetnek. A nap most is melegen süt le ránk, áldó eső is hull jók és gonoszok földjére, a talaj is megadja évről-évre a maga gyümölcsét. Mi tévelyedtünk el. A véges emberi bölcsesség lett hibás. Saját tulokosságunk hálójába gabalyodtunk bele.

Egészen bizonyos mindenki előtt ma már, hogy holmi gazdasági vagy pénzügyi kísérletezés a súlyos válságot megoldani nem képes. Legfeljebb egy kis lélekzethez juttat. Mert például mit ér az árak emelése a fogyasztás emelkedése nélkül? A tudományos kutatások csinálta gépek is csak a munkaalkalmakat csökkentik és így végeredményben maguknak ártanak, öngyilkosságot követnek el, mert megkevesebblik a fogyasztást. Éppen ezért a mai világhelyzet főproblémája többé nem a termelés maga, hanem annak szétosztása és elfogyasztása. Más szóval: Isten gazdag tárházából leendő méltányos részesedés.

Fundamentális oka e mai szomorú világhelyzetnek az, hogy az emberi bölcsesség, értelem, nyers emberi ösztönök rabszolgájává szegődött. Már pedig az élet kérlelhetetlen, zord logikája azt igazolja, hogy az önzésen alapuló emberi civilizáció sem képes megállni. Pusztulás gyilkos miazmáit hordozza az magában.

A keresztyén ember előtt e súlyos krízis értelme tisztán áll: dacolni akart az ember a világegyetem belső lelki struktúrájával, vagyis Istennek akarataival. Ez a szomorú eltévelyedés juttatta zsákutcába őt. Olyan világban ugyanis, amelyet az Isten szeretete az emberi jóakarát önzetlen alapelvén alkotott meg, olyan civilizációt próbált az ember felépíteni, amelyik annak a merő ellentétéin nyugszik. Ezért az egyház intő szava ugyanaz ma az ő tagjaihoz, ami volt az Úr Jézusé az övéihez: „... ha meg nem tértek, mindnyájan ... elvesztek“. (Lukács 3, 3) Éppen azért bünyösen kacérkodik az a világhatalmasztrófával, aki megrontja a világbéke tervét, aki merőben nemzeti jólétet szolgál, aki újra önzésen alapuló civilizációt akar ilyenformán felépíteni. A kapzsi nyerészkedés rut politikáját fel kell már egyszer cserélni a szives szolgálat politikájával, a közérdeknek önös célokra való bünyös felhasználását a közjó önzetlen előmozdítására. Szóval a mai világnak 7 éves mentalitását a Jézus mentalitásával. Csak ilyen gyökeres átváltoztatással lesz lehetséges évezredek becses civilizációját megmenteni.

Minden bennünk rejlő jobb érzés ezt susogja felénk: „Legyen meg a te akaratom!“

Fogjunk hozzá megvalósítani ezt!

Bokor Sándor.

„Ne ítéljeteK...“

A napilapok rövid pár sorban adták hírül, hogy egy erdélyi református lelkész öngyilkos lett. A vonat elé vetette magát, mert középiskolás gyermekeiért nem tudta megfizetni a hátralékos díjakat. Az állam nem fizet, pénzt sehonnan sem lehet kapni. Ennyi az egész kis hír és mi minden huzódik meg mögötte!...

És e hír nyomán arcok merednek elém és szólamok surolják fülemet. A dusak, a jóllakottak cinikusan surrannak el mellette: „csakis pillanatnyi elmezavarában tehette.“ A szemforgató farizeusok megbotránkozva csapják össze kezüket: „pap létére ennyire hitetlen volt, ilyen példát adott?!“ A magabizók, a fölényesek szájuk szélét legörbitve mondják: „gyáva volt.“ A mindenben titkot, izes kis botrányfalatot kutatók töprengve állapítják meg: „valami más, mélyebben fekvő oka kellett, hogy legyen.“

Én pedig teljes megértéssel veszem kezembe a vonat kereke által leszakított főt, mintha csak az én gondolataim zsongtak volna valaha e betört halánték mögött, mintha csak az én aggodalmaimra kerestek volna megoldást e kihunyt szemek. Igen testvérem! Én értelek és őszintén megsiratlak téged.

Három gyermeket taníttatni városi középiskolában falusi papnak ma... Számoljunk csak egy kicsit. A számtan jó és becsületes tudomány, világosságot vet sok utvesztőre. A tandíj, egyéb járulékaival együtt egy gyermeknél 3000 Lei, internátus, konviktus, 8, 10, 13 ezer Lei, tanszerek 3—400 Lei, utiköltség, ruha, cipő, mosás, orvosi díj... és ezt vegyük háromszor. Jó, de papi gyermekekről van szó, akik meg hozzá bizonyára szorgalmas, jó tanulók is, kedvezményeket kapnak. Annyit talán kapnak, hogy a három közül csak kettőt számíthatunk, egy teljesen ingyenesre kijön, akkor is, a három gyermekre minimális számítás szerint rámegegy 30,000 Lei. Ezzel szemben mi a lelkészi jövedelem? Három korpótlékos lelkész a nyugdíjjárulék és költségek levonása után ez év januárjára kapott kézhez 1500 Leit. Föltéve, hogy ugyanezt az összeget minden hónapra megkapja, úgy egész évi államsegélye 18,000 Lei, s föld jövedelme és egyéb egyházi jövedelmek maximum 12,000 Leit tesznek ki. Megvolna tehát a 30,000 Lei, de... még adót is kell fizetni 4—5000 Leit, aztán meg az államsegély egész évi összegét vettük számításba, míg az iskolai év 10, illetőleg már csak 9 hónap. És hát a szülőknek is kell élni, akármilyen visszavonultan, szűkösen is élnek, némi kiadásaik mégis csak

vannak. Szóval lehetetlen még két gyermek tanítási költségét is előteremteni, főként akkor, mikor az állam 7—8 havi fizetéssel van hátralékban. Ekkor jön aztán az eladósodás, a gondok, a kétségbeesés a jövő felől.

És itt nem szabad megemlítés nélkül hagynom a tanítató szülők tragédiájának egyik főokát. A fizetéseket mindenütt redukálták, a termények, élelmiszerek ára 50—60 százalékkal esett és ennek ellenére a tandíj és ellátási díj ma is annyi, mint volt a drágaság és pénzbőség idején. Az egyes intézetek vezetőségének komolyan számot kell vetni a szülők teherbíró képességével is és úgy állapítani meg áraikat, alkalmazkodva a jelen viszonyokhoz!

Igy álltak a dolgok annál a lelkésztestvérünknel is, aki már levonta a végső konzekvenciát. Tisztán áll előttem, hogy mennyit számolgatott, töprengett, míg rájött, hogy aktiv lelkészi szolgálatával nem képes annyi jövedelmet produkálni, hogy családját fenntartsa, gyermekeit taníttassa s így — emberi számítás szerint — jövőt biztosítson nekik. Ugy gondolta tehát, hogy meg kell neki, az apának halnia, mert akkor gyermekeit elhelyezik ingyenesen a Szeretetházban, kollegiumokban, özvegye megkapja a Nyugdíj-intézetből az özvegyi segélyt... És föláldozta életét az övéiért! Nagyon szerető szív volt ez, aki gethsemánés éjszakák könnyes fohászkodása után itta ki a keserű pohárt és én hiszem, hogy megbocsáttattak minden vétkei mert nagyon szeretett.

Boruzs Lajos.

KÜLFÖLD

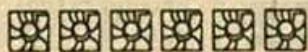

A franciaországi ref. egyházak nemzeti gyűlésének üzenete a franciaországi ref. egyház hivatásához. Az egész világ ebben a pillanatban egy olyan gazdasági és pénzügyi krízisben vergődik, amilyenre eddig példa nem volt. Elérte a mi országunkat is, amely pedig jobban meg volt kimélve, mint a többiek és ahol úgy látszott, hogy mindenek előtt bizalmi krízis van; most mindannyian többé-kevésbé érezzük ennek fájdalmas következményeit. Ebben a rémitő időben — sokkal inkább, mint valaha az embereknek annak a segítségére van szükségük, akiknek végtelen szeretete mindig ugyanaz és aki az igazi bátorság forrása. Mi, akik tudjuk, hogy milyen erőket és milyen vigasztalásokat találunk az Istenben való bizalomban, el tudnánk-e viselni azt a gondolatot, hogy most az ő munkája félbeszakadjon? Bizonyára nem! És ime, mégis most kimondhatatlan szomorúsággal állapítjuk meg; Franciaország evangélizálását súlyos pénzügyi nehézségek akadályozzák, (Az Evangéliumi Központi Társaság és

más társaságok csődje; a külmisszió megállott, a párisi missziói bizottság nagy szükségben van és kénytelennek látszik visszahívni több misszionáriust, mert fizetésük nem elégséges, az egyház maga is szenved ezek alatt, a mi egyházunk hosszú hónapok után sem tudja deficitjét csökkenteni és különböző vidékekről való hozzájárulások a folyó munkálatokra késnek.] Nem ok-e ez arra, hogy Isten ügyének a Franciaországban levő sorsa, jövődjé felől nyugtalanodjunk? Igen, kedves testvéreim, férfiak és nők, a mi egyházunk és a mi munkánk helyzete mélyen aggasztó! De nem lehet végleg megalkudni. Újra felkészülésünk és előhaladásunk mindig lehetséges. Szívből kiáltunk felétek: Franciaországban Isten ügye jövődjének ebben a rémitő órájában hozzátok, keresztyénekhez, akik veletek együtt szeretjük a mi megváltó Jézus Krisztusunkat és megerősítjük, hogy az övéi vagyunk, a mi számunkra, akik kérjük őt, hogy jöjjön el a Te országod erre az egész földre, nekünk, akiknek hinnünk kell a győzelemben, a győzelem titkát ez a szó rejti: önfeláldozás. Ha ma azok, akik egyházunkban az Isten ügyét illetőleg nem tudják elhordozni a meghátrálás gondolatát, örömmel szánják rá magukat pénzbeli áldozathozatalra. Bőkezűséggel adakoznak az egyház, az evangélizáció, a misszió céljaira, nemcsak feleslegükből, hanem amint szükség van reá, a szükséges dolgokat is megvonják maguktól az Isten ügyéért, abban az Istenben bizakodva, aki azt ígerte, hogy nem hagyja az övéit semmiben szűkölködni. Akkor az egész helyzet teljesen megváltozik. Ma ez a menekvés: a lelkészek, misszionáriusok számának csökkentése, szomorú és aggasztó. Holnap, ha megtudtuk tenni az Isten parancsát, öröm és dicséret között fogunk győzni. Kegyelmi idő van... Meg kell hallanunk Isten felhívását és felelnünk reá.

Maurice Rohr.

HIREK

Az ORLE karcagi jubiláris közgyűlésére és konferenciáira az elnökség már közzé tette meghívóját és szokásos gazdag programját. A nevezetes ünnepség aug. 18-án kezdődik ismerkedési estéllyel. 19-én és 20-án lelkészi, ORJO vallástanítói és papnék konferenciája, 21-én hálaadó istentisztelet urvacsorázással és 22-én délelőtt a jubiláris közgyűlés. Jelentkezni lehet aug. 7-ig a karcagi lelkészi hivatalnál.

Cserkész-táborozás. A már régebben megalakult szatmári

Bethlen Gábor fiú és a múlt iskolai évben a szatmári felső keresk. leányiskola növendékei között alakult Szilágyi Erzsébet leány cserkészcsapat tagjai táborozáson vettek részt. A leányok Szinérváralján táboroztak jun. 20-tól július 3-ig, hol Mándy Zoltán főgondnok egyik nyaralóját bocsátotta rendelkezésre és mindenben nagy szeretettel támogatta őket. A fiúk felsőbányán a múlt évben kijelölt táborhelyen sátrakban táboroztak jul. 18-tól 31-ig. Jelen-

létük lelkesítő hatással volt a nagymultu, de megpróbált egyház tagjaira, kiknek egy nyilvános tábortüzű estélyt rendeztek.

Helyreigazítás. A nagyváradi ref. leánygimnázium internátusának lapunk 241-ik oldalán megjelent tájékoztatójába sajtóhiba következtében a 4. bekezdésben a fizetendő díjak feltüntetése félreértésekre adhat alkalmat. Tehát így helyesbitendő: „Fizetendő díjak egész évre: Internátusi díj 2500 lei. Élelmezési díj 5500 lei. Orvos és fürdés 500 lei. Könyvtár, hangszerhasználat, mosás 500 lei.” Továbbiak változatlanul maradnak.

„Ötven temetési beszéd és más vegyes papi művek“. Jelen sorokban előfizetésre jelentkezést kérek ily című munkámra. Az írás terén nem vagyok ujonc, mert már régebben adtam ki egy kötet egyházi beszédet, mely úgy

a közvélemény, mint a hivatalos kritika által igen kedvezőleg fogadtatott. [Birálta Novák Lajos, s. pataki theol. tanár, a Theol szaklap 1904. évfolyamában. Néhány példány még van ebből. Ára 2 pengő 60 fillér] Igyekeztem 50 évi papi működésem alatti munkáimból a legjobbakat adni s hiszem, hogy lelkésztársaim könyvemnek hasznát veszik. A különféle alkalmi beszédek nagyobbára esperességem idejéből valók, amikor többféle alkalommal kellett szolgálnom, de különben bárki által felhasználhatók az előforduló alkalmaknál. Kibocsátandó művem előfizetési ára 140 Lei. A mű csak akkor jelenik meg, ha az előfizetés a nyomda költséget fedezi. Beregszász, 1932 május hó. Szentimrei József, volt beregszászi ref. esperes, most tb. esperes, nyug. lelkész. Jelentkezést elfogad a siteri ref. lelkészi hivatal is. Şişterea—Siter. Judeţ. Bihor.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

3389—1932. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbelli elemi iskolai hatóságnak.* A magánoktatási törvény értelmében egy tanító sem működhetik a minisztertől nyert autorizáció nélkül. Midőn tanítóinkat ezen kötelezettségükre figyelmeztetem, egyben a következő utasításokat adom, ek. közgyűlésünk 21-i—1932. határozata értelmében:

A temesvári inspektorátus területén [Bihar, Arad, Temes-Torontál, Szörény, Krassó megyék] minden tanító, akinek 1925. december 22. után kelt, névre szóló, állandó, miniszteri számmal bíró autorizációja nincs, köteles hivatalom útján autorizációért folyamodni, legkésőbb f. évi szeptember hó végéig. Azok a tanítók, akiknek csak egy iskolai évre szóló autorizációjuk van, szintén tartoznak autorizációért folyamodni.

A kolozsvári inspektorátus területén [Szilágy, Szatmár, Máramaros] azok a tanítók, akik ugyanazon a helyen működ-

nek, mint az elmúlt 1931—1932. tanévben, autorizációért folyamodni még akkor sem kötelesek, ha a fentt körülírt autorizációjuk meg nem volna, mivel az 1931—32. tanév folyamán autorizációs kérvényeiket az iskolával együtt felterjesztettük.

Kivétel nélkül autorizációért folyamodni kötelesek azok a tanítók, akik az 1932—33. iskolai év elején állomáshelyüket változtatják vagy most először vállalnak tanítói állást, egyházkerületünk egész területén, még pedig azok, akiknek állandó autorizációjuk még nincs, az alábbi A. pont alatti minta szerint, akiknek állandó autorizációjuk van, a B. pont alatti minta szerint.

A. Az autorizációs kérvény mintája azon tanítók számára, akiknek még állandó autorizációjuk nincs, a következő: I. Kérvény 11+1 leu bélyeggel: Domnule Ministru, Subsemnatul (a) vă rog cu toată stima să binevoiți a-mi elibera autorizația de funcționare la Școala prim ref. din..... ca învățător (oare) pe baza actelor cuprinse în tabloul alăturat conform art. 16 din Legea inv. part. Cu toată stima....., la..... (pecsét) Invățător (oare) ref. [aláírás]. II. Tabloul învățătorului (oarei) [egy iv papiroson, egyben az összes mellékletek borítékául] 2+2 Leu bélyeg. 1. Numele și pronumele [vezeték és keresztnév, a vezetéknev aláhuzva]. 2. Locul și data nașterii: [születési hely és idő]. 3. Calitatea: [milyen minőségben van alkalmazva, suplinitor, ajutor, provizoriu, definitiv, inaintat gr. II. vagy gr. I. Suplinitor, ha az egyházközség ebben a minőségben választotta meg. Ajutor, ha diplomája nincs. Provizoriu, ha még diplomával 3 évet nem működött Definitiv, ha már diplomával 3 évet működött. In. gr. II. ha 1926 szept. 1-én 6 tényleges diplomával eltöltött szolgálati éve van. In. gr. I ha 1926. szept. 1-én oklevéllel eltöltött 12 tényleges szolgálati éve van]. 4. Cetățenia: română. 5. Studiile ce posedă și specialitatea. [Diploma vagy bizonyítvány kelte, száma, kiállító iskola neve, helye] 6. Ce materii predă: Toate materiile de școală primară după programa analitică a școlilor de Stat. 7. Nr. ord. de autorizare în trecut [ha már volt autorizációja, ennek miniszteri száma és kelte]. 8. Aptitudini [üresen marad]. 9. Cunoaște limba română? Se anexează acte. 10. Pentru ce obiecte poate fi autorizat? [üres]. 11. A depus jurământul? Se anexează acte. 12. Are angajament? Se anexează în trei exemplare. 13. Salariul: După actul de angajement. 14. Penalități: Se anexează acte. 15. Serviciul militar: Se anexează acte. [Katonai szolgálata. Ha katonai okmánya nincs, a rovatba bejegyzendő: N'am făcut serviciul militar. Nók a rovatot üresen hagyják]. 16. Funcțiunile în trecut: Am funcționat dela..... până la..... la Școala prim..... din..... [összes eddigi működése időrendi sorrendben, ha közben iskolánál nem működött, ez is megjegyzendő]. 17. Poate obține autorizațiunea de funcționare: [üres]. 18. Observații: [üres]. Pecsét. Inv. ref. Aláírás.

Mellékletek: 1 és 2-höz születési bizonyítvány lelkésztől hitelesített másolata 7+2 bélyeg. 3. Választási jegyzőkönyv kivonata eredeti román példányban, esetleg esperesi megbízó levél eredeti román példányban, 2+2 bélyeg. 4. Állampolgársági

bizonyítvány polgári hatóságtól kiállított vagy közjegyzőileg hitelesített másolatban. 5. Diploma másolata közjegyzői hitelesítéssel. 6. Melléklet nincs. 7. Ha már volt autorizációja, ennek lelkésztől hitelesített másolata, 7+2 bélyeg. Ha még nem volt autorizációja, a rovatba beirandó: Acum se cere. 8-hoz nincs melléklet. 9 hez Román vizsgáról szóló bizonyítvány, közjegyzőileg hitelesített másolatban. Ha a szabályzat értelmében a román vizsga alól mentes [30 szolgálati év vagy 55 életév betöltése 1930. dec. 22. előtt]: Declarația: Subsemnatul [a] declar că sunt scutit [ă] de examen de limba română pe baza art. 202 al. 3 din Reg. Inv. Part. 2+2 bélyeg. Ha romániai tanítóképzőben 1925. dec. 22. után kelt diplomája van: Subsemnatul [a] declar că sunt scutit [ă] de examen de limba română pe baza art. 16 c. din Legea Inv. Part. 2+2 bélyeg. Ha 1932 ben román vizsgálaton volt s az eredményt még nem ismeri: Subsemnatul [a] declar că m'am prezentat la examenul de limba română în sesiunea August 1932. în Cluj Rezultatul îmi este necunoscut. 2+2 bélyeg. Esetleg a vizsgáztató bizottságtól kapott igazolvány, 2+2 bélyeggel. 10. Melléklet nincs. 11. Esküokmány másolata [csak Károly király nevére tett eskü érvényes] lelkésztől hitelesítve 7+2 bélyeg. Ha esküokmánya nincs: Declarația. Subsemnatul [a] declar că mă voi conforma art. 21. din L. În. P. în ce privește depunerea jurământului la primirea autorizației, 2+2 bélyeg. 12. Act de angajament új formában, esperesi láttamozással 3 példányban 27+2, 7+2, 7+2 bélyeggel. 13. Melléklet nincs. 14. 3 hónapnál nem régibb hatósági erkölcsi bizonyítvány és a lelkésztől, mint iskolaszéki elnöktől kiállított: Extras din foaia personală a învățătorului [oare]..... Penalități: nu sunt. N'a fost pedepsit [ă] cu excluderea dela școalele Statului, 2+2 bélyeg. Ha esetleg volt büntetve, a nu sunt szavak helyébe a büntetés beirandó. 15. Katonai szolgálatot igazoló okmány lelkésztől hitelesített másolata, 7+2 bélyeg. 16. Ha csak egy helyen működött, a lelkésztől, mint iskolaszéki elnöktől, ha ugyanazon egyházmegye területén több helyen működött, az esperestől, ha több egyházmegye területén működött, a püspöki hivataltól kiállított működési bizonyítvány. Az elsőnek szövege. Certificat. Subsemnatul președintele al comitetului școlar ref. din..... adevăresc oficial, că dl. [dșă, dna]. ..... a funcționat la școala prim. ref. din..... dela..... până la..... ca învățător [oare]..... [minőség]. A dovedit în această calitate deplină aptitudine împlinind funcțiunea cu iubire și zel. N'a suferit nici o pedeapsă disciplinară. Drept care î-s'a eliberat prezentul certificat pentru a-i servi ca anexă la cererea de autorizație, 14+2 bélyeg. Ha ugyanazon helyen több minőségben [suplinitor. aztán titular] szolgált, ez a bizonyítványban feltüntetendő. Ha büntetése volt, a n'a suferit, etc. el-esik. Az esperesi hivataloktól kiállítandó összefoglaló bizonyítvány szövegét az esperes uraknak kivánságára hivatalom rendelkezésére bocsátja. A püspöki hivataltól kiállítandó összefog-

laló bizonyítvány kiállítása céljából az összes szolgálat, esetleg szolgálati megszakitás beküldött eredeti okmányokkal igazolandó. 18—19. Melléklet nem kell.

B Azok a tanítók, akiknek végleges autorizációjuk van, állásváltoztatás esetén a következő folyamodványt intézik a minisztériumhoz: Domnule Ministru, Am nnoare a vă ruga cu toată stima, să binevoiți a lua la cunoștință funcționarea mea la școala prim. ref. din..... ca învățător [oare]..... [minőség] pe baza autorizației No..... [az autorizáció száma és kelte] conform ord. Min. No. 62,263—1929. Dátum. Cu toată stima, 11+1 bélyeg. Mellékelendő: Választási jegyzőkönyv kivonat, 2+2 bélyeg. Act de angajament 3 pld. ban, mint fent. Az autorizáció hiteles másolata lelkészi hivataltól hitelesítve 7+2 bélyeg. Szolgálati bizonyítvány a miniszteri autorizáció keltétől kezdődőleg, fentiek szerint kiállítva.

Valamennyi okmány aláírva és megpecsételve az iskola pecsétjével, Mindezen kérvények hivatalom útján küldendők be. Oradea—Nagyvárad, 1932 július 29. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

3409—1932. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli lelkészi hivatalnak.* Egyházkerületi közgyűlésünk 21-m—1932. sz. határozata alapján tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm az állami elemi oktatási törvény 61 ik, az állami iskolai vallás-tanításra vonatkozó fejezetének módosítását:

„A vallás-erkölcsi oktatás kötelező. A tanítás anyagát és programját az illetékes felsőbb vallási hatóság állapítja meg az oktatásügyi minisztériummal egyetértésben. A tanítás az iskola helyiségében történik heti két két órában minden osztályban, vagy osztálycsoportban, ingyenesen a paróchia lelkésze által. Ahol nincs lelkész, vagy a lelkész a vallás-tanítást ellátni nem képes, azt a tanító, vagy a felsőbb vallási hatóságtól bejelentett személy fogja előadni, az oktatás, vallás és művészetügyi minisztérium jóváhagyásával.

Ha valamelyik iskola növendékei több felekezethez tartoznak, az illető felekezetek egyházi hatóságai a növendékek vallásos oktatásáról és neveléséről ingyenesen gondoskodnak akképen, hogy számukra külön órákat jelölnek ki az iskola órarendjében, úgy hogy ez a rendes tanítást menetében ne zavarja s a növendékeket se akadályozza abban, hogy a többi tárgyak előadására megállapított órákra pontosan eljőjenek.

A vallásoktatás ellenőrzését az oktatásügyi minisztérium szervein kívül az illetékes egyházi hatóság gyakorolja.

Az ingyenes vallás-erkölcsi oktatás ellátása az egyházi személyzet részéről pásztori hivatásuk lényeges részét képezi, ezen kötelesség nem teljesítése, vagy elhanyagolása szankciókat von maga után.

A minisztérium a felsőbb egyházi hatóságoknak tudomására fogja hozni ezen kötelességektől való eltéréseket, hogy a vetkes lelkészek ellen fegyelmi intézkedéseket tegyen az egyházi hatóság eljárási szabályzatának értelmében.”

Ezen törvénynek az E. T. nyel és egyházkerületi határozatokkal összhangban leendő végrehajtására a következőket rendelem el:

Az állami iskolákra nézve érvényes a 133—1927. sz. ek. határozattal megállapított tanterv és a minden iskolai év kezdetén püspöki körrendeletben megállapított tankönyvek használandók, azzal a könnyebbitéssel, hogy az 55—g—1932. sz. ek. határozat értelmében a III. és IV. osztályok az állami elemi iskolában összevonva váltakozó rendszer szerint taníthatók [egyik évben mindkét osztályban a III., a második évben a IV. osztály anyaga].

A vallásoktatásról az állami iskolákban az E. T. VI tc. 17. §. szerint az illető presbitérium intézkedik az egyházmegye felügyelete alatt, fentti törvénymódosítás értelmében elsősorban a lelkész vagy segédlelkész megbízásával. Csak ha a rendelkezésre álló lelkészek és segédlelkészek munkaereje nem volna elegendő az összes állami elemi iskolai vallástani órák ellátására, bizhat meg a presbitérium más, megfelelő, elsősorban tanítói oklevéllel bíró egyént az állami iskolai vallástani oktatással. A püspöki hivatalba minden év elején szept. 10 ig jelentendő az állami iskolai vallástaniók beosztása [név, képesítés, beosztás]; ahol a lelkészen kívül más látja el a vallástaniítást, bejelentendő az indokolás is, hogy miért nem a lelkész tanítja az állami elemi iskolákban a vallástant.

Ha az állami iskola növendékei különböző vallásfelekezetekhez tartoznak, a vallástani órák méltányos beosztására nézve az iskola igazgatójával egyetértésben kell gondoskodni. Az iskola a vallásoktatás céljaira köteles helyiséget bocsátani rendelkezésre, természetesen fűtéssel és világítással. Sajnos, a törvény a vallástani óráknak a tanrendben leendő kedvező elhelyezésére ilyen iskolákban nagyon kevés, sőt semmi lehetőséget sem nyújt, ilyen irányu felterjesztések tehát céltalanok, kivéve azt az esetet, ha a helyi hatóságokkal a törvényes alapon megnyugtató megoldást találni nem sikerül.

A vallásoktatóknak egyelőre semmiféle autorizációért folyamodniuk nem kell; a vallásoktató tanítók érdekében lépéseket tettünk, hogy a minisztérium a vallásoktatásban töltött időt ne tekintse szolgálati megszakításnak. Oradea—Nagyvárad, 1932 július 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

3390—1932. sz. KÖRRENDELET. Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak. Egyházkerületi közgyűlésünk 21.1—1932. sz. határozata alapján figyelmeztetem az összes illetékeseket, hogy református elemi iskolás növendékeink beírása kizárólag az ill. ref. elemi iskola kelyiségében eszközöndő. Minden ettől eltérő eljárást, amennyiben saját tanszemélyzetünk kezdeményezéséből történik, fegyelmi vizsgálattal fogok megtorolni, ha pedig az állami iskola igazgatójának kényszerítése folytán történnék, arról haladéktalanul jelentés küldendő be, hogy a minisztériumnál panaszt tehessek. Oradea—Nagyvárad, 1932 július 29. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

3180—1932-II. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebeli elemi iskolai hatóságnak* Egyik subrevizorátus hozzám intézett panaszja következtében felhívom az illetékesek figyelmét az iskolai anyakönyvek kiállítása tekintetében a következőkre: Az iskolai év lezárása után 15 napon belül a két teljesen azonos példányban kiállított anyakönyv az ill. subrevizorátushoz felterjesztendő. [Mot. szab. 95. fej.] Ezek közül az egyik a subrevizorátusnál marad, a másik hitelesítve az iskolának visszaadatik. [Mot. szab. 98. fej. 1. bek.] Az anyakönyvekben semmiféle törlés nincs megengedve. Esetleges javítás piros tintával történik s a megjegyzés rovatban igazolni kell, hogy miért történt a javítás és ki hajtotta végre. [Ü. a. fej. 2. bek.] Az egyes osztályoknak ill. tanítóknak anyakönyvei egybekötendők, úgy, hogy az egész iskolának tekintet nélkül a tanerők számára csak egy eredeti és egy másolati anyakönyvi példánya van. Az anyakönyvek habár csak puha fedélbe is, bekötendők. Összefüzetlen ivекből álló anyakönyvet hitelesnek tekinteni nem lehet. Természetes, hogy az anyakönyveket olvasható írással, tisztán kiállítva kell betérjeszteni. Oradea—Nagyvárad, 1932. július 21. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Pályázat hirdetik a nyüvedi kántortanítói állásra. *Javadalom:* 1. Lakás kerffel. 2. 5 kat hold és 1152 □-öl egyházi föld, adóját az egyház fizeti. 3. Ez ki van egészítve 16 kat. holdra, mely agrár földért az egyház nem felel adóját tanító fizeti. 4. 4 méter tűzifa. 5. Tandíj: 1 véka buza, 10 l. tengeri, 1 ölös csirke egy gyermek után, [átlag 45 növendék] 6. Stóla. Román vizsgával is bíró férfiak pályázhatnak augusztus 15-ig. A prebytérium fenti javadalom mellett választáskor megegyezés szerinti emelést kilátásba helyez. Érdeklődésre részletesen válaszol: Lelkészi hivatal. Niuved—Nyüved. Jud. Bihor.

A nagyzeréndi kántortanítói pályázat határideje f. évi augusztus 10-ig meghosszabbított.

A mlcskel egyház a hiv. lap 1932. június 20-án megjelent 18-ik számában meghirdetett kántortanítói állás pályázati határidejét meghosszabbítja augusztus 15-ig.

Pályázati hirdetés. A satu mare—szatmárnémeti-i ref. főgimnázium Igazgatótanácsa pályázatot hirdet egy román-francia, egy francia-német, egy matematika fizika-kémia és egy természetrajz földrajz szakos tanári állásra. Fizetés a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület szabályzata szerint. Pályázati határidő augusztus 10. Okmányokkal felszerelt kérések a főgimnázium Igazgatóságához küldendők.

Pályázati hirdetés. A szatmári református egyház pályázatot hirdet a jövő iskolai évre két helyettes tanítói állásra, melyek közül egyikre férfi, a másikkra csak nőtanítók pályázhatnak. Kötelesség és fizetési feltételek megtudhatók a lelkeszi hivatalokban. A kellően felszerelt pályázatok augusztus 15-ig az iskolaszéki elnökhöz küldendők. Szatmár, 1932. július 24. A Presbytérium.

M st. Oficiului Parochial Reformat
Nagyf. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Arad Cermeiu—Csermő

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

TAKARÉK OSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyvársárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik helybetét gyűjtéssel. *Le-
számítól váltókat. Folyósít* jelzálog-
kölcsonőket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.

**Képviselet a triestli „Adria”
biztosító-társaságot.**

Van szerencsém szives figyelmébe ajánlani **legjobb mintájú
iskolai nyomtatvány-
raktáramat.**

Román magyar szövegű iskolai nyomtatványaim az
állami tanügyi főhatóságok által **approbálva** vannak és a
legújabb tanterv utasításainak teljesen megfelelnek. Az **iskolai
nyomtatványok** árát mélyen leszállítottuk. Egyházaknak nagy árengedmény. — Szives megrendelését kér

Béres Károly könyvkereskedése
Oradea—Nagyvárad, str. A. Lazar (Nagy Sándor-u.) 14.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon
6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtat-
ványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos
levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbébb magán-
és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és
esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb,
modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STRADA AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.
a Református Leánynevelő-intézet épületében

Kálvin könyvnyomda, Oradea—Nagyvárad.

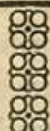

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.

3393—1932.

Értesítés a református nagyhét elmaradásáról.

A királyhágómelléki ref. egyházkerület püspöki hivatala ezen az úton adja tudomására az egyházkerület valamennyi hivatalosának, az érdeklődő híveknek és e hivatalos lap t. olvasóközönségének, hogy a református nagyhét megrendezését, mely Zilahra volt tervezve, a felmerült akadályokra való tekintettel, a folyó évről el kellett halasztani a jövő esztendőre.

Rozsda.

De sokszor ajkunkra vettük az utóbbi hetekben ezt a szót. Csak most döbrentünk rá, milyen nagy ellenséget jelent s milyen nagy veszedelmünk lehet. Rettentő katasztrófát hozott ránk, országos, szinte világszerencsétlenséget. Pusztításával kapcsolatban eddig csak ásványi anyagokra gondoltunk, most elpusztította megette a kenyereinket.

Micsoda voltaképen a rozsda? Vegyi folyamat egy káros környezet befolyására Átalakulás. De soha nem értékgyarapodás, mindig értékcsökkenés. Akár a vasba, akár a buzába esik bele, mindig pusztulás jár a nyomában.

Kétszeresen veszedelmes ellenség. Alattomosan támad és gyorsan hódít. Alig vesszük észre, pedig már belépett a házunkba, rászállott a vetésünkre, javában pusztítja az értékeinket. S ha látjuk is, keveset adunk rá, lebecsüljük, pedig ime, milyen kárt tud tenni, képes nyomorba, siralomba dönteni az egész országot.

Pedig volna védelmünk ellene. Az értékeinket féltő gond,

szerető vigyázás. A rozsa csak ott lép fel, ahol nem okosan használják, lebecsülik, elhanyagolják az értékeket. Ki látott naponta használt és tisztogatott evőeszközökbe, szeretettel őrzött fegyvertárakba rozsdát esni? Tanulságos lett volna megfigyelni, milyen gonddal vetett és vigyázott táblákból indult pusztító útjára ez idei buzarozsda? Siránkozunk a nagy pusztuláson, de beismerjük-e, hogy méltán kapott a rozsa a kenyérünkbe? Okosan használta-e az ember az előző évek bő áldását? Szólanak egyfelől az éhező embermilliók, másfelől a tűzbe és vízbe vetett, erőszakosan elpusztított vagy mesterségesen elértékeltetett buzahegyek. Becsét veszttette a főáldás, a kenyérvény. Nem fordítottuk a régi gondot a termelésre, nem vigyáztuk a fejlődését a régi aggodó szeretettel.

Hányszor hallottuk és hányszor mondtuk, nem érdemes többé buzát termelni, alig van valami haszna?! Hányszor hallottuk s talán mondtuk, az segítene a termelőkön, ha pár esztendeig egyáltalán nem teremne a világon buza?! Ime nem termett, csak egy évben nem termett s máris tele vagyunk jajjal, gyötrő aggodalommal. Pedig mi vagyunk az okai. Nem szerettük, nem vigyáztunk, nem okosan használtuk a kenyérünket, nem imádkoztunk elég őszintén és alázattal érte, — természetes folyamat, hogy utólérte a világot a büntetés, beleharapott a kenyérébe a rozsa.

Jajgatunk a buzarozsda miatt, pedig még nagyobb veszedelem is fenyeget. Mert nemcsak ásvány és növényrozsa van, hanem emberrozsa is. Testi és lelki rozsa. Aki figyel, tisztán láthatja az embervetésekben is a rozsdafoltokat. Mindenütt fellép ahol testi vagy lelki, — anyagi vagy szellemi értékeket félrelesznek, lebecsülnek, kiaknázatlanul hagynak. Megrágja az izmokat, kikezdi az agy és szívsejteket. Megeszi a gondolatot, érzést, munkakedvet, energiát. Nagyon kell vigyázni, hogy rá ne telepedjen az életünkre. Aki talentumait elássa, képességeit nem használja, azt egész biztosan kikezdi, megtámadja a rozsa. S ahol a rozsa egyszer elhatalmasodik, ott kiüresedik úgy a buza, mint az emberkalász, nem terem kenyérmag és nem terem gondolat.

Jó lenne nagyon komolyan venni a bajt, mert a rozsa erősen belekapott az embervetésbe. Különösen a lelkimezőket fenyegeti nagy pusztulással. Itt a közöny, ott a hitetlenség, amott a farizeizmus rozsdája rág a lelkeken. Vészesen terjed a baj, nagy lelki parcellák, egész gyülekezetek jutnak veszendőbe.

Mindnyájunk előtt van egy lelkitábla, az Istentől ránk bizott

gyülekezet. Tudom, mindenütt van baj, hisz' nehéz, ellenséges a környezet, szinte láthatatlanul száll felettünk s szítál a gyülekezetekre a vörös, barna és fekete rozsdá. Ugy-e tudjuk, hogy sem a baj lekicsinylésével, sem a tétlen sopánkodással nem megyünk semmire! Csak a kitartó munkával, a lelkekkel való komoly törődéssel, szeretetteljes foglalkozással. Mert minden lélek gondozást igénylő érték s ha miattunk jut veszendőbe, ha miattunk rágja meg a közöny, hitetlenség vagy farizeizmus rozsdája, Isten előtt mi leszünk érte egykor felelősek.

Sopánkodások helyett ezt juttassa eszünkbe az ideai nagy csapás — a buzarozsda.

Ardai Aladár.

Testifenyíték.

A fejlődés hullámvonalán mind mélyebbre süllyedő emberiség egymásután olyan pontokat ér el, amelyeket már a múltban túlhaladott. Csak a múlt napokban olvashattuk, hogy a testifenyíték barbár és avult módszere ma már nemcsak a népiskola falai között divik, hanem egy modern parlament az ifjúságra is kiterjeszteni kívánja azt; a felnőttekkel szemben pedig a legelőrehaladottabb államokban is alkalmazzák a középkori inkvizíciónak ezt a szégyenletes maradványát.

Hogy milyen barbár és emberellenes a testifenyíték általában, arról kulturember előtt felesleges beszélni; ezuttal csak arra [ezuttal csak arra] akarunk rámutatni, hogy a testifenyítéknek nevelő hatása egyáltalában nincs, s a kívánt céllal éppen ellenkező eredményeket érünk el vele.

Tagadhatatlan, hogy a mai népiskolából nagyon bajos teljesen kiküszöbölni a testifenyítéket — az iskolának növendékekkel és tananyaggal való túlterhelése miatt, minélfogva nem jut idő a gyermekekből kiütköző rossznak a kinevelésére. A tanító aztán úgy van vele, hogy minden betegségre egy orvosságot használ: a b tot, amely nem gyógyít, csak fékez, de a lejtő, amelyen a gyermek lefelé csuszik, mindvégig megmarad.

Melyik tanító ne figyelte volna már meg, hogy sok gyermek azokkal a hibákkal hagyja el az iskolát, amelyekkel oda belépett. Pedig magávalhozott hibájáért mindennap kikapott és ki lett rá mondva a szentencia, hogy javíthatatlan.

Szögezzük le, hogy a gyermekben lévő hibák — betegségek, melyeket a hiba nagysága és minősége szerint hosszabb, vagy rövidebb idő alatt gyógyítani kell. De hogyan tegye ezt meg a tanító, mikor arra is alig van ideje, hogy az előírt tan-

anyagot átadja!? Gyógykezelés helyett tehát a bot képében aspirint ad, amely momentán hssznál ugyan, de a baj oka megmarad.

A legnagyobb baj aztán az, hogy a tanító úgy megszokja ennek a gyors és kevés időt igénylő módszernek az alkalmazását, hogy ott is alkalmazza, ahol egy-két jó szóval gyökeres eredményeket érhetne el. Így aztán igen sok esetben nemcsak ártatlanul bűnhődik a gyermek, hanem bizonyosfoku autogonizmus fejlődik ki benne a tanító, iskola, s az egész nevelés iránt.

Sok hibába egész ártatlanul esik bele a gyermek, s olyan esetekben nemcsak véték a testifenyíték, de a gyermek elkeseledését, s a tanító igazságosságába vetett hitét ingatja meg.

Főszabályul szeretném felállítani, hogy a testifenyíték, ha már elkerülhetetlen: elégedjék meg azzal, hogy a gyermek szégyenérzetére hat és ne igyekezzék kinoszni a gyermeket; ne alkalmazzunk testifenyítéket ott, ahol a legkisebb kilátás megvan arra, hogy néhány találó szóval gyógyíthatjuk a bajt; végre ne alkalmazzunk testifenyítéket, míg alaposan ki nem hallgattuk a gyermeket.

Lássunk most néhány tapasztalati példát.

Belépek az egyik iskolába. Két gyermek térdepel, az egyik a számológép mellett, a másik a számológép talapzatán, úgy, hogy a gyermek a térdekalácsán és a lábujja hegyén tartja magát. Körülbelül egynegyed óráig beszélgettünk; én figyeltem az utóbbi gyermeket, aki folyton feszengett kényelmetlen, sőt kinos helyzetében, s türelmetlenül vártam, mikor lesz már az idegeimre menő kinzásnak vége. Csengettek, a gyermekek kivonultak, a két delikvens helyén maradt. Mi lesz ezekkel? — kérdelem kissé türelmetlenül. Hja! — válaszol a kollega, ezek nagy bünt követtek el: egyik verekedett, ez a másik — a feszengőre mutat — pedig káromkodott, egy fél óráig kell, hogy térdepeljenek. Na, bocsásson meg most az egyszer nekik és fogadtassa fel. — mondom — hogy ilyen nagy bünt többet nem követnek el. Ugye felfogadjátok? Igenis — mondja szégyenkezve a két bűnös és a kolléga feloldja őket a büntetés alól.

Mikor a gyermekek kimennek, azt kérdezem a kollégától, hogy megpróbált-e már egy félóráig térdepelni a számológép talapzatán? Csodálkozva néz rám és indignálódva mondja, hogy nem! Ha nem — mondom, legyen szives kipróbálni ezt a büntetést és ajánlom, hogy csak azután alkalmazza.

Még a háboru előtt történt. Egy VI. o. növendékem egyik vasárnap hiányzott a templomból. Megdorgáltam, s kijelentettem,

hogy ez többet meg ne történjen, A következő vasárnap ismét nem jött templomba. Még komolyabban megintettem és figyelmeztettem, hogy ha a jó szót nem érti meg, a vesszőhöz fogok folyamodni.

A következő vasárnap úgy esett a sor, hogy a közeli városból a reggeli vonattal érkeztem haza; a vonaton vadászok jöttek és az én tanítványom tarisznyával a hátán, egy hatalmas bottal felszerelve várta a vadászokat. Megparancsoltam neki, hogy azonnal menjen haza, öltözzön fel és jöjjön a templomba, nem jött el.

Hétfőn reggel ének és ima után felszólítok egy gyermeket, hogy hozzon nekem egy pálcát — nem volt bot az iskolámban — mert Hegedüs Jóska emberi nyelven nem ért, vele úgy látszik, csak botnyelven lehet beszélni.

Mig a gyermek a pálcá után járt, felszólítottam Hegedüst, hogy mit tud felhozni védelmére. A fiu a katedra előtt állt és mélyen lesütötte a szemét.

Nincs semmi mentséged? — kérdem ingerülten a fiut.

Nincs — mondja bágyadtan a gyermek, nem tudok én itt eligazodni — folytatja — tanító ur így modja az apám más-képen, tessék megverni, csak ne a hátam, mert még most is sajog a tegnapi veréstől.

Aztán sirni kezd, az eddig sirásával birkozó fiu.

Na, mond el szépen, mi történt veled — biztatom szeliden a gyermeket — hiszen tudom én, hogy te nem vagy olyan rossz fiu.

— Mikor tanító ur haza küldött, az apám keményen rámtámadt és azt parancsolta, hogy nem megyek templomba, hanem menni fogok a vadász urakkal.

— Nem lehet — mondom tanító ur ma már harmadszor parancsolt rám: a templomba megyek!

— Hát a tanító parancsol neked kutya kölyke — ordítja apám — hát ki tart téged? a tanító? — aztán nekem jött és úgy összevert, hogy egész nap sirtam és még nem is ettem.

Ugy estefelé apám „megjuhászodott”. — Látod — mondja nekem — most elestünk vagy 5 koronától. [öt korona akkor mai 500 leinek felelt meg.] Elhiszem én, hogy templomba kellene menni, de tudod, hogy kilencen vagytok testvérek és még egyszem kerestek, csak ennétek, ha volna mit, mert az ilyen béres-féle embernek keserves ám a krajcárt kikeríteni. Nem keresek én öt koronát egy egész hónap alatt, amit te vasárnap passziózva megkeresel és könnyítel egy kicsit rajtam, Ezt beszélte apám,

én nem tudom, kinek van igazsága, csak azt tudom — folytatja zokogva — hogy ártatlanul szenvedni kell . . .

A pálca megérkezett; a gyermekek könnyeztek; az érzékenyebbek sirtak; fogtam a pálcát és a következő szavak kíséretében kettétörtem a gyermekek előtt:

Lássátok gyermekeim, az év elején éppen úgy törtem elötetek ketté a pálcát, és arra kértelek benneteket, hogy hallgassatok a jó szóra, gonosz gyermek az, aki, mint az állat, csak a botnak a szavát érti meg. Máig nem volt pálca az iskolában, de most sincsen rá szükség. Jóska ott hibázott, hogy már az első vasárnap nem mondotta el őszintén mi az oka a templomból való elmaradásnak. Részben a Jóska apjának is igaza van és én megengedem Jóskának, hogy ha a vadász urak jönnek, menjen velük és keresse meg a maga öt koronáját. Bizony, sokat segít vele szegény, kilencgyermekes édesapján. Legyetek irántam teljes bizalommal s akkor ilyen dolog máskor nem fordul majd elő.

Más eset. Több napi iskolalátogatásból megérkezve, első dolgom volt, hogy az iskolába menjek, melyet távollétemben a tanítókisasszony vezetett a maga iskolájával együtt, melyet az enyémtől csak egy előszoba választott el.

Ahogy belépek az iskolába, látom, hogy egyik tanítványomnak keszkenőkkel körül van kötve a feje.

Mi baj? — kérdem meglepetve.

Lakatos Pista fűbe vágott — mondja a gyermek sirva.

Igen, fűbe vágta — erősíti néhány sápitózó hang.

Állj fel Lakatos Pista! — mondom szigoruan; a fiu feláll és bünbánólag lecsüggeszti a fejét.

Ebben a pillanatban megérkezik a bekötött fejü fiu édesanyja és nagy sápitózások között leadja, hogy a Lakatosfiu fűbe vágta a fiát, kihaladt a feje, alig tudta a vért elállítani stb. stb. és követelte, hogy öljem meg azt a gonosz kölyköt.

Legyen nyugodt lelkem, megölöm, csak előbb megvizsgálom az esetet, mielőbb megölném, hiszen még a rablógyilkost is kihallgatják.

Még le se rázom a nyakamról az anyát, megjelenik a Lakatos édesanyja és ugyancsak nagy sápitózások között elbeszéli, hogy milyen szégyent hozott a fejükre az a gaz kölyök, a falu tele van vele, az apja már összetörte: öljem meg azt a gazember kölyköt.

Ha már maga is ezt kívánja lelkem, akkor igazán megölöm,

bár még embert nem öltem, de előbb kihallgatom a gyereket, eddig még semmi kifogás nem volt ellene.

Magunk is csodálkoztunk rajta — mondja az asszony — de nekünk kiég a szemünk . . .

Mikor elmegy az asszony, vallatásra fogom a gyermekeket. Előbb a sértett felet kérdezem meg.

A gyermek előadja, hogy Lakatos Pista, mikor tízpercre kimentek, felvett egy nagy botot és püff, a fejére vágott, hogy megszedült és elborította a vér.

Ki látta? — kérdezem.

Sokan felállanak és bizonyítják az elmondottakat.

Gyere ki Lakatos Pista és mond meg, miért tetted ezt — parancsolom.

Tóth Zsigmond.

(Folytatjuk.)

Egy parlamenti vitatöredék.

Abban a mindenre elszánt, kemény tusában, amit mi ma a különféle egészségtelen életfelfogások ellen folytatunk, olyan üdítőleg hat, hogyha azt olvassuk, nem vagyunk abban magunkra hagyatva. Egyre több és több lesz a kijózanodott lelkeknek száma, akik szívvel lélekkel hozzánk szegődnek. Az alább elmondandók is erről tesznek jóleső tanubizonyyságot. A világ egyik leghatalmasabb parlamentjének, az angolnak, egy napi parlamenti vitájának véletlenül kikapott töredéke az. De abban a töredékben három különféle politikai pártállású államférfiúnak nyilatkozatát olvassuk, szent ügyünk mellett. Sok jóleső, sok biztató erő van e nyilatkozatokban.

A vita tárgya: az angol munkáspárt támadása a kormány ellen azért, mert nem képes a nyomasztó gazdasági krízist meg-orvosolni és a munkanélküliek egyre súlyosbodó ügyét dülőre vinni.

— — — — —
Lansbury: „... volna még egy szavam a tisztelt Házhoz. Előbb azonban elnézést kérek, mielőtt kimondanám azt, mert talán nem is tartoznék szorosán véve ide az. Ámde öreg ember vagyok már. Nem is éveim, hanem talán csak hónapjaim, esetleg heteim vannak még hátra. [közbeszólás: Halljuk, halljuk!] Van valami komoly mondanivalóm nekem és kérem a t. Házat, vegye azt olyan lélekkel, aminővel én azt elmondom. Nagyon sokat elgondolkozom én odahaza csendes óráimban ezeken a súlyos problémákon, amiket most mi itten vitatunk és értekezé-

seket is olvasok, rádión hallgatok róluk. Valamennyien meg-
egyezőnk abban az egy nagy közös gondolatban, hogy új életre
van korunknak szüksége. Olyasvalamire, ami testvéri kötelékbe
fűzőn egybe minket mindnyájunkat. Azt mondtam ilyenkor
mindig a feleségemnek: bárcsak az egész Ház egyetértene ve-
lünk ebben! Ezt az egyetlenegy dolgot akartam én még elmon-
dani. Ez a mi világunk azért sodródott a jelenlegi súlyos álla-
potba, mert mi — én is, Önök is, mind — helytelen útra tévedtünk.
Azt gondoltuk, minden földi rendeltetésünket hiven betöltöttük
akkor, hogyha önmagunkra gondoltunk. Azt valloftuk, az élet-
nek egyedüli célja: kapni... nem pedig adni.

Az a szent meggyőződése, hogy az angol parlament és
az egész angol nemzet új, áldott világ felé kalauzolja az ember-
séget, hogyha igazán hiszen az evangéliumokban és hogyha azt
cselekszi másokkal, amit ő akar hogy cselekedjenek vele mások.
Önök is hiszik azt valamennyien énvelem együtt. Csupán csak
akarát kell hozzá, hogy cselekedjék is. Szolgálnunk kell egymást
Senkinek sincs joga többet követelni a világtól magának, mint
amennyit, tehetsége szerint, vissza is tud adni annak. Ezt akar-
tam még elmondani."

Baldwin: „Meg vagyok győződve róla, hogy a tisztelt
képviselőtársamnak nem volt szüksége a t. Ház bocsánatára,
Nagyon sokónknak a lelkében visszhangra talált az. Mondhatom
én magam is készséges szószólója voltam 12 év óta annak az
alapgondolatnak, amit a t. képviselőtársam olyan szépen kifeje-
zett most itt mielőttünk."

Lloyd George: „Hogyha Jézus Krisztus most 2000 év
után eljönne e földre, vajjon mit látna itt? Azt látná, hogy ez a
világ még most is gyötrelmesen vérzik a világtörténelem legret-
tenetesebb háborujának sebeitől. Mégis lázasan fáradozik még
rombolóbb, még pusztítóbb gyilkoló fegyverek kitalálásán. A
názáreti Jézus követőinek kezében 42-ös ágyut, gyilkoló gázo-
kat, halálsugarakat találna. Oriási távol a testvériségtől a nem-
zeteket egymás sötét meggyanúsításában, megölő ellenségeske-
désben, gyilkos irigységben gyűlöletben, bosszuállásban találná,
még a legkisebb dolgokban is. Ha Jézus szüleinek ma mene-
külnie kellene Heródes császár haragja elől, utlevél nélkül kép-
telenek volnának arra. Egyiptomba sem bocsátának be őket,
mint nem kívánatos, pénztelen elemet. Ilyen a lelkület a nemze-
tek között ma, 2000. évében a keresztyénségnek.

Azonban Jézusnak Szentlelke nem vezett ki ma sem még

egészen ebből a világból. A nagyszabású könyörületességi intézmények annak a tanúi. Óriási lépésekkel közeledtünk az egyenlőség felé is. — már amennyiben emberek egyenlőek lehetnek. Csak a testvériesség lelkétől estünk mérhetetlen távol. Ezen kell tehát nekünk fáradoznunk minden mi erőnkkel és akkor az is elközelget. Némi jelei mutatkoznak is már. Sőt a törvényhozásban is helyet foglalt már. Most kezdik igazán átérteni a Messiásnak a szőlőmunkásokról mondott példabeszédét. Idáig igazságtalannak tartottuk, hogy az is annyi napszámot kapjon, aki pár órát dolgozott, mint az, aki egész nap fáradozott. Az egész parabola alapértelme ugyanis az, hogy hajlandó-e egyáltalában dolgozni valaki, avagy nem. Ha hajlandó, akkor munkát, megélhetést kell neki adni. Joga van hozzá. Végtelenül örülök, hogy én is egyike voltam azoknak, akik e krisztusi példázatot szentesített törvényé alakították át. Ennek a törvénynek alap gondolata ez: csak a testvériség menti meg a mai világot!

Ennek a szellemnek elterjesztésén azonban még temérdek sokat kell fáradoznunk. Valamennyien tudjuk, hogyan fogadták bizonyos körök a Hoover elnök testvéries hangú felhívását. Szóról-szóra ez volt a válasz rá a legutóbbi leszerelési konferencián: „Hogyha elveszitek tőlünk ágyunk harmadát elpusztítatók tüzéségünket, hová jutunk akkor? ... ki leszünk szolgáltatva a németek kényének, kedvének.” Ez a jelenség mutatja, mennyire meg kell változnia ma az emberi léleknek. Csak a názáreti Jézusban van egyedül idvesség!”

Semmi további magyarázatot nem fűzünk e kijelentésekhez. Minden eféle csak meggyengitené e hatalmas tanubizonyosságtételek erejét.

Bokor Sándor.

| KÜLFÖLD |

Nemcsak nálunk! Az egyik párisi lap „helytelen áldozatok” címen cikket közöl a munkanélküliség nyomoruságának az enyhítéséről. Irja, hogy minden módot és eszközt megragad a társadalom, hogy ezeken az embereken segítsen. A cikkben világos látással mutat rá a „munkanélküliek javára rendezett táncmulatságok” rettentettségére. Amíg óriási plakátok hívják mulatni az embereket, ezren mulatnak annak az árán, hogy „megfizetik” a mulatság beléptijegyét, hogy ebből a pénzből legyen egy darab kenyere és ruhája nyomorgó testvéreiknek,

addig 10.000-en éheznek... Franciaországban A jutalmat nem váró áldozatosságra a könnyebb élethez szokott franciákat is merik figyelmeztetni prófétaelkek.

Németországban az 1931-i nyári szemeszterben 6500 protestáns és 4229 kath. hallgató volt beiratkozva a theologiai fakultásokra. Ezek a számok a theologiai hallgatók növekedését mutatják.

Kína. Yui Dávid, a Ker. Ifj. Egyesület kínai nemzeti tanácsának a főtitkára febr. 12-én a japán-kínai háború alkalmával levelet intézett a világszövetséghez, melyben írja, hogy a nan-kingi egyesülettel a harc idején könyörgéseket tartottak.

Hiteles statisztika szerint a XIX. században 240.000 európai és amerikai zsidó tért a keresztyén egyházba. Levison Leonak, a zsidó-keresztyének világszövetsége elnöke legújabb nyilatkozata szerint egyedül Magyarországon 97.000, Bécsben 17.000, Lengyelországban 30.000 Szovjetországban 60.000 zsidó lett keresztyénné [Vajjon ugy történt, mint az első pünköszt ünnepén, vagy csak nevet cseréltek?]

A Párisi Misszió T. a Svájci Dél-Afrikai Misszió, a Bázeli Misszió az idén Genfben tartotta évi nagyvásárát s dacára a gazdasági válságnak, a bevétel túlhaladta az előző éveket. 54.000 svájci frank [1 620.000 Lei] gyűlt be a külmisszióra.

A nemzetközi jogi egyesület lengyel csoportja érdekes munkáról számol be. A lengyel nemzetközi jogászok átvizgálták a történelem 3421 esztendejét, a babiloniaiaktól és egyiptomiaktól kezdve egészen 1931-ig. Megállapították, hogy a 3421. évből 3153 évben valahol mindig volt háború. Mindössze 268 olyan esztendő volt, amikor béke uralkodott az egész civilizált világban. Az egész idő alatt több mint 8000 békeszerződést kötöttek s egy békeszerződés átlag 2 évre biztosította az érdekelt országok között a békét.

New-Yorkban az 1931-es Világ Almanach szerint: 2809 egyházközség van mely közül van 1044 zsinagóga, 430 római, 194 protestáns püspöki, 138 methodista püspöki, 124 presbiteri egyház, 96 lutheránus gyülekezet, 89 baptista és 73 református gyülekezet.

Párisban a lekipásztorok feleségei és az özvegy papnék minden második szerdán a Missziói Ház kápolnájában értekezletet tartanak. Legutóbbi megbeszélésük tárgyáról szóló biblia-órájukat [A lekipásztorok feleségei és az özvegy papnék szolgálataiban] Monnier theol. tanár vezette.

HIREK

Elismerték a Kárpátaljai egyházkerületet. Az egyházkerület Beregszászban tartott rendkívüli közgyűlése nagy örömmel és lelkesedéssel vette tudomásul, hogy az ungvári országos hivatal az egyházkerületet és püspökét Bertók Bélát elismerte. Ezzel csaknem 10 éves vita és bizonytalan helyzet ért véget.

Harangszentelés Hegyközsafárban. A csatári ref. egyháznak a háború folyamán megmaradt s már 85 év óta szolgáló harangja megrepedt és már-már használhatatlanná vált. Ehelyett most az egyház tagjai közadakozásból egy 327 kg-os új harangot öntettek, amelyet ünnepélyes keretek közt július 24-én szenteltek fel. A harangot Nagyváradról szállították ki díszes, négylovas szekéren, a község határától kezdve lovas bandérium és fehérruhás lányok festői csoportjának kíséretében. Az új harangot a templomtérén Szücs László helybeli lelkész üdvözölte; ugyancsak ő bucsúztatta el a régi harangot, avatta fel és áldotta meg az újat. A harang felhuzása után már az új harang hívó szavára gyűlt egybe az ünneplő sokaság a templomba

ahol Tarnóczi Lajos bihari lelkész prédikált Jel. 14, 6–7. alapján lelkeket megindítóan, majd a helybeli lelkész ismertette a harangbeszerzés történetét s mondott záróbeszédet és áldást. Közben az egyházi énekkar is több énekot adott elő meglepő precizitással Nagy Géza kántortanító vezetése mellett. Dé után Kovács Antal hegyközpályi-i lelkész hirdette az ígét Zsolt 95, 8 alapján a szép, tágas templomot ismét zsufolásig megtöltő gyülekezet előtt. A harangot a jóbirnevű aradi Hönig-cég öntötte. Az új harang, 1928-ban szintén a Hönig-gyárban készült másik haranggal együtt a legszebb összhangot adja.

Adomány. Béteky Lajos hajduszoboszlói református lelkész, abból az alkalomból, hogy ebben az évben volt 40 éve annak, hogy a szatmári református főgimnáziumban érettségét tett, az iskola iránti hálája lerovásaként 2000 lelt adományozott a főgimnázium folyó szükségleteinek a fedezésére. Adta pedig azt, mint levelében írja „az almamater iránt való legnagyobb szeretettől és mélységes hálától áthatva.”

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Tanügyi: 3610—1932 II. sz. KÖRRENDELET. Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak. A magánoktatási törvény által megkövetelt formájú és szövegű, kétnyelvű elemi iskolai nyomtatványok kerületünk iskolái számára Béres Károly könyvkiadó.

nál raktáron vannak. Ezen nyomtatványok használatát midőn kötelezőleg elrendelem, egyuttal nyomatékosan felhivom az összes érdekelték figyelmét arra, hogy másféle, vagy máshol készült nyomtatványok használata a Népisk. Szerv. és szolg. pragmatika 166. §. i) pontjába ütköző fegyelmi vétség lévén, a jelen rendelkezéstől eltérőkkel szemben fegyelmi eljárás indittatik. Ezen nyomtatványok kötelező használatának ellenőrzése az illetékes esperesi hivatalok útján történik. A mulasztókkal szemben a fegyelmi eljárás hivatalból való megindítására a nagytiszteletű esperes urakat már most felkérem. A megrendeléseket legkésőbb augusztus hó 25-ig tartoznak az iskolák Béres Károly könyvkiadóhivatalába beküldeni. A rendelkezésre álló kötelező nyomtatványok a következők: Registru de prezentă și notarea lecțiilor zilnice [haladási napló], Registru matricol [anyakönyv, 2 pld. ban vezetendő], Registru de chemarea și inscrierea abșențelor și notelor [catalog, előmeneteli és mulasztási napló], Registru de inscriere al elevilor [felvételi napló]. A fizetés és szállítás egyéb körülményeire Béres Károly e lapban olvasható tájékoztatása nyújt felvilágosítást. Oradea—Nagyvárad, 1932 augusztus 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

Tanügyi: 3607—1932 II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Egyházkerületünk főhatósága alá tartozó magyar tannyelvű elemi népiskoláinkban addig is, míg református magyar iskoláink szellemének és igényeinek mindenben megfelelő kézikönyvekről nem gondoskodhatunk — az 1932—33 iskolai évre a következő miniszterileg approbált tankönyvek kizárólagos kötelező használatát rendelem el, a kötelező használatra elrendelt kerületi vallástani kézikönyveken kívül:

I. OSZTÁLY:

Appr. sz.

Dr Szentpéteryne—Gázdac—Kandray: ABC IV. kiad. 177—1930
Kandray—Titz: Számítan ... .. újra appr. alatt.

II. OSZTÁLY:

Dr Szentpéteryne—Gázdac—Kandray: Olvasókönyv
III. kiad. ... .. 177—1930
Kandray—Titz: Számítan ... .. újra appr. alatt.

III. OSZTÁLY:

Dr Szentpéteryne—Gázdac—Kandray: Olvasókönyv
III. kiad. ... .. 177—1930
Kandray—Titz: Számítan ... .. újra appr. alatt.

IV. OSZTÁLY:

Dr Szentpéteryne—Gázdac—Kandray: Olvasókönyv
III. kiad. ... .. 176—1930
Kandray—Titz: Számítan és mértan ... .. újra appr. alatt.

V. OSZTÁLY:

Dr Szentpéteryne—Gäzdac—Kandray: Olvasókönyv
 III. kiad. --- --- --- --- --- --- --- 339—1931
 Kandray—Titz: Számтан és mértan --- --- --- újra appr. alatt.

VI. OSZTÁLY:

Dr Szentpéteryne—Gäzdac: Olvasókönyv
 [újra approbálva] --- --- --- --- --- 340—1931
 Kandray—Titz: Számтан és mértan --- --- --- újra appr. alatt.

VII OSZTÁLY:

Dr Szentpéteryne—Gäzdac: Olvasókönyv
 [újra approbálva] --- --- --- --- --- 340—1931
 Kandray—Titz: Számтан és mértan --- --- --- újra appr. alatt.

Ugyancsak kötelező használatra rendelem el a Titz—Havadtői Szépirási füzetet a II., III., IV. osztály számára, megjelent Hirsch Adolf cégnél Déva, eng. száma 583—1929.

Felhivom az összes érdekeltek figyelmét, hogy a vonatkozó államhatósági rendeletek folytán az I—V. osztályban csak az új kiadású 1930 vagy 1931. évben autorizált tankönyvek használhatók, miután a régebbi autorizációk hatálya lejárt és az új kiadásokban lényeges javítások vannak; továbbá a használatától piszkos, vagy elrongyolt tankönyvek használata egészségügyi és pedagógiai szempontból tilos.

A kötelező használatra elrendelt szépirási füzetek előnye az egyszerű füzetek fölött, hogy miniszterileg approbálva vannak, jóminőségű papíron készültek, vonalozással és előírt mintákkal, valamint utasításokkal vannak ellátva, 29 beírható oldal terjedelemben s áruk nem magasabb, mint hasonló terjedelmű egyszerű irkáké.

Használatra ajánlom még a következő segédkönyveket: Kandray: Segédkönyv a számтан és mértan tanításánál használt kifejezések szabatos románnyelvű elsajátításához, és Kovács: Gyermekjátékok. Mindkettő Hirsch Adolf, Déva kiadása. A használt könyvek jegyzéke [szerző, cím, kiadás, helye és éve, ára, engedélyezési szám] a tantermekben román nyelven kifüggesztendő. Jelen körrendeletemben felsorolt tankönyvek árát legközelebbi számunkban fogom közölni. Oradea—Nagyvárad 1932 augusztus 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k. püspök.

Tanügyi: 3608—1932-II. sz. KÖRRENDELET. Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak. A 3607—1932 II. sz. körrendeletben kötelező használatra elrendelt kézikönyveken kívül a magyarnyelvű oktatás intenzívebbé tételére ajánlom a Béres Károly kiadásában megjelent Nagy Vilmos féle magyar nyelvkönyveket alábbi részletezés szerint:

Kis magyar nyelvgyakorló, az elemi népiskola II. osztálya számára. Irta: Nagy Vilmos, ref. tanítónőképző-intézeti igazgató. Engedélyezési szám: 89—1928. Ára 12 Lei.

Kis magyar nyelvgyakorló az elemi népiskola III. osztálya számára. Irta: Nagy Vilmos, ref. tanítónőképző intézeti igazgató. Engedélyezési szám: 110,159—1928. Ára 16 Lei.

Kis magyar nyelvgyakorló, az elemi népiskola IV. osztálya számára Irta: Nagy Vilmos, ref. tanítónőképző intézeti igazgató, Engedélyezési szám: 110,159—1928 Ára 16 Lei.

Oradea—Nagyvárad, 1932 augusztus 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k. püspök.

Tanügyi: 3609—1932 II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Mostanáig semmiféle rendelkezésünk nincs arra nézve, vajjon az iskolai év kezdetére vonatkozólag fenntartja-e a minisztérium tavalyi 111,751—1931. sz. rendeletét vagy pedig a tanítás a szabályzat szerinti időben fog-e megkezdődni? Figyelmeztetem tehát az összes érdekelteket, hogy mind a két eshetőségre készüjjenek el. Ugyancsak figyelmeztetem az érdekelteket, hogy szept. 1-i kezdés esetén érvényben maradnak a 3729—1931. sz. körrendelet intézkedései [Ref. L. 385 old. 1931.] míg a szabályzat szerinti évmegnyitás esetén a 3937—1930. sz. körrendelet [Ref. Lapja 420—1930. old.] 1 2 5 8 9. pontjai irányadók.

Különösen felhívom az összes érdekeltek figyelmét az elemi iskolai szabályzat 29. fejelet előirt eljárásra, azaz hogy minden elemi iskolai növendék szülője vagy gyámja tartozik az ill. állami elemi iskola igazgatóságánál a beiratás ideje alatt, tehát szept. 1—10 ig [szept. 1-i évmegnyitás esetén augusztus 31-ig] személyesen deklarációt letenni arra nézve, hogy gyermekét vagy gyámoltját a felekezeti iskolába akarja beírni. Erre az eljárásra az érdekelt szülőket és gyámokat alkalmas módon figyelmeztetni kell, óvakodván minden olyan nyilatkozattól, ami az állami iskola elleni propagandának minősíthető, amire különben sincs szükség, mert tapasztalat szerint iskoláinkban inkább túlszűfoltásról, mint növendékhiányról panaszkodhatunk.

A használandó vallástani kézikönyvek jegyzéke marad a 4249—1930 II. [Ref. Lapja 1930—454 old.] szerint. Az elemi isk. VII. oszt. vallástani kézikönyv használandó a konfirmációi előkészítés céljára is. Ugyanezen körrendelet kiegészítésére megjegyzem, hogy a hangjegyes énekeskönyv terjesztését az összes iskolai hatóságoknak és tanítóknak kötelességévé teszem, egyben a legszigorubban megtiltom iskoláinkban magyarországi kiadású énekeskönyvek használatát s minden ebből származható kellemetlenségért az iskola vezetőit fegyelmi uton fogom felelősségre vonatni. A vallástani kézikönyvek és énekeskönyvek megrendelésének módozatait fenntartom. Előző évi tapasztalataim alapján figyelmeztetem az összes érdekelt tényezőket, hogy saját érdekükben is a megrendeléseket csakis a lelkeszi hivatalok útján eszközöljék, kizárólag a püspöki hivatalnál, mert ezáltal az lényegesen könnyebb és egyszerűbb Oradea—Nagyvárad, 1932. augusztus 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k. püspök.

3365—1932. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nt. lelkészi hivatalnak.* Értesitem az összes nt. lelkészi hivatalokat, hogy az 1932. évi május 25—26 napjain megtartott egyházkerületi közgyűlésünk jegyzőkönyvének 1—1 nyomtatott példányát valamennyi lelkészi hivatal részére megküldeltem. Tekintve, hogy ezen jegyzőkönyvek nyomdai számláját az egyházkerületi pénztárnak készpénzben ki kellett egyenlíteni, felhívom a nt. Lelkészek urakat, hogy ezen jegyzőkönyvek példányonkénti ára fejében 100, azaz száz leinek, az egyházkerületi pénztárhoz való sürgős beküldéséről gondoskodni sziveskedjenek. Oradea—Nagyvárad, 1932. augusztus 4. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

3027—1932. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nt. lelkészi hivatalnak.* Felhívom mindazon nt. lelkészi hivatalokat, amelyek az 1933. évi Árvaházi Képes Naptárak megrendelésére és statisztikai adatok összeállítására vonatkozó jelentőveket hivatalomhoz mindezideig nem juttatták vissza, hogy azok beküldéséről soronkívül gondoskodni sziveskedjenek, mert a hiányzó adatok a naptárak nyomdai előállítását hátráltatják. Oradea—Nagyvárad, 1932. augusztus 8. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Pályázati hirdetés. A sighet—máramarosszigeti református egyház pályázatot hirdet a jövő iskolai évre [1932. szeptember 1-től 1933. június 30-ig] helyettes tanítói állásra, melyre férfi és nőtanítók pályázhatnak. Románul beszélők és orgonázni tudók előnyben részesülnek. Fizetés: havonként 2500 Lei. Kötelesség: az iskolaszék által kijelölt osztályok vezetése és belmissziói munkákban lelkipásztornak segítség. Személyes bemutatkozás kívánatos, az egyház az utiköltséget csak a megválasztottnak fizeti meg. A kellően felszerelt pályázatok augusztus 28-ig az iskolaszéki elnökhöz küldendők. Máramarossziget, 1932. VIII. 3. Presbitérium

Pályázat a gyoroki református kántortanítói vagy tanítónői állásra. *Javaldalom:* 1. A tanítói lakásban az iskola épületében butorozott szoba. 2. Fűtés. 3. Villanyvilágítás és 50 %-os utazási kedvezmény a villanyosvasuton. 4. Tanítókert amiért az adót az egyház fizeti. 5. 400 öl szőlő, adóját az egyház fizeti. 6. Szántó föld I. osztályu egy tagban 8 hold, adóját tanító fizeti. 7. Készpénz tandíj címén 40 tanuló után 3000 lei, amit a tanító szed be havonként a tanulóktól. 8. Egyházkerületi segély 14000 lei, amit a pénztár az inkasszóhoz mértén folyósít harmadévi részletekben. *Kötelesség:* Iskola vezetése és kántória mellett a belmisszióban való feltétlen munkálkodás. Pályázhatnak kinevezhető tanítók és tanítónők is. Határidő augusztus 25. Pályázatok a lelkészi hivatalhoz küldendők. Ghioroc—Gyorok, jud Arad. Érdeklődni lehet ugyanott. Presbitérium.

Tanítónő német és román nyelvismerettel zenetudással háztartási ismeretekkel elmenne tanítónak, nevelőnek házikisasszonynak, anyahelyettesnek. Címe a lap kiadóhivatalában.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagyf. Református Lelkészi Hivatalnak

Loco,
Calea Victoriei [Kolozsvári u.] 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

TAKARÉK OSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyvásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik hetibetét gyűléssel. *Le-
számítol váltókat. Folyósít jelzálog-
kölcsonöket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.*

**Répiszli a trieszli „Adria”
biztosító-társaságot.**

Van szerencsém szives figyelmébe ajánlani **legjobb mintájú
iskolai nyomtatvány-
raktáramat.**

Román magyar szövegű iskolai nyomtatványaim az
állami tanügyi főhatóságok által **approbálva vannak** és a
legújabb tanterv utasításainak teljesen megfelelnek. Az **iskolai
nyomtatványok** árát **mélyen leszállítottuk.**
Egyházaknak nagy árengedmény — Szives megrendelését kéri

Béres Károly könyvkereskedése
Oradea—Nagyvárad, str. H. Lazar (Nagy Sándor-u.) 14.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtat-
ványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos
levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbélebb magán-
és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és
esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb,
modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STRADA AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.
a Református Leánynevelő-intézet épületében

Kálvin könyvnyomda, Oradea—Nagyvárad.

Szám
Érkezett
Szállítva
Csomagolta

Kelt ..... 1932.....

Megrendelő-levél
BÉRES KÁROLY könyv- és papirkereskedésének
ORADEA—NAGYVÁRAD.

Megrendelő neve: ..... Lekhelye: .....

Utolsó posta: ..... Megye: .....

Megrendelem a ..... iskola részére **postán, utánvét mellett** a következőket:

Registru matricol — Anyakönyv 4 tanuló részére	Lei 4.—
Registru de chemarea și inscrierea absențelor și notelor — Előmeneteli- és mulasztási napló — 6 tanuló részére	„ 4.—
Fedél az anyakönyvhöz, ... mulasztási naplóhoz, erős karton papírból	„ 6.—
Registru de înscrieri al elevilor — Felvételi napló, külv 10 tanuló részére	„ 4.—
Ugyanaz — beliv 20 tanuló részére	„ 4.—
Declarație- Recunoștință- Adeverință (Nyilatkozat beiratáshoz, legjobb minta)	„ —50
Registrul de prezență și notarea lecțiilor zilnice (haladási napló)	„ 150
Buget — (Költségvetés román szöveggel)	„ 6.—
Költségvetés magyar szöveggel	„ 6.—
Act de angajement — Egyezségi okmány	„ 1.—
Stat personal — Személyi törzslap	„ 6.—
Jurnal de cassa — Pénztár napló, ive	„ 150
Registru jurnal partidă de cassa — Pénztár napló kötve, nagy alak	„ 150—
Kimutatás a 3 napnál többet mulasztókról	„ 1.—
Kimutatás a tanszemélyzetről	„ 150
Kimutatás a használandó tankönyvekről	„ 150
Stat de plată — Fizetési jegyzék	„ 4.—
Fali leltár, darabonként	„ 150
Aviz școlar — Értesítő könyvecske (legjobb minta)	„ 8.—
Aviz — Értesítő lap	„ 1.—
Adeverință — Igazolvány a középiskolai és ipariskolai beiratáshoz	„ 3.—
Házirend református tanulók részére	„ 10.—
Registru de bonuri — Utalvány könyv (100 lappal)	„ 25.—
Registru chitanțier — Nyugtakönyv (100 lappal)	„ 25.—
Iktató-könyv ivenként	„ 2.—
Iktató-könyv kötve, iskolák részére	„ 50.—
Postakönyv	„ 30.—
Haladást mutató íráslapok, magyar, német, vagy dictandó vonalzással	„ 1.—
Összesen:	

BÉRES KÁROLY

KÖNYV- ÉS PAPIRKERESKEDÉS, KÖNYVKIADÓVÁLLALAT
a Királyhágómelléki Református Egyházkerület iskolai nyomtatványainak kiadója

ORADEA — NAGYVÁRAD

Str. Aurel Lazar (Nagy Sándor-utca) 14. szám. — Ref. Leánynevelő-intézet épület.

Az új iskolai lörvény rendelkezéseinek megfelelő **román-magyar szövegu**

iskolai nyomtatványok

melyek államilag approbálva vannak, a Főtiszt. és Mélt. Ref. Püspöki Hivatal 3610—1932.—II. számú rendelete szerint — mivel azok approbáltak és a törvény u'asításainak teljesen megfelelnek — **kizárólag cégmentől szereshetők be.**

Ezek utánnyomása tilos és más mintákkal nem helyettesíthetők

Nyomtatványaink kitünő famentes papírra vannak nyomtatva és azok árát mélyen leszállítottuk.

Registru matricol — Anyakönyv 4 tanuló részére	Lei 4.—
Registru de chemarea și inscrierea absențelor și notelor — Előmeneteli- és mulasztási napló — 6 tanuló részére	„ 4.—
Fedél az anyakönyvhöz és mulasztási naplóhoz, erős karton papírból	„ 6.—
Registru de înscrieri al elevilor — Felvételi napló, külviv 10 tanuló részére	„ 4.—
Ugyanaz — beliv 20 tanuló részére	„ 4.—
Declarație-Recunoștință- Adevărită (Nyilatkozat beiratáshoz, legjobb minta)	„ — 50
Registru de prezență și notarea lecțiilor zilnice (haladási napló)	„ 1'50
Buget — (Költségvetés román szöveggel)	„ 6.—
Költségvetés magyar szöveggel	„ 6.—
Act de angajement — Egyezségi okmány	„ 1.—
Stat personal — Személyi törzslap	„ 6.—
Jurnal de cassa — Pénztár napló, ive	„ 1'50
Registru jurnal partidă de cassa — Pénztár napló kötve, nagy alak	„ 150.—
Kimutatás a 3 napnál többet mulasztókról	„ 1.—
Kimutatás a tanszemélyzeletről	„ 1'50
Kimutatás a használáandó tankönyvekről	„ 1'50
Stat de plăți — Fizeleési jegyzék	„ 4.—
Fali leltár, darabonként	„ 1'50
Aviz școlar — Értesítő könyvecske (legujabb minta)	„ 8.—
Aviz — Értesítő lap	„ 1.—
Adevărită — Igazolvány a középiskolai és ipariskolai beiratáshoz	„ 3.—
Házirend református tanulók részére	„ 10.—
Registru de bonuri — Utalvány könyv (100 lappal)	„ 25.—
Registru chitanțier — Nyugtakönyv (100 lappal)	„ 25.—
Iktató-könyv ivenként	„ 2.—
Iktató-könyv kötve, iskolák részére	„ 50.—
Postakönyv	„ 30.—
Haladást mutató iráslapok, magyar, német, vagy dictandó vonalzással	„ 1.—

Iskolai nyomtatványokból tíz százalék árengedmény. — Iskolai nyomtatványokból az előírt mennyiséget kívánatra be is költeljük a legolcsóbb áron.

A rendeléseket csakis készpénzfizetés vagy utánvétel mellett expedáljuk. — Hitelre való kéréseknek eleget nem tehetünk. — Csomagolásért az Egyházkerület által megállapított 2 százalékot és a szállítás költségét felszámítjuk.

A hivatalos tankönyvjegyzék e lap másik oldalán.

Nagytiszteletű Uram!

Kérem, méltóztassék ezen tankönyv- és nyomtatvány árjegyzéket, megrendelő levelet az iskola mélyen tisztelt Igazgatóságához átküldeni.

Szivességét előre is megköszönve, vagyok
teljes tisztelettel

BÉRES KÁROLY.

Tanügyi: 3610—1932-II. sz. KÖRRENDELET. Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak. A magánoktatási törvény által megkövetelt formájú és szövegű, kétnyelvű elemi iskolai nyomtatványok kerületünk iskolái számára Béres Károly könyvkiadónál raktáron vannak. Ezen nyomtatványok használatát midőn kötelezőleg elrendelem, egyuttal nyomatékosan felhívom az összes érdekelték figyelmét arra, hogy másféle, vagy máshol készült nyomtatványok használata a Népisk. Szerv. és szolg. pragmatika 166. §. i) pontjába ütköző fegyelmi vétség lévén, a jelen rendelkezéstől eltérőkkel szemben fegyelmi eljárás indíttatik. Ezen nyomtatványok kötelező használatának ellenőrzése az illetékes esperesi hivatalok útján történik. A mulasztókkal szemben a fegyelmi eljárás hivatalból való megindítására a nagytiszteletű esperes urakat már most felkérem. A megrendeléseket legkésőbb augusztus hó 25-ig tartoznak az iskolák Béres Károly könyvkiadóhivatalába beküldeni. A rendelkezésre álló kötelező nyomtatványok a következők: Registru de prezentă și notarea lecțiilor zilnice [haladási napló], Registru matricol [anyakönyv, 2 pld. ban vezetendő], Registru de chemarea și inscrierea absențelor și notelor [catalog, előmeneteli és mulasztási napló], Registru de inscriere al elevilor [felvételi napló]. A fizetés és szállítás egyéb körülményeire Béres Károly e lapban olvasható tájékoztatása nyújt felvilágosítást. Oradea—Nagyvárad, 1932. augusztus 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi: 3607—1932 II. sz. KÖRRENDELET. Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak. Egyházkerületünk főhatósága alá tartozó magyar tannyelvű elemi népiskoláinkban addig is, míg református magyar iskoláink szellemének és igényeinek mindenben megfelelő kézikönyvekről nem gondoskodhatunk — az 1932—33. iskolai évre a következő miniszterileg approbált tankönyvek kizárólagos kötelező használatát rendelem el, a kötelező használatra elrendelt kerületi vallástani kézikönyveken kívül:

I. OSZTÁLY:

Appr. sz.

Dr Szentpéteryne—Gázdac—Kandray: ABC IV. kiad. 177—1930
Kandray—Titz: Számtan — — — — — újra appr. alatt.

II. OSZTÁLY:

Dr Szentpéteryne—Gázdac—Kandray: Olvasókönyv
III. kiad. — — — — — 177—1930
Kandray—Titz: Számtan — — — — — újra appr. alatt.

III. OSZTÁLY:

Dr Szentpéteryne—Gázdac—Kandray: Olvasókönyv
III. kiad. — — — — — 177—1930
Kandray—Titz: Számтан — — — — — újra appr. alatt.

IV. OSZTÁLY:

Dr Szentpéteryne—Gázdac—Kandray: Olvasókönyv
III. kiad. — — — — — 176—1930
Kandray—Titz: Számтан és mértan — — — újra appr. alatt.

V. OSZTÁLY:

Dr Szentpéteryne—Gázdac—Kandray: Olvasókönyv
III. kiad. — — — — — 339—1931
Kandray—Titz: Számтан és mértan — — — újra appr. alatt.

VI. OSZTÁLY:

Dr Szentpéteryne—Gázdac: Olvasókönyv
[újra approbálva] — — — — — 340—1931
Kandray—Titz: Számтан és mértan — — — újra appr. alatt.

VII OSZTÁLY:

Dr Szentpéteryne—Gázdac: Olvasókönyv
[újra approbálva] — — — — — 340—1931
Kandray—Titz: Számтан és mértan — — — újra appr. alatt.

Ugyancsak kötelező használatra rendelem el a Titz—Havadtői Szépirási füzetet a II., III., IV. osztály számára megjelent Hirsch Adolf cégnél Déva, eng. száma 583—1929.

Ezen tankönyvek árát a „Reformátusok Lapja“ aug. 20-iki száma közölni fogja.

Ezen tankönyvek a Kiadó cég által is adott kedvezmények mellett BÉRES KÁROLY nagyváradi tankönyv raktárában is beszerezhetők.

Tanügyi: 3608—1932-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A 3607—1932-II. sz. körrendeletben kötelező használatra elrendelt kézikönyveken kívül a magyarnyelvű oktatás intenzivebbé tételére ajánlom a Béres Károly kiadásában megjelent Nagy Vilmos féle magyar nyelvkönyveket alábbi részletezés szerint:

Kis magyar nyelvgyakorló, az elemi népiskola II. osztálya számára. Irta: Nagy Vilmos, ref. tanítónőképző intézeti igazgató. Engedélyezési szám: 89—1928. Ára 12 Lei.

Kis magyar nyelvgyakorló, az elemi népiskola III. osztálya számára. Irta: Nagy Vilmos, ref. tanítónőképző intézeti igazgató. Engedélyezési szám: 110,159—1928. Ára 16 Lei.

Kis magyar nyelvgyakorló, az elemi népiskola IV. osztálya számára. Irta: Nagy Vilmos, ref. tanítónőképző intézeti igazgató. Engedélyezési szám: 110,159—1928. Ára 16 Lei.

Oradea—Nagyvárada, 1932 augusztus 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k. püspök.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Szervezzünk temetkezési egyesületeket!

A múlt évi református nagyhét, valamint az egyházkerület régebbi felhívása alapján minden egyházmegye foglalkozott az anyaszentegyházunkra váró szociális feladatok megoldásával és fel is terjesztették idevonatkozó javaslataikat. Ezek figyelembe vételével el is készült a kerületi közgyűlés számára szerkesztett tervezet s az egyik bizottság le is tárgyalta, de a közgyűlés — különböző okok miatt — nem foglalkozhatott vele. Ezt a tervezetet mihelyt terünk lesz rá, ismertetni fogjuk, de egyik pontjára addig is fel szeretnénk hívni a figyelmet.

Ez a temetkezési segély megszervezése.

Az élet legsúlyosabb napja, mikor betör egy-egy hajlékba a halál. Nemcsak érzelmileg, hanem anyagilag is. Ma jobban, mint valaha. A halált legtöbbször megelőző — sokszor hosszú — betegség, gyógykezelés, a keresetképtelenség még jobban elszegényítik az anélkül is nehéz körülmények között élő családot. Nemcsak a talán meglevő csekély, tőkétől fosztják meg, hanem adóssággal sújtják. Mindezt még eltudják viselni addig, míg megvan a remény, hogy a beteg családfő visszanyeri egészségét és szorgalmas munkájával minden anyagi bajától megszabadul, sőt visszaszerzi elköltött pénzecskejét is. De mi történik, mikor az ellenkezője lesz mindennek? Mikor meghal a beteg és épen család feje dől ki? Mindnyájan jól tudjuk, hogy mennyi gond, milyen nyomoruság szakad rá ilyenkor hiveink legnagyobb részére. A legégetőbb kérdés: miből fogják fedezni a temetési költséget? A holnapra, a jövőre nem is gondolnak, csak tudják eltemetni elhunyt szerettüket. És mivel a temetkezési üzletekben hitel már alig van, újabb kölcsönök után kell szaladgálni, vagy sok esetben könyöradományokat összekérezgetni.

Mennyivel más a helyzet ott, ahol — városokban — egyes foglalkozási ágak művelői, vagy más csoportok tagjai temetke-

zési egyesületeket alakítottak. Egy-egy jól megszervezett egyesület segélyéből nemcsak a temetés költségei telnek ki, hanem jut más tartozások kiegyenlítésére, vagy marad az elkövetkező nehezebb napok szükségére is.

És amit itt-ott egyes csoportok megszerveztek, miért ne tudnánk megszervezni hiveink többi rétegeiben és nemcsak városban, hanem falun is. Hogy mennyire lehetséges, legnagyobb bizonyosság erre a magyarországi baptista felekezet, kiknek már 6 éve működik ilyen temetkezési és önszegély egyesületük. Eredményét és áldásait legjobban mutatja az a 35,000 Pengő, melyet az első 6 évében temetési segélyül kiosztott és amelyen kívül még 1186 P. rendkívüli segélyt folyósított. Erősségét pedig az igazolja, hogy félévi tagság után már 200, két havi tagság után pedig 100 P. segélyt nyújt.

Ha hiveink mellé oda akarunk állani a legváltóságosabb időben az élet legnehezebb napjaiban nemcsak lelki hanem anyagi segítséggel is, akkor szervezzük meg ezt a temetkezési egyesületet. Megszervezheti a legtöbb gyülekezet a maga kebelében, de sokkal eredményesebb és erősebb volna, ha egyházkerületünk egyetemében alkotnánk meg. Az egységben nagyobb erő, a kölcsönösségben nagyobb biztosíték van s egyetemes egyházunk nemcsak kérne, hanem végre adna — a szellemiek mellett — anyagi értékeket is.

Ajánlom e gondolatot az egyházmegyék, különösen a lelkeszerkezetek és a kerületi pénzügyi bizottság figyelmébe!

Debreczeni István.

Testifenyiték.

(Folytatás)

Lakatos Pista, egy nagy VI. o. fiu kijön a padból és beszélni kezd:

Úgy volt az tanító ur kérem, hogy csendőrsdit játszottunk. Négyen voltunk csendőrök és tizenketten voltak a zshiványok. Mi, csendőrök keresztünk egy-egy botot, spárgát kötöttünk rá és a vállunkra vettük, mint a csendőrök.

A zshiványokat az eperfásban megtaláltuk. El akartuk őket fogni, de kijelentették, hogy megverik a csendőröket. Én levettem a vállamról a puskámat és kijelentettem hogy halálfia aki hozzám közel jön. Nagy Sándor nem tágitott, egyenesen jött nekem. Én behunytam a szemem és elkeztem csápolni. Ne jöjj mondom, mert ütök, vágok, de megmentem a csendőrbecsületet.

Nagy Sándor nem tágitott és csak akkor nyitottam fel a szemem, mikor koppant a bot és láttam, hogy a Nagy Sándor fejét elborítja a vér.

Álljon fel a 4 csendőr, meg a 12 zsvány — parancsolom. Felállanak.

Igy volt? — kérdem.

Ugy — hangzik az egyöntetű válasz.

Megmondtam nektek, hogy durva játékokat nem szabad játszani?

Meg!

Tehát lássátok, nemcsak Lakatos Pista a hibás, hanem mindnyájan bűnösök vagytok. Bűnös Nagy Sándor is, mert részt vett egy olyan játékban, melyet én megtiltottam. Üljetek le! Álljanak fel azok, akik hasonló cselekedetért meg voltak már büntetve!

Senki sem állt fel.

Tehát első eset — mondom, ez enyitő körülmény.

Voltál-e már büntetve Lakatos Pista?

Ebben az esztendőben még nem voltam.

Hát a mult esztendőben?

Akkor se igen voltam.

Fáj még a fejed Nagy Sándor?

Nem igen, már csak sajog.

Megöljem Lakatos Pistát?

Ne tessék megölni.

Gyermekek! Mindnyájan bünt követtetek el, tehát mindnyájan megérdemelnétek a büntetést, de mindnyájan büntetetlen előéletűek vagytok. Én most felfüggesztem a büntetést, de ha valamelyik közületek a legkisebb hibát elköveti, a most felfüggesztett büntetést is megkapjátok.

Tanuljátok meg ebből az esetből azt, hogy ilyen durva játékot ne játszatok, mert még nagyobb szerencsétlenség is történhetett volna: ha Lakatos Pista Nagy Sándort vakszemen találja, ma Nagy Sándor már nincsen az élők sorában.

Másnap reggel megjelenik az iskolában a Lakatos Jóska édesanyja. — Mégis csak jól tetszett tenni, hogy nem tetszett megölni ezt a gyereket, hiszen kapott az apjától eleget; meg aztán nem is olyan rossz fiu az, nagyon a szívére vette az esetet... mégis csak jobban ért a pulyához a tanító ur...

Ugyancsak megjelenik az iskolában a Nagy Sándor édesanyja. — Hát jól tette tanító ur, hogy nem verte meg azt a

gyereket, hiszen azzal ugyse gyógyult volna meg az én fiam feje, meg aztán hallom, ugysis megverte az apja... óh, megesik az ilyesmi a gyerekek között.

Meg vagyok róla győződve, hogy mind a két esetben többet használtam a tanító és az iskola prestizsének meg a nevelés ügyének is, mintha a kérdéses gyermekeket megbotoltam volna. Sem a „csendőrok”, sem pedig a „tizenkét zshivány” nem szolgált rá, hogy megkapják a felfüggesztett büntetéseket. A szülők pedig levonták azt a tanulságot, hogy a tanító jobban ért a neveléshez, mint ők és komplikáltabb eseteknél tőlem kértek tanácsot.

A rosszat a gyermekből kiverni nem, csak kinevelni lehet. Igyekezzünk megismerni a gyermek egyéniségét, a benne lévő rossz tulajdonságokat és ne bortal, hanem a pedagógia nevelő tényezőivel igyekezzünk reá hatni.

A gyermek megismerését pedig környezettanulmány nélkül nem lehet teljessé tenni.

A környezettanulmányról legközelebb, most még egy tapasztalati példát mondok el, ami élesen rámutat a környezet tanulmány szükségességére.

Egy értelmes gyermek naponként készületlenül jött fel az iskolába. Egyszer aztán nagyon keményen rászóltam, mire a gyermek rezignáltan és sirva így válaszolt: — Az apám rendszeren részegen jön a munkából haza. Aztán elkezd az anyámmal veszekedni, nem egyszer verekedni; az este is ütötte anyámat, mi ordítottunk, aztán minket is összevert és egész este sirtunk...

Tessék elképzelni az ilyen gyermekeket egy tapintatlan tanító kezében, aki szintén üti, veri őket. Az ilyen bánásmódból a gyermek csak azt látja, hogy a felnőttek zsarnokok, sőt kegyetlenek, akik az ő kintásukba lelik örömeiket.

Mit lehet várni egy 7–12 éves gyermektől?! Hiszen még ideje sem volt hozzá, hogy a jót eltanulja: véték, sőt büntény minden haszontalanságért botolni a gyenge gyermeket.

Az is igaz, hogy pedagógiai tudás mellett ehhez nagy ön-fegyelem is kell, ami hiányzik az élet gondjaitól enervált szülőkből épen úgy, mint az anyagi gondoktól lelki beteggé lett tanítókból, de próbálja meg a tanító az iskolafalakon kívül hagyni emésztő gondjait, járjon a gyermekek között emelkedett lélekkel, s akkor egy új, ismeretlen gyermekvilág fog megnyilni mélyebbre látó szemei előtt.

Tóth Zsigmond.

(Vége.)

Presbiternevelés.

Mi lelkészek, akik egyházunk jó és balsorsában — tisztünk szerint — osztozunk, tudjuk, hogy minden egyház lelki életének ereje vagy gyengesége attól függ: hogyan éreznek az egyházzal szemben s milyen lélekkel vannak az egyház iránt a presbiterek? Az a 10, 20, 30 ember emeli vagy süllyeszti az egyházat, akiket a többség a maga kebeléből az egyház ügyeinek teljhatalmu intézésére feljogosít. Az egyház dicsősége, gyalázata, jelleme és jövője a kezükben van, minden felelősség Isten és emberek előtt tehát az övék! A lelkész — 100 és 1 eset bizonyítja — hogy bár első s kétségtelenül nélkülözhetetlen az egyházkormányzásnál, mégis csak egy ember és sokszor törik meg a szándéka a presbiteri akaraton! Tehát nem csupán a lelképásztori munka eredményessége, de egyenesen az egyház létérdeke követeteli meg, hogy a presbiteri tisztségre mindig olyan férfiak választassanak, akik egyházuk sorsát a szívükön viselik és minden olyan törekvést és akaratot, mely annak fejlesztését, építését célozza: esküjük szerint támogatnak!

Megállapíthatjuk, — anélkül hogy bármelyik presbiter-társunkat megsérteni akarnánk — hogy a különböző egyházak presbitériumai ma összetételükben talán a háboru miatt, nem állanak azon a fokon, hogy részükre az egyház nevében a teljes elismerést meg lehetne adni. A hivatásuk magaslatán álló presbitériumok ma — sajnos — még a kivételek közé tartoznak. Már pedig éppen nem mondhatjuk, hogy nincs itt, sőt kiáltva kiálthatjuk, hogy itt az ideje az egyház építését, nem egy helyen megmentését célzó, erőteljes, öntudatos munkának! És kitől kívánhatnánk ezt a munkát inkább, mint a presbitérium tagjaitól, akiknek — Isten és emberek elhívása folytán — ez kötelességük. Nagyon fontos tehát, hogy milyen lelke, milyen érzülete van azoknak az egyház iránt, akiket a közbizalom, annak építése végett presbiterségre érdemesít?!

Nem lehet tagadni, hogy a mi egyházi rendtartásunkban nincs presbiternevelés. Az egyház egész élete és vezetése a lelkészi prudenciára és az egyháztagok jóakarására van bízva. Hogy ez mennyire nem elég, azt legjobban igazolja a mai kor, amelyben annyi rosszakarat gyűlt össze, amennyivel a lelkészi prudencia eredményesen megküzdeni egyedül nem tud.

Ma, de holnap sem, sőt állíthatjuk, hogy sohasem lesz elég az egyház — Istenre néző, tehát belső — munkájában a puszta pásztorális szolgálat. Ide lelkek kellene, szolgálni tudó és

szolgálatra mindig kész lelkek, akik a lelkész lelkének gyengülő mécsét lobogó fáklyává erősítsék és öntudatos szolgálat által az egyház magasztos célját mindeneknek megmutassák s az Isten akarata szerint való életre mindeneket elvezessenek.

De hogy valaki ezt a munkát végezni képes legyen, tanulásra, nevelésre van szüksége. Mint ahogy a lelkész, úgy a presbiteri hivatás betöltése is szükséges hozzáértést feltételez. A felesketés, a presbiteri káté átnyújtása, az ünnepélyes templomi beiktatás legfeljebb pillanatnyi felébresztése a presbiteri lelkiismeretnek, mely magában még nem elég, mivel nemsokára ismét leáldozik, mert nincsen, ami élesztgesse. Már pedig az összes egyházépítő kérdések eredményes megoldása azon fordul meg, hogy képesek leszünk-e a presbitériumokat azzá tenni amire őket az Úr rendeli és ahogyan az ő hivatásukat Kálvin kijelöli?!

Az anyaszentegyház a mai siralmasan nehéz, kétségbeejtő helyzetében belekiáltja kérészavát a világba: presbitereket, szivből, lélekből álló presbitereket adjatok nekem és megvagyok mentve!

Szücs Antal.

HIREK

Tisztujítás az Érmelléki egyházmegyében. Az Érmelléki ref. egyházmegye szavatbontó bizottsága folyó hó 4-én tartotta ülését. Az újabb 10 éves ciklusra egyházmegyénk a következő tisztikart választotta: esperessé egyhangu szavazattal az egyházmegye lelkészei között korra talan a legidősebb, de lélekben és testben ma is fiatal Végh József érmihályfalvai lelkészt. Gazdag tapasztalatait, egyházunk iránti nagy szeretetét s mindenben megnyilvánuló lapintatát jutalmazta egyházmegyénk azzal, hogy most harmadszor választotta meg esperessé. Valóban nemcsak hogy itt nőtt, de ide nőtt, mindnyájunk szivehez forrott. Az igaz szeretet kifejezéseként gondnokká az egyház-

községek egyhangu szavazatával Pappszász Lajos csokalyi földbirtokost választották meg. Egyházi tanácsbírák lettek a regiek közül újra megválasztva: Takács Zsigmond gálospetri i, Jakab József érbogyoszlói, Szabó Zoltán székelyhidi lelkészek, első izb.n megválasztva: Hegedüs Albert szalacsi és Kalmár István bályoki lelkészek. Világi tanácsbírák: Bónis Elemér köbölkuti földbirtokos, Kozma Lajos ny. ezredes, Kotzó Jenő ügyvéd, Kiss Lajos ny. diószegi tanító és dr Gulácsy Sándor ügyvéd. Egyházi főjegyző: Orosz Lajos érkeserüi, aljegyző: Egey István biharfélegyházi lelkészek. Világi főjegyző: Varadi Mihály szentjobbi tisztartó, aljegyző: Farkas Lóránd csokalyi földbirtokos. Tanítóképvi-

selők: Tóth Zsigmond, Kántor Péter, Szánthó Béla és Kocsis József tanítók. Legyen velük Isten kegyelme, munkájukon áldás.

Kérelem. Máramaroszigeti református egyházközségünk leégett templomának újraépítési munkálata pár hét alatt befejezést nyer. Tudom, — hiszen magam is hallottam — hogy rólunk azt a hirt terjesztették el, hogy mi a biztositásból és az adományokból tőkepénzt gyűjtöttünk. Talán ez az oka, hogy egyházkerületünkben alig ötven egyház nyújtotta felénk segítő kezét. Mindenféle lelkiismeretlen hiresztelés dacára a valóság az, hogy az építési költség tekintélyes részét a magunk erejéből fedezni nem tudjuk. Épen azért, hogy az utolsó, szükséges munkálatokat ne legyünk kénytelenek félbenhagyni: ismételten szeretettel kérem lelkipásztor testvéreimet: jöjjenek segítségünkre és még az elmúlt esztendőben megküldött „Gyűjtő-iv” et a begyűlt adományokkal együtt, sőt a pontos elszámolás és ellenőrzés végett f. évi szeptember hó 15-ig üresen is sziveskedjenek visszaküldeni. *Papp József*, református lelkipásztor.

Értesítés. Értesitem az érdekelteket és érdeklődőket, hogy a *Heidelbergi Káté Magyarázata*, melynek gyűjteményes kiadására, illetve sajtó alá rendezésére vállalkoztam, nyomdában van. A nyomdai munkálatokkal — előreláthatólag — szeptemberben leszünk készen. Miután több egyházmegyéből a szétküldött elő-

fizetési ivenk még mindezeideig nem érkeztek be, kérem az érdeklődőket, sziveskedjenek esetleges megrendelési szándékuk felől mielőbb értesíteni, mert a könyv bolti ára a 160 Lei előfiz. díjjal szemben 200 Lei lesz. Köszönettel venném, ha az elakadt előfiz. ivenket azok, akiknek történetesen kezük között van, címemre postafordultával megküldenék. Az előfiz. díjak egyrészét az államsegélyből történt levonás útján már kézhez vettem, ami lehetővé teszi a munka haladását és ugyanebből a célból kérem a még le nem vont összegek levonását, ill. beküldését is. Balázsfalva, 1932, augusztus 4. Derzsi Endre ref. lelkész.

Előfizetési lelhívás. Barth, Brunner és Thurneysen neve theologiai vonatkozásban ismeretes előttünk. Azonban a theol. tudomány mivelése mellett mindhárman kivették részüket a szószéki szolgálatból is, éveken keresztül mint falusi, majd mint városi igehirdetők. Theológiájuk is az igehirdetés megújulásának theológiája. Igehirdetésük két legjellemzőbb vonása: a reális élet és az élő Isten. Különböző helyeken főképp külön kiadásban megjelent prédikációikból Isten és a kenyér cím alatt egy kb. 250 nyolcadrét oldal terjedelmű gyűjteményt adok ki. A kötet előfizetési ára 140 lei, melynek kifizetése történhetik utánvétellel vagy kongruából; külföldi előfizetőknek utánvétellel küldöm a könyvet, az illető ország egy-egy lelkész hivatála útján. A baráti uton körözött előfizetési iven történt előjegyzéseket tudomá-

sul vettem; minden reményem meqvan, hogy néhány újabb előfizetés esetén a könyv kiadása biztosítva van. Ha valamelyik lelkésztársamnak nem állott módjában a könyvre az előfizetési iven magát előjegyeztetnie, sziveskedjék előfizetési szándékát legkésőbb szeptember 15-ig címemre bejelenteni, megjegyezvén, hogy a könyvet utánvéttel vagy kongruája terhére rendel-e? Árapatak (Araci, jud. Treiscaune) Ref. lelkészi hivatal. Dávid Gyula ref. lelkész.

Huszfi Mihály gályarab lelkész emlékezetét a gömör megyei sajókeszi gyülekezet, melynek lelkipásztora volt, a templom falában márványtáblán örökítette meg.

Lelkészmeghívás. Az anti gyülekezet volt lelkésze Balogh Mátyás Békésre történt távozásával megüresedett lelkészi állásra Patay István volt tenkei s. lelkészt hívta meg egyhangulag.

Közerkölcsiség. Az elmúlt év folyamán a francia erkölcsvédelmi liga munkásai 46 nyilvános előadást és 64 megbeszélést tartottak a katonák között. 25 év óta áll fenn ez a mozgalom és 3560 alkalommal szolgált polgárok és katonák között, míg hallgatóinak száma 1 800 000-re megy. Munkáját kiadványok támogatják Különösen nagy segítséget nyújt a pornográfia elleni küzdelemben.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

3778—1932 KÖRRDELET. *Valamennyi kebelbeli román vizsgára kötelezett elemi iskolai tanítónak.* A kolozsvári inspectórátus 23.726—1932. sz. átírata alapján közlöm, hogy a kisebbségi tanítók román nyelvi vizsgája Kolozsvárott augusztus 23-án reggel kezdődik, Avram Iancu ucca, a 3-as számú iskola helyiségében. Oradea—Nagyvárad, 1932. augusztus 20. Atyafiságos szeretettel: Sul yok István, s k, püspök.

3771—1932 KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai vallásoktató lelkésznek és tanítónak.* Egyházkerületünk kiadásában megjelent vallástani kézikönyvek csakis egyházkerületi tankönyvraktárunk utján, annak bélyegzőjével (háromszoros bélyegzés: az egyházkerület bélyegzője, az 5% illeték befizetését és az árat jelző bélyegző) ellátva kerülhessenek forgalomba. Felszólítom ezért a cimben említetteket, hogy tegyék vizsgálat tárgyává a használatba kerülő vallástani kézikönyveket, hogy azok a fedőlapon az említett három bélyegzővel elvannak e látva s ha lebélyegzetlen könyveket találnak, küldjék be becserelés véget a Tankönyvraktárnak s jelentsék, hogy tulajdonosaik honnan szerezték be azokat.

Könyvkereskedők az egyházkerulettől előirt árnál magasabb áron vallástani kézikönyveinket nem árusíthatják. Tankönyvraktárunk ugyan a vallástani kézikönyvek szállítását a

legnagyobb gonddal szervezte meg, pontosan eszközli a megrendeléseket, a megrendelőknek tisztességes százalékot juttat, kellő garancia mellett az egyházközségeknek méltányos határ időre hitelt nyújt, szóval mindazt az előnyt megadja, amit helyes kereskedelmi szellemben vezetett üzem csak nyújthat, mindemellett nem kívánja kizárni a közvetítő kereskedelmet. Ott tehát, ahol vallásoktatónk nem gondoskodhatnak maguk iskolás gyermekeink vallástani kézikönyvekkel leendő ellátásáról s a növendékek könyvkereskedések útján szerezték be vallástani kézikönyvüket, tegyék vizsgálat tárgyává, hogy milyen áron vették meg azt s ha azt tapasztalnák, hogy a gyermekek az egyházkerülettől előírtnál magasabb áron szerezték be a könyveket, jelentsék hivatalomnak az illető cégek nevét, hogy tőlük jövőben a vallástani kézikönyvek árusításának lehetőségét megvonhassam. Oradea—Nagyvárad, 1932. augusztus 19 Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Tanügyi: 3610—1932 II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A magánoktatási törvény által megkövetelt formájú és szövegű, kétnyelvű elemi iskolai nyomtatványok kerületünk iskolái számára Béres Károly könyvkiadónál raktáron vannak. Ezen nyomtatványok használatát midőn kötelezőleg elrendelem, egyuttal nyomtatékosan felhivom az összes érdekeltek figyelmét arra, hogy másféle, vagy máshol készült nyomtatványok használata a Népisk. Szerv. és szolg. pragmatika 166. §. i) pontjába ütköző fegyelmi vétség lévén, a jelen rendelkezéstől eltérőkkel szemben fegyelmi eljárás indittatik. Ezen nyomtatványok kötelező használatának ellenőrzése az illetékes esperesi hivatalok útján történik. A mulasztókkal szemben a fegyelmi eljárás hivatalból való megindítására a nagytiszteletű esperes urakat már most felkérem. A megrendeléseket legkésőbb augusztus hó 25 ig tartoznak az iskolák Béres Károly könyvkiadóhivatalába beküldeni. A rendelkezésre álló kötelező nyomtatványok a következők: Registru de prezentă și notarea lecțiilor zilnice [haladási napló]. Registru matricol [anyakönyv, 2 pld. ban vezetendő]. Registru de chemarea și inscrierea absențelor și notelor [catalog, előmeneteli és mulasztási napló]. Registru de inscriere al elevilor [felvételi napló]. A fizetés és szállítás egyéb körülményeire Béres Károly e lapban olvasható tájékoztatása nyújt felvilágosítást. Oradea—Nagyvárad, 1932 augusztus 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi: 3607—1932 II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Egyházkerületünk főhatósága alá tartozó magyar tannyelvű elemi népiskoláinkban addig is, míg református magyar iskoláink szellemének és igényeinek mindenben megfelelő kézikönyvekről nem gondoskodhatunk — az 1932—33. iskolai évre a következő miniszterileg approbált tankönyvek kizárólagos kötelező használatát rendelem el, a kötelező használatra elrendelt kerületi vallástani kézikönyveken kívül:

I. OSZTÁLY:		Appr. sz.	Lei
Dr Szentpéteryne—Gäzdac—Kandray : ABC			
IV. kiad. --- --- --- --- --- ---		177—1930	24
Kandray—Titz : Számtan --- --- --- ---		22—1932	20
II. OSZTÁLY:			
Dr Szentpéteryne—Gäzdac—Kandray : Olvasó-			
könyv III. kiad. --- --- --- --- --- ---		177—1930	36
Kandray—Titz : Számtan --- --- --- ---		22—1932	26
III OSZTÁLY:			
Dr Szentpéteryne—Gäzdac—Kandray : Olvasó-			
könyv III. kiad. --- --- --- --- --- ---		177—1930	48
Kandray—Titz : Számtan --- --- --- ---		22—1932	28
IV. OSZTÁLY:			
Dr Szentpéteryne—Gäzdac—Kandray : Olvasó-			
könyv III. kiad. --- --- --- --- --- ---		176—1930	60
Kandray—Titz : Számtan és mértan --- --- ---		22—1932	30
V. OSZTÁLY:			
Dr Szentpéteryne—Gäzdac—Kandray : Olvasó-			
könyv III. kiad. --- --- --- --- --- ---		339—1931	65
Kandray—Titz : Számtan és mértan --- --- ---		22—1932	34
VI. OSZTÁLY:			
Dr Szentpéteryne—Gäzdac : Olvasókönyv [ujra			
approbálva] --- --- --- --- --- ---		340—1931	55
Kandray—Titz : Számtan és mértan --- --- ---		22—1932	36
VII OSZTÁLY:			
Dr Szentpéteryne—Gäzdac : Olvasókönyv [ujra			
approbálva] --- --- --- --- --- ---		340—1931	45
Kandray—Titz : Számtan és mértan --- --- ---		22—1932	38

Ugyancsak kötelező használatra rendelem el a Titz—Havadtői Szépirási füzetet a II., III., IV. osztály számára, megjelent Hirsch Adolf cégnél Déva, eng. száma 583—1929. Ára 5 Lei.

Felhivom az összes érdekeltek figyelmét, hogy a vonatkozó államhatósági rendeletek folytán az I—V. osztályban csak az új kiadású 1930. vagy 1931. évben autorizált tankönyvek használhatók, miután a régebbi autorizációk hatálya lejárt és az új kiadásokban lényeges javítások vannak; továbbá a használatától piszkos, vagy elrongyolt tankönyvek használata egészségügyi és pedagógiai szempontból tilos.

A kötelező használatra elrendelt szépirási füzetek előnye az egyszerű füzetek fölött, hogy miniszterileg approbálva vannak, jóminőségű papíron készültek, vonalozással és előírt mintákkal, valamint utasításokkal vannak ellátva, 29 beírható oldal terjedelemben s áruk nem magasabb, mint hasonló terjedelmű egyszerű irkáké.

Használatra ajánlom még a következő segédkönyveket: Kandray: Segédkönyv a számtan és mértan tanításánál használt kifejezések szabatos románnyelvű elsajátításához, ára 30 Lei és Kovács: Gyermekekjátékok, ára 30 Lei. Mindkettő Hirsch Adolf, Déva kiadása. A használt könyvek jegyzéke (szerző, cím, kiadás, helye és éve, ára engedélyezési szám) a tantermekben román nyelven kifüggesztendő. Oradea—Nagyvárad, 1932. aug. 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k. püspök.

Tanügyi: 3608—1932-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A 3607—1932-II. sz. körrendeletben kötelező használatra elrendelt kézikönyveken kívül a magyarnyelvű oktatás intenzívebbé tételére ajánlom a Béres Károly kiadásában megjelent Nagy Vilmos féle magyar nyelv-könyveket alábbi részletezés szerint:

Kis magyar nyelvgyakorló, az elemi népiskola II. osztálya számára. Irta: Nagy Vilmos, ref. tanítónőképző intézeti igazgató. Engedélyezési szám: 89—1928. Ára 12 Lei.

Kis magyar nyelvgyakorló, az elemi népiskola III. osztálya számára. Irta: Nagy Vilmos, ref. tanítónőképző intézeti igazgató. Engedélyezési szám: 110,159—1928. Ára 16 Lei.

Kis magyar nyelvgyakorló, az elemi népiskola IV. osztálya számára. Irta: Nagy Vilmos, ref. tanítónőképző intézeti igazgató. Engedélyezési szám: 110,159—1928. Ára 16 Lei.

Oradea—Nagyvárad, 1932 augusztus 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k. püspök.

Tanító urak!

A Főliszt. és Mélt. Püspök úr 3607—1932. sz. alatt kegyes volt jóváhagyni valamennyi tankönyvkiadványainkat az 1932—33. tanévre is és azok kizárólagos és kötelező használatát rendelte el, egyben szigorúan eltiltotta a régi kiadású és használat következtében piszkos, vagy rongyos tankönyvek használatát.

Amidőn bátorkodunk erre felhívni nb. figyelmüket, kérjük, hogy a zavartalan szállíthatás végett sziveskedjenek rendelkezéseiket a legsürgősebben hozzánk juttatni, vagy bármely más könyvkereskedésben, hol összes kiadványaink szintén raktárról kaphatók, megvásárolni, — tekintettel a közeledő iskolakezdésre.

Felhívjuk továbbá b. figyelmüket, hogy térképek, papíron vagy vászonra huzva, szemléltető képek és testek, valamint írószerek a legolcsóbb árban szerezhetők be kiadóvállalatunknál. Iskoláknak 10% készpénzrabat! Kérje még ma 10 oldalas részletes árjegyzékünket díjtalanul.

Szives rendelésük elvartában, biztosítva rendkívül előzékeny és leggyorsabb kiszolgálásukról, vagyunk kiváló tisztelettel

HIRSCH A. könyvkiadóvállalata,
Deva, str. Regina Maria 21.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagyt. Református Lelkeszi Hivatalnak
Jud. Bihor Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

TAKARÉK OSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyivásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-számitól váltókat. Folyósít jelzálog-kölcsönöket. Átutalásokat előnyösen teljesít. Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a triezsi „Adria”
biztosító-társaságot.**

Van szerencsém szives figyelmébe ajánlani **legjobb mintájú
iskolai nyomtatvány-
raktáramat.**

Román magyar szövegű iskolai nyomtatványaim az állami tanügyi főhatóságok által **approbálva vannak** és a legújabb tanterv utasításainak teljesen megfelelnek. Az **iskolai nyomtatványok** árát mélyen leszállítottuk. Egyháznak nagy árengedmény. — Szives megrendelését kéri

Béres Károly könyvkereskedése

Oradea—Nagyvárad, str. N. Lazar (Nagy Sándor-u.) 14.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbébb magán- és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb, modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STRADA AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

Kálvin könyvnyomda, Oradea—Nagyvárad.

REFORMÁTUSOK LAPJA

II Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Elnöki megnyitó az ORLE 25 éves jubiláris közgyűlésén.

Elmondta: Dr Baltazár Dezső.*

Karcag, 1932. aug. 22.

Szeretelt Testvéreim! Az Isten „erős kézzel, kinyújtott karral“, mindenre elégséges kegyelemmel vezette 25 esztendőn át az ORLE utját. Mindennek ő adta az előmenetelét. Legyen érte áldott ő maga és legyenek dicsérettel emlegetve az ő eszközei: mind az élők, mind azok, akik „elmentek a minden élők útján“, de érdemük igazságával „fénylenek, mint a nap, az ő Atyjuknak országában“.

A 25 esztendő határkőnél tartott seregszemle a halál fekete jegyével áthuzott tömérdek nevet talál és a számadás lelkiismerettel és sikerekkel betöltött mérleget. Az ORLE történelmi hivatása az volt és az marad, hogy a szeretet lelkével és eszközeivel munkálja a magyar kálvinizmus egységét. A XVII. század próbáltatásai és veszedelmei szüntelen való védekezésre szorították őseinket. Az egységben látták a védekezés leghathatósabb erejét. A bodrogkereszturi értekezlet az egyoldalú egyházalkotmány elv拉斯ztó falait lebontotta a XVIII. század első felében. Az 1790—91-i Zsinat már a jogi egység alapvonalait mutatja; de még majdnem egy évszázadba telt, amíg a lelkesi és világi uralom egyoldalúságának harcai békességre s az egyházkerületek pártikularizmusa hitelvi, jogi és szervezeti egységre jutottak az alkotmányozó 1881-i Zsinatban.

Ki merné azonban állítani, hogy ez az egységes szerkezet telítve lett volna a szeretet életet adó erejével? Ha másban nem is: a hitelvi árnyalat, tudományos világnézet, egyházpolitikai felfogás és a külön érdekek istápolására tagozódás tekintetében az egységnek sok hiányossága volt. A szerkezet egységének nem volt elég bensősége.

* Kivonatossan az általános érdekű részek.

Ennek a lelkét jogszabályokkal nem is lehet megadni. A hivatalos világ levegőjében a formaságok kimért vonalai érvényesülnek és kevés harmat hull, kevés napsugár süt az élet csiráira. Az egyháztársadalmi élet szabad levegője tudja egyedül pótolni ezt a hiányt. Ennek a hiánynak a pótlásában találta meg az ORLE történelmi hivatását. A kálvinista papság szegénységben szabadsághoz szokott kemény, független egyéneinek táborbaszállása nem kis aggodalmat okozott a hivatalos egyház és az állam oldalán. Mindkét oldalon ugyanazonos nézés szemszöge érvényesült. Hatalmi kérdés felvetődését látták a megmozdulásban. Pedig csak a szolgálat készsége volt benne. Szolgálni nagyobb erővel, nagyobb buzgalommal, nagyobb eredményekkel egyházunknak.

Az igazság érdekében meg kell állapítanunk, hogy ez a harciasnak keresztelt ORLE sohasem kezdeményezett semmi támadást. Nem tehet róla, hogy a protestantizmust ért támadások elleni védekezése az igazság természetéből eredően mindig olyan bátor és kemény volt, hogy a kezdés, folytatás és bevégzés együttes erejének hatásával állott a világ előtt. A győztes igazság megnyilvánulásának ez a természete.

Az kétségtelen, hogy az ORLE a szeretet kötelékében nagyszé-
rűen tudta egységrehozni a legkülönbözőbb irányzatú lelkeket. A lélek általa inaugurált szeretetbeli egységének eredményei a kálvineumok, az egységes liturgia, a belmisszió egyöntetű szervezete, a tudományos és gyakorlati konferenciák, az országos református presbiteri szövetség, a szeretetszövetség és más nagyvonalú kezdeményezések, végül az a világkapcsolat, amely ma már állandó és eleven erőként tartja össze és együttműködésben a földkerekség kálvinizmusát. Jelentékeny külföldi tényezők: egyháziak és politikaiak az ORLE-n keresztül látták meg és ismerték fel először a magyar kálvinista egyház történelmét, érdemeit, értékeit s az ORLE-tel való összeköttetés éppen a szeretet mindenképp felett álló értékénél fogva erőnövekvést és tekintélygyarapodást jelentett a vele együttérzőkre kívül és belül.

Ha az ORLE a negyedszázad tükörében megnézi magát: nem szégyenkezhetik. Nagy belső rázkódásokat és külső világrendüléseket élt át ingadozás nélkül és anélkül, hogy odaadta volna magát a mindenáron való ujitás szüntelen kísértő szellemének, tudván, hogy a kipróbált határok, hagyományok és szerkezetek megbontása bizonytalan ujakért sohasem tanácsos. Ugy a forradalmi, mint az ellenforradalmi szellem előtt az örök igazságok és a magyar kálvini hagyományok féltésével bezárta az ajtót. Nem sántált se jobbra, se balra, mert a benne lakó lélek a Szentlélekkel tartott egyességet és mert a parancsnoki hid abból a lelkianyagból készült, amiből a biztosan

egyedül,velhető fundamentom: a Jézus Krisztus, kinek szeretete minden éjszakán győztes világítótoronynak, minden veszedelmeket kivédő paizsnak, minden emberi bölcsességet és okoskodást megszügyenítő tudománynak bizonyult.

Jézus szerelmével voltam személyválogatást nem ismerő vezér előttek, vagy jobban mondva első testvér közöttetek 25 esztendőn által. Ha ez a szeretet vezeli és tartja össze ezután is a sereget, akkor újabb dicsőséges negyedszázad következik, amelynek folyamán az ORLE által öregbül az egyház java és Isten dicsősége.

Az Országos Református Lelkész-Egyesület kongresszusa Karcagon.

Az Országos Református Lelkész-Egyesület Karcagon tartotta ezévi gyűlését, augusztus 19—22. napjain, az egyesület huszonötéves fennállása alkalmából. A konferencián résztvett 150 magyarországi lelkész, a különböző intézmények hivatalos kiküldöttei s az utódállamok reformátusainak képviselői. Az ünnepi gyűlés istentisztelettel kezdődött, amelyen Juhász László gömörtornai esperes prédikált, Czeglédy Sándor lelkész, egyesületi alelnök megnyitója vezette be az ülést. Molnár Zoltán ügyvezető-titkár javaslatára megválasztották a kongresszus tisztikarát Csikesz Sándor debreceni egyetemi tanár elnöklete alatt.

Miklós Ödön theologiai magántanár aktuális dátumok címen tartott előadást s javaslatára elhatározta az értekezlet, hogy Baksay Sándor szülőhelyén, a baranyamegyei Nagypeterd községben, augusztus 30-án tartott ünnepélyen képviselteti magát és mindent megtesz Baksay műveinek terjesztésére.

Csikesz Sándor egyetemi tanár a magyar református lelképásztor alakjáról a történelem tükrében tartott előadást. Illyés Endre lelkész a vallásitanítás gyakorlati szempontjairól szólott.

Egerházy Lajos indítványára elhatározták, hogy a munka nélkül sanyalódó agrár lakosság érdekében telepítési és parcellázási akciót indítanak. Vasady Béla a református nő elhelyezéséről beszélt.

Gál Lajos lelkész a református szegénygondozás elveiről tartott előadást.

Elhatározták, hogy az ORLE feldolgoztatja Gusztáv Adolf életének történetét, különös tekintettel a magyar vonatkozásokra, továbbá Baksay Sándornak, az író püspöknek, mint theologusnak jellemzését, Arany János „bibliásságát“, az eddig szolgált lelkészek és tanítók névsorát, ugyszintén a legkiválóbb eddigi igehirdetők jegyzékét.

Juhász László esperes az egyesület negyedszázados történetét ismertette.

Vasárnap reggel Vass Vince enyingi lelkész tartott urvacsorára előkészítő beszédet, majd az összes lelkészek palástosan vonultak a templomhoz.

A templomban tartott ünnepi hálaadó istentiszteleten hélezer főnyi közönség jelenlétében Göde Lajos nagykőrösi lelkész bibliát olvasott és imádkozott, majd Farkas István tiszáninneri püspök mondott prédikációt.

Az istentiszteleten dr. Baltazár Dezső püspök végezte az urvacsoraosztás szertartását.

Ezután a Kálvin-ucca egyik házán leleplezték Kovács Emil budapest-fasori református lelkésznek emlékére felállított márványtáblát.

Az ORLE közgyűlése.

Hétfőn reggel istentisztelet vezette be az ORLE-hét legkiemelkedőbb napját: a közgyűlési napot. Az istentiszteleten dr. Kovács J. István budapesti theol. tanár tartott beszédet.

Ezután dr. Baltazár Dezső püspök-elnök mondott nagyjelentőségű beszédet, melyet lapunk vezérhelyén közlünk.

A nagyvonalú beszéd után hosszasan éltették a püspököt.

A testületek üdvözlései.

Az ORLE-nek számtalan üdvözlésben volt része: a Református Konvent, az Evangélikus Egyetemes Egyház, a tiszántuli református egyházkerület, a tiszáninneri, a dunamelléki, a dunántuli, az erdélyi és a királyhágómelléki egyházkerület, Szlovenszko reformátusai, a jugoszláviai református egyház, a különböző egyházi és társadalmi testületek szószólói részéről.

Egyházkerületünk nevében a püspök megbízásából Csernák Béla egyházkerületi főjegyző a következő beszéddel üdvözölte az ORLE-t:

„A királyhágómelléki egyházkerület Püspökének és lelkipász oráinak nevében mély tisztelettel és atyafiságos szeretettel köszöntöm a huszonöt évvel ezelőtt plántált s ma már Isten országában gazdagon gyümölcsöző egyesületet, a jubiláló ORLE-t.

Azoknak áldáskívánását tolmácsolom, akiket az egész világra kiható vihar hasított le ennek a jubiláló Egyesületnek terebélyes nagy fájáról. A leszakadt ág nem lett haragos elemek játékszere, hánytvetett száraz ág, mert továbbra is megmaradt azon a gyökéren, amely ez egyesületet 25 éven át táplálta: a mi küldőinkben is a Jézus Krisztus ereje és lelke munkálkodik.

Igaz, hogy nem egy ifjabb ORLE üdvözli az idősebbik testvért, mert az elszakadt atyafiaknak nem volt még idejük arra, hogy egy alkotóképes lelkészegyesületet szervezzenek, miután minden erejüket

igénybeveszi az egyházszerzés nehéz feladata. De épen e küzdelmes munka közben lett nyilvánvalóvá, hogy drága örökséget vittünk innét magunkkal, — a szolgálatnak ama Lelkét, amely a magunk dolgainak hátrahagyásával elsősorban az egyházért élni serkent.

Ez a Lélek tette az elszakadt atyafiakat alkalmasakká a másik szent szolgálatra, árván, vezetők nélkül maradt népük önfeláldozó szolgálatára. És ők engedelmesen hordozzák ezt a szolgálatot is, mely a változott viszonyok, a közönyösség és hitellenség, a szegénység és nyomoruság ostromai alatt épen nem könnyű feladat; de életük sem drága, csakhogy megbizatasukat belötsék.

Ez a Lélek, mint csonljaikba rekesztett tűz, kényszerítette őket, hogy midőn a velők együtt elszakadt nyugdíjas lelkésztestvérek, lelkészözvegyek, lelkészárvaik kezében eltört a kenyérnek bolja, mikor a régi lelkészi nyugdíjintézetnek ezek a gyámoltottjai semmi nélkül maradtak és koldus-sorsban vergődtek, ezeket akkor nem hagyták magukra, gondjukat fölvelték, a maguk szegénységéből táplálták, hogy közülök csak egy is el nem vezett.

Az áldozatkészség e Lelkét innét vittük magunkkal. Hálásan gondolunk a jubiláló egyesület dicsőséges példájára. Az ORLÉ további munkájára, virágzására a magasságos Isten áldó kegyelmét kérjük.

Az egyház ifjusági munkája.

Az ifjusági munka evangéliumi munka. Alanya a lelkek örökkévalóságra nevelő iskolája, az egyház. Az ifjukur az a kör, amelynek az a rendeltetése és benső jelentése, hogy az önmagára ébredt, kibontakozó emberi lélek a legnagyobb értékekért folytatott küzdelmében, az életnek ebben a tényleg legválságosabb szakában Istennel találkozzon. Az amerikai valláspszichológusok a serdüőveket a „megtérés korszaká”-nak nevezik s statisztikák százaival bizonyítják, hogy a megtérések aránytalanul nagy százaléka az ifjukorra esik. Az bizonyos, hogy Istenhez úgy is, mint személyes valóságához, úgy is, mint a legnagyobb értékek hordozójához, úgy is, mint ujjászülő s megváltó hatalomhoz soha nem emelkedik s vágyik benső törvényszerűségénél fogva jobban a lélek, mint a krízisnek, az önmagakeresésnek, az értékek világába való belenövekvésnek életfázisában, az ifjukorban. Az „elmenvén tegyetek tanítványokká minden népeket” missziói parancs a felnövekvő nemzedék tanítványátételére is vonatkozik és mikor az egyház tagjai közé iktat a keresztségben egy kisdedit, attól kezdve azt mint Isten által rendelt anyja táplálja és neveli az örökéletre. Az egyháznak tehát a lényegéből folyik az ifjusági munka, az ifjukurnak pedig benső sajátos törvényszerűsége és ren-

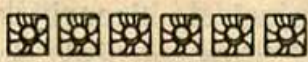

deltetése, hogy a fejlődése irányítását ott kapja meg, ahol Istennek akarata és kijelentése az uralkodó s ahol vele legelőbb találkozhat.

Az bizonyos, hogy ifjúsági munkája nemcsak az egyháznak van. Hatalmas, nagy, az egyház ifjúsági munkájával össze nem mérhető arányu szabad evangéliumi ifjúsági mozgalmak vannak. Mindenekelőtt azt mutatják ezek a mozgalmak, hogy itt valahol mulasztás történt az egyház részéről, amely mulasztást az ifjúság kénytelen volt az intézményes egyház megkerülésével pótolni. Ugy látszik, az evangélium az ifjúság egy rélege s pedig egy jelentős komoly rélege számára elsikkadt az egyház kezén s az evangéliumra szomjas ifjúság, ugyanakkor, amidőn egyházához hű marad, egyesületben keresi azt az evangéliumot, amit egyháza nem adott neki. Mélyenjáró vád és ítélet az egyházzal s annak hivatalosaival szemben, ha az egyházukat legjobban szerető s legmélyebb keresztyénségű ifju lelkek maguk kénytelenek kutat ásni és utat keresni, mert az egyház nem gondoskodik a nekik megfelelő lelki táplálékról. Ezek az ifjúsági mozgalmak mélyen járnak és sok áldást jelentenek, vezetői legtöbbször mély keresztyén lelkek s mégsem lehet velők szemben sem elhallgatni azt a tényt, hogy a lelkek gondozása s így az ifjúság Krisztushoz vezetése is, nem egyesületekre s nem mozgalmakra, hanem az egyházra bízott s az egyház nem mondhat le arról az igényéről és kötelességéről, hogy az ifju lelkek számára is mindazt jelentse, sőt egyedül csak ő jelentse, ami az üdvösségre s örökéletre szükséges. Az egyházban megvan és csupán csak itt van meg az üdvösségnek s a bűnbocsátnak reménysége s az egyház tagjainak mindent meg kell kapniok az intézményes egyházon belül, ami az üdvösségükre elégséges.

Kiss Bertalan.

(Folytatjuk.)

HIREK

A váradlessi missziói egyházközség augusztus 14 én útevinariól ismét megrongált s a csekélyszámu hívek áldozatából ismét rendbehozott kistemplomának fölszentelési ünnepét. A kistemplomba felsereglett a szétszórtságban élő református magyarság; eljöttek a helybelieken kívüli a váradpósaiak, biharsályiak, cséffaiak, stb. akiknek öregjel Hódmezővásárhely, Szen-

tes s más nagy magyar református alföldi helységekből telepedtek mostani lakóhelyeikre s akik ha a nagy testvéri közösségből kiszakítottan árvaságban élnek is a más vallásuak tengerében, de nem szüntek meg meleg szeretettel ragaszkodni atyáik hitéhez. A fölszentelő imádságot Sulyok István püspök mondotta, a predikációt Csernák Béla nagyvárad iel-

kész, egyházkerületi főjegyző tartotta. Istentisztelet után az egyház tulajdonát képező áll. iskolai tanteremben tisztelgett Püspök ur előtt a község és a görögkeleti egyház küldöttsége. A községi jegyző és a gör. kath. tanító üdvözlő beszédére Püspök ur a szeretet szavaival válaszolt. Majd fogadta a presbitérium és a nőszövetség tisztelgését s atyai megbeszélésre gyűjtötte össze a szórványból megjelenteket, akik a beszélgetés folyamán készséggel ígérték meg, hogy a váradi missziói egyházközség

fenntartásáért a jövőben is szívesen hoznak áldozatokat. Az ünneplő gyülekezetre nagyon jó hatást tett, hogy a nagyváradi városi nőszövetség több tagja kifáradt Lessre, hogy részt vegyen a főlemelő ünnepségen.

Az elemi iskolai beiratások mint azt a minisztérium lapzárta után közli, szept. 1—10-ig tartandók meg.

Társszerkesztők; Arday Aladár, Bokor Sándor, Szombati Szabó István és Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

3928—1932. szám. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nt. Esperes és Lelkész, valamint Segédlelkész és Levita uraknak.* Az állami költségvetés összeállításához szükséges adatok felterjesztése tárgyában a jövő évi lelkészi államsegélyek biztosításához szükséges korpóllékok és a családi póllékok igazolásául az arra illetékeseket, akik az 1933-ik év január 1-től egy újabb korpóllékre jogot formálhatnak, nem különben, akiknek családjában olyan változás állott be, melynek következtében államsegélyében családi pólléka emelkedést von maga után, ezen körülményt hivatalomhoz haladéktalanul jelentsék be, hogy abban az esetben, ha a minisztérium a szükséges adatokat kérné, azokat rendelkezésre bocsáthassam Korpóllék elnyeréséhez szükséges román nyelvű s a nt. Esperesi hivatal által kiállított felbélyegzett igazolvány, családi póllékhoz pedig a gyermek születéséről szóló polgári anyakönyvi kivonat. Mindazok, akik a múlt évben az 1932. január 1-től esedékessé vált korpóllékaik elnyeréséhez szükséges szolgálati bizonyítványt hivatalomhoz eljuttatták, de a minisztérium ez évi államsegélyek kiutalásánál figyelembe nem vette, azok ez alkalommal ezen szolgálati bizonyítványaikat nem szükséges, hogy beküldjék. Oradea—Nagyvárad, 1932. augusztus 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

3523—1932-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli lelkészi hivatalnak.* Azok államsegélyes lelkészek, segédlelkészek és családtagjaik, akiknek bármilyen okból még féláru vasúti menetjegy váltására jogosító igazolványuk nincsen, bukaresti ügyvivőnk közlése szerint azt a következőképen szerezhetik meg:

Beküldendő közvellenül Tőkés Ernő esperes ur címére (București 2. Str. Sii Voievozii 50.) minden egyes folyamodó után nyugta 25 lei carnet díj befizetéséről valamely vasúti pénztárnál. Ugyancsak minden

egyes folyamodó után 20—20 lei kiállítási díj postabélyegeken, 11 lei okmánybélyeg és 1 lei repülőbélyeg a folyamodványra, 2 lei postabélyegeken a boríték és folyamodványpapír árában. A feleségnek leányneve is közlendő, a gyermekeknek nevét, pontos születési adatait meg kell adni. A folyamodók részéről csak egy-egy drb. fénykép szükséges, a fénykép hátlapjára fel kell írni a tulajdonos nevét, családtagoknál a lelkész nevét is (fiul, fiica, soția preotului N. N.) továbbá állomás-helyét a megyével románul. A fénykép előlapját láthatóan alá kell írni a tulajdonosnak. A fénykép rendes vizitkép legyen 11×7 méretben fehér háttérrel, vékony karton-papíron. Végül a püspöki hivataltól kért igazolvánnyal kell bizonyítani, hogy a lelkész milyen szám alatt szerepel a státban. Felszólítom az érdekelteket, hogy ezen utasítások pontos betartásával könnyítsék meg ügyük gyors elintézését, amelyet Tőkés Ernő esperes ur saját fáradságának díjazása nélkül eszközöl. Oradea—Nagyvárad, 1932. augusztus 23. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Tanügyi: 3610—1932-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A magánoktatási törvény által megkövetelt formájú és szövegű, kétnyelvű elemi iskolai nyomtatványok kerületünk iskolái számára Béres Károly könyvkiadónál raktáron vannak. Ezen nyomtatványok használatát midőn kötelezőleg elrendelem, egyuttal nyomatékosan felhívom az összes érdekeltek figyelmét arra, hogy másféle, vagy máshol készült nyomtatványok használata a Népisk. Szerv. és szolg. pragmatika 166. §. i) pontjába ütköző fegyelmi vétség lévén, a jelen rendelkezéstől eltérőkkel szemben fegyelmi eljárás indíttatik. Ezen nyomtatványok kötelező használatának ellenőrzése az illetékes esperesi hivatalok útján történik. A mulasztókkal szemben a fegyelmi eljárás hivatalból való megindítására a nagytiszteletű esperes urakat már most felkérem. A megrendeléseket legkésőbb augusztus hó 25-ig tartoznak az iskolák Béres Károly könyvkiadóhivatalába beküldeni. A rendelkezésre álló kötelező nyomtatványok a következők: Registru de prezentă și notarea lecțiilor zilnice [haladási napló]. Registru matricol [anyakönyv, 2 pld.-ban vezetendő]. Registru de chemarea și inscrierea absențelor și notelor [catalog, előmeneteli és mulasztási napló]. Registru de inscriere al elevilor [felvételi napló]. A fizetés és szállítás egyéb körülményeire Béres Károly e lapban olvasható tájékoztatása nyújt felvilágosítást. Oradea—Nagyvárad, 1932. augusztus 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Tanügyi: 3607—1932 II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Egyházkerületünk főhatósága alá tartozó magyar tannyelvű elemi népiskoláinkban addig is míg református magyar iskoláink szellemének és igényeinek mindenben megfelelő kézikönyvekről nem gondoskodhatunk — az 1932—33. iskolai évre a következő miniszterileg approbált tankönyvek kizárólagos kötelező használatát rendelem el, a kötelező használatra elrendelt kerületi vallástani kézikönyveken kívül;

I. OSZTÁLY:

	Appr. sz.	I ei
Dr Szentpéteryne—Gäzdac—Kandray: ABC IV. kiad. --- --- --- --- ---	177—1930	24
Kandray—Titz: Számtan --- --- --- ---	22—1932	20

II. OSZTÁLY:

Dr Szentpéteryne—Gäzdac—Kandray: Olvasó- könyv III, kiad. --- --- --- --- ---	177—1930	36
Kandray—Titz: Számtan --- --- --- ---	22—1932	26

III OSZTÁLY:

Dr Szentpéteryne—Gäzdac—Kandray: Olvasó- köny III kiad --- --- --- --- ---	177—1930	48
Kandray—Titz: Számtan --- --- --- ---	22—1932	28

IV. OSZTÁLY:

Dr Szentpéteryne—Gäzdac—Kandray: O vasó- köny III. kiad. --- --- --- --- ---	176—1930	60
Kandray—Titz: Számtan és mértan --- --- ---	22—1932	30

V. OSZTÁLY:

Dr Szentpéteryne—Gäzdac—Kandray: Olvasó- könyv III. kiad --- --- --- --- ---	339—1931	65
Kandray—Titz: Számtan és mértan --- --- ---	22—1932	34

VI. OSZTÁLY:

Dr Szentpéteryne—Gäzdac: Olvasókönyv [ujra approbálva] --- --- --- --- ---	340—1931	55
Kandray—Titz: Számtan és mértan --- --- ---	22—1932	36

VII OSZTÁLY:

Dr Szentpéteryne—Gäzdac: Olvasóköny [ujra approbálva] --- --- --- --- ---	340—1931	45
Kandray—Titz: Számtan és mértan --- --- ---	22—1932	38

Ugyancsak kötelező használatra rendelem el a Titz—Havad-
tői Szépirási füzetet a II III, IV. osztály számára, megjelent
Hirsch Adolf cégnél Déva, eng. száma: 583—1929. Ára 5 Lei.

Felhivom az összes érdekeltek figyelmét, hogy a vonat-
kozó államhatósági rendeletek folytán az I—V osztályban csak
az új kiadású 1930 vagy 1931. évben autorizált tankönyvek
használhatók, miután a régebbi autorizációk hatálya lejárt és
az új kiadásokban lényeges javítások vannak: továbbá a hasz-
nálattól piszkos, vagy elrongyolt tankönyvek használata egész-
ségügyi és pedagógiai szempontból tilos.

A kötelező használatra elrendelt szépirási füzetek előnye
az egyszerű füzetek fölött, hogy miniszterileg approbálva van-
nak, jóminőségű papiroson készültek, vonalzással és előirt
mintákkal, valamint utasításokkal vannak ellátva, 29 beírható
oldal terjedelemben s áruk nem magasabb, mint hasonló terje-
delmü egyszerű irkáké.

Használatra ajánlom még a következő segédkönyveket: Kandray: Segédkönyv a számtan és mértan tanításánál használt kifejezések szabatos románnyelvű elsajátításához, ára 30 Lei és Kovács: Gyermekjátékok, ára 30 Lei. Mindkettő Hirsch Adolf, Déva kiadása. A használt könyvek jegyzéke [szerző, cím, kiadás, helye és éve, ára, engedélyezési szám] a tantermekben román nyelven kifüggesztendő. Oradea—Nagyvárad, 1932. aug. 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Tanügyi: 3608—1932-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A 3607—1932-II. sz. körrendeletben kötelező használatra elrendelt kézikönyveken kívül a magyar nyelvű oktatás intenzívebbé tételére ajánlom a Béres Károly kiadásában megjelent Nagy Vilmos-féle magyar nyelv-könyveket alábbi részletezés szerint:

Kis magyar nyelvgyakorló, az elemi népiskola II. osztálya számára. Irta: Nagy Vilmos ref. tanítónőképző intézeti igazgató. Engedélyezési szám: 89—1928. Ára 12 Lei.

Kis magyar nyelvgyakorló, az elemi népiskola III. osztálya számára. Irta: Nagy Vilmos ref. tanítónőképző-intézeti igazgató. Engedélyezési szám: 110.159—1928. Ára 16 Lei.

Kis magyar nyelvgyakorló, az elemi népiskola IV. osztálya számára. Irta: Nagy Vilmos ref. tanítónőképző-intézeti igazgató. Engedélyezési szám: 110.159—1928. Ára 16 Lei.

Oradea—Nagyvárad, 1932. augusztus 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k. püspök.

Pályázat az anli (p. u. Tâmasdă, jud. Bihor) ref. kántortanítói állásra. **J a v a d a l o m:** 1. Modern, 1928-ban épített lakás 3 szobával, konyhával, kamarával, pincével, megfelelő melléképületekkel és kerttel. 2. 246 Lei készpénz az egyháztól. 3. Tizenhét és fél kat. hold egyházi szántóföld, melynek adóját az egyház fizeti. 4. Hat és fél kat. hold agrár szántóföld, melyért az egyház nem szavatol. Adóját tanító fizeti. 5. 19 hl. 28 liter buza és 12 hl. 82 liter zab az egyháztól. 6. 3 és fél öl tüzifa beszállítva (fele dorong, fele hasáb). Minden iskolásgyermek után 1 véka buza (40—50 véka). 8. Minden iskolásgyermek után 1 ölcserke. 9. Beíratási díj minden gyermek után 5 Lei. 10. Egy legelőjog. 11. Stóla. **M e g j e g y z é s:** Az iskola autorizációval bír. A földek elsőosztályúak, amit bizonyít az is, hogy a feles adja az összes vetőmagot és kat. holdanként 1 fuvarl a legközelebbi állomásra. Ha az egyház anyagilag helyreáll, az agrárföldek adóját is fizetni fogja. **K ö t e l e s s é g:** A presbitérium által reábizott osztályok vezetése, minden kántori teendőik ellátása, presbiteri jegyzőség, állami iskolás növendékek egyházi énektanítása, 1 vasárnapi iskola vezetése, énekkar szervezése és vezetése, bibliakörök énektanítása, 1 évben 1 műkedvelői előadás betanítása, lelkész esetleges helyettesítése, kánonikus istentiszteletek végzése. Pályázhatnak román vizsgával bíró, katonai szolgálatnak eleget tett okleveles férfi kántortanítók szeptember hó 11-ig a ref. lelkészi hivatal címére küldve okmányukat. Próba

orgonázás és választás szeptember 11-én délelőtt a templomban. Személyes megjelenés ajánlatos, de az utiköltséget csak a megválasztottnak téríti meg az egyház. A megválasztott költözködési költsége megbeszélés alapján. *Ref. egyház presbitériuma.*

Pályázati hirdetés. Sânnicolaul de Muntei—hegyközszenmiklósí ref. egyház pályázatot hirdet az üresedésben levő II-ik ideiglenes tanítói állásra. *J a v a d a l m a:* 1. Tisztességes lakás kerttel. 2. 1500 azaz egyezerötszáz Lei készpénz, havonta az egyház pénztárából fizetve. *K ö t e l e s s é g e:* a III—VII. oszt. tanítása megfelelő tanterv szerint, kántor akadályoztatása esetén annak helyettesítése és minden belmissziói dolgokban segédkezés. Pályázhatnak román vizsgával bíró férfi és nőtanítók. Az állás azonnal elfoglalandó. Pályázati határidő: szept. 15. Pályázatok a Sânnicolaul de Munte-i lelkészi hivatalhoz küldendőek. Posta helyben.

Pályázat. A hegyközujlaki (Uileacul de Munte) ref. helyettes tanítói állásra az 1932—33. isk. évre. I. *J a v a d a l o m:* 1. Egyszoba, konyhából álló lakás. 2. Havonként 1000 Lei készpénz. II. *K ö t e l e s s é g:* I—II. vegyes osztályok tanítása, vasárnapi iskola, bibliakör vezetése. Pályázhatnak okleveles tanítók, tanítónők és nem okleveles, de legalább 7 középiskolát végzett egyének, akiknek a tanításban jártasságuk van s erről bizonyítványt tudnak felmutatni. Pályázatok a ref. lelkészi hivatalhoz küldendőek. Határidő a megjelenéstől számított 1 hét. Utolsó posta: Episcopia Bihor. Állomás: Nagyvárad.

Tanító urak!

A Főliszt. és Mélt. Püspök úr 3607—1932. sz. alatt kegyes volt jóváhagyni valamennyi tankönyvkiadványainkat az 1932—33. tanévre is és azok kizárólagos és kötelező használatát rendelte el, egyben szigoruan eltiltotta a régi kiadásu és használat következtében piszkos, vagy rongyos tankönyvek használatát.

Amidőn bátorkodunk erre felhívni nb. figyelmüket, kérjük, hogy a zavartalan szállíthatás végett sziveskedjenek rendeléseiket a legsürgősebben hozzánk juttatni, vagy bármely más könyvkereskedésben, hol összes kiadványaink szintén raktárról kaphatók, megvásárolni, — tekintettel a közeledő iskolakezdésre.

Felhívjuk továbbá b. figyelmüket, hogy térképek, papíron vagy vászonra huzva, szemléltető képek és testek, valamint írószerek a legolcsóbb árban szerezhetők be kiadóvállalatunknál. Iskoláknak 10% készpénzrabat! Kérje még ma 10 oldalas részletes árjegyzékünket díjtalanul.

Szives rendelésük elvartában, biztosítva rendkívül előzékeny és leggyorsabb kiszolgálásukról, vagyunk kiváló tisztelettel

HIRSCH A. könyvkiadóvállalata,
Deva, str. Regina Maria 21.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagyf. Református Lelkészi Hivatalnak

Loco,
Calea Victoriei (Kolozsvári u.) 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

TAKARÉKOSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lej 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik helibetél gyűjtéssel. *Le-
számítol váltókat. Folyósít jelszám-
kölcsonöket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.*

**Répszeli a triezsi „Adria”
biztosító-társaságot.**

Van szerencsém szives figyelmébe ajánlani **legjobb mintájú
iskolai nyomtatvány-
raktáramat.**

Román magyar szövegű iskolai nyomtatványaim az
állami tanügyi főhatóságok által **approbálva vannak** és a
legújabb tanterv utasításainak teljesen megfelelnek. Az **iskolai
nyomtatványok** árát mélyen leszállítottuk. Egyházaknak nagy árengedmény. — Szives megrendelését kéri

Béres Károly könyvkereskedése
Oradea—Nagyvárad, str. A. Lazar (Nagy Sándor-u.) 14.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtat-
ványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos
levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbébb magán-
és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és
esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb,
modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STRADA AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

Kálvin könyvnyomda, Oradea—Nagyvárad.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Stóla és evangélium.

1. Kor. 13. 1—3. „Ha szeretet nincsen énbennem, semmi vagyok“.

Olvastam a „Lelkészegyesület“ c. lapból a Farkas László cikkét a stólaválságról a „Szamos“-ban a Rédey Károly cikkét, melyben a stóla és evangélium egymáshoz való viszonyáról beszélt, hallottam egyes esetekről, mikor a halottat pap nélkül temették el, mert nem tudták a gyászolók a mai mostoha gazdasági viszonyok között összehozni a stólát. Mindezek mindjobban és jobban megérették lelkemben azt a gondolatot: itt is égető kérdés a stóla ügy.

Nekiünk lelkipásztoroknak egy pillanatig sem szabad szemünk eiől tévesztenünk, hogy mi itt a földön követségben járunk. Annak a követségében, ki maga a Szeretet s ki épen azért azt jelölte meg ismertető jegyünkül: „Arról ismernek meg benneteket, hogy az én tanítványaim vagytok, hogy egymást szeretitek“ ... „A jó pásztor az ő életét adja az ő juhaiért“ ...

Ez a szeretet kell, hogy sugározzék szemünkből, ez a szeretet kell hangozzék ajkainkról, ez a szeretet kell, hogy irányítsa minden cselekedetünket, ez a szeretet kell, hogy áthassa egész lényünket. Csak így vagyunk annak a szeretetnek képviselői, ki „ugy szereté e világot, hogy egyetlen egyszülött fiát adá érettünk“.

Ez a szeretet nem cselekedhetik éktelenül, sem szivtelenül, sem kegyetlenül.

Egy magasabb világ hordozói e gyűlölet, vér, irigység, érdék, tülekedés, kapzsiság tarkította földön. „Nem szolgálhattok Istennek és a Mammonnak.“ Ha nem akarunk gonosz szolgák, hamis sáfárok, hűtlen pásztorok lenni, kik egykor meg kell, hogy jelenjünk az örök Biró ítélőszéke előtt, ha nem akarunk Orosz-

ország sorsára jutni és nem akarjuk az általunk hirdetett evangéliumot, a „Szeretet Evangéliumát” meggyüöltetni, úgy tennünk kell valamit, hogy a stóla átkos voltát megszüntessük. Gondoljuk csak el: kihal egy anyagilag (hitelbelileg) tönkrement családból a kenyérkereső, ott marad a beteges özvegy s a sok nevetlen apró árva a fájdalommal s a kétségbeeséssel a szivükben, sehol egy könyörülő sziv, sehol egy résztvevő emberi lélek, kétségbeesésében az Isten atyai szivét keresi, szolgájához, ill. képviselőjéhez fordul tanácsért, vigasztalásért s mi — feledve misszióinkat, a felsőbb törvényt — a törvény kegyetlen betűire hivatkozva mondjuk ki az irgalmatlan szót: „amíg nem fizet, nem temetek”. Bizony szónokolhat azután a legékesebben az isteni irgalomról, szeretetről!

Olvasom a hivatalos lap legutóbbi számából a Boruzs cikkét. Az én lelkembe is belemarkol testvérünk katasztrófája. Az én sorsom is ez: a lelkipásztori sors; mégis, mégis azt mondom, ha igazuk is van a stóla védőinek: „Méltó a munkás a maga bérére”, de ha „bér”-t elejébe helyezzük a léleknek közönséges „bér” essé alacsonyítjuk le magunkat, kikre ránk illik Ján. 10, 12–13. s nem érdemeljük meg a pásztor, megkevesébbé a lelkipásztor nevet.

Mindenesetre a sziv és a lélek mellett biztosítanunk kell megélhetésünket is és úgy kell mego'danunk a kérdést, hogy a pap se' károsodjék, a lélek se' vesszen el.

Én a Farkas elgondolását nem találom szerencsésnek, bár jelen körülmények között ez volna a leghelyesebb megoldás. De nem találom szerencsésnek a valuta folyton ingadozó volta miatt [defláció, infláció]; hanem szerény véleményem szerint [faluról szólok] leghelyesebb volna, ha minden család egyszer s mindenkorra befizetne 1 ill. 2 véka terményt [ez a mai rossz terményárak mellett nem is áldozat] s ebből a begyűlt mennyiségből egy „stóla magtár” létesülne, melynek évi terménykamata mindig fedezné a papi és tanítói stólát... fenntartva a Farkas László indítványát, hogy „aki pedig szombaton vagy vasárnap esküszik, fizesse a stóla váltság dacára is a stó'át [temetésre nem vonatkozik].

Tegyen csak minden kollégám egy kis számítást, meg fogja látni, hogy bár biztosítva van így az évi stólája, mégis nagy könnyebbség ez [egy 10 tagú családnál 6000 L. temetési stóla helyett 100–120 L. értékű termény] a minden felől szorongatott hiveinken.

Józsefháza, 1982 augusztus 5.

Nagy Pál,
lelkipásztor.

Az egyház ifjúsági munkája.

(Folytatás.)

Még világosabb az egyháznak minden más tényezővel szemben álló sajátos ifjúsági munkája és annak létjogosultsága, ha a világi jellegű ifjúsági munkákat vesszük tekintetbe. Nemcsak vallásos ifjúsági munka van. Politikai, társadalmi, állami, gazdasági, világnézeti, tudományos, művészi, pedagógiai mozgalmak, közösségek mind felfedezték az ifjúságot s nem egyszer a vallásos ifjúsági megmozdulásokat megszegyenítő buzgalommal nevelik az ifjúságot a maguk szellemében. Az egyház ifjúsági munkájának azonban döntő módon más a gyökere, a forrása és a kindulási pontja, mint minden más ifjúsági munkának. Az egyház nem párhiveket, nem szavazó tömegeket, nem könnyen kezelhető és befolyásolható anyagot s mindenekelőtt nem adófizetőket akar magának nevelni, mikor az ifjúsággal foglalkozik. Az állam, a társadalmi tudományos, művészi stb. mozgalmak mind ezt akarják. Az egyház határozottan nem ezt akarja. Az egyház nem azért csinál ifjúsági munkát, mert rájött az ifjúsági munka előnyeire, meglátta ez ifjúságban rejlő erőket s felismerte akié az ifjúság, azé a jövő" jelszó igazságát. De még csak nem magáért az ifjúságért sem végzi az egyház ezt a munkát, legalább is nem abban az értelemben, mintha az egyház egy humanisztikusan gondolkodó altruista közösség lenne, amely a legnagyobb s legszebb emberi eszmények szolgálatában, benső indításból, tagjainak és vezetőinek önzellen indulatából fordul az ifjúság felé.

Az egyháznak egyetlen munkája s így ifjúsági munkája sem alapszik vezetőinek vagy tagjainak jobb belátásán és önzetlenségén. Az egyházban nem azért hirdetik az ígét, osztják ki a sákramentumokat, gyakorolnak egyházfegyelmet, gondoskodnak a minden korbéliek lelki-gondozásáról, mert azt jónak találják, hanem azért, mert ezek a tevékenységek az egyháznak egyedüli ismertetői s egyházzról csak ott beszélhetünk, ahol ezek megvannak. Ha tudjuk, hogy az ifjúsági munka bármennyi pedagógiai vonatkozással bír is, lényegében mégis csak evangéliumi munka, az ige hirdetése s élővé tétele ifju lelkek számára, akkor tudjuk, hogy ahol az egyház hivatásának s lényegének tudatában isteni rendeltetésének megfelel, ott eleven és intenzív ifjúsági munka van. Az egyház és a világi tényezők vagy akár vallásos személyiségek és közösségek ifjúsági munkája között tehát ott van a mélyen járó különbség, hogy az egyház ifjúsági munkája ment az esetlegességtől. Nem embereknek belátásától, önző vagy önzetlen indulatából fakad, s nem is attól függ, hanem az egyház lényegében gyökerezik. Míg élő egyház van, ifjúsági munka is van. Mindenki más mentalitást

változtathat, csaldódhat az ifjúságban vagy önmagában, beleáradhat a munkába, kesereghet legszebb ideáljainak romjain s próbálhat más alkalmasabb területen Isten ügyének szolgálni, de az egyház nem teheti ezt. Az egyház és annak hivatalosai nem vallásos meggyőződésükből s ideálijmusukból kifolyólag, hanem a világ legreálisabb, velük legszembennállók s tőlük legfüggetlenebb tényének, az Isten kijelentésének, az abban világosan foglalt utasításnak alapján végeznek ifjúsági munkát. Az egyház és hivatalosai az ifjúsági munkát sohasem utasításra végzik, nem tekintik valami új, divatos belmissziói tevékenységnek, ami jött s ami az idővel elmúlik, nem látnak benne egy, a nemzet és a társadalom szempontjából hasznos dolgot, amit pártolni érdemes, nem tekintik sportnak, szórakozásnak, mert mindezt nem tehetik, ha tényleg az egyház egyház, hivatalosai pedig ennek az egyháznak felelősséggel és elkötelezettséggel hivatalukba állított vezetői.

Az egyházat, mint sok minden más téren, úgy itt is méltán érheti a vád, hogy eddig nem látta elég tisztán az ezen a területen reá váró teendőket, de az bizonyos, hogy az ifjúság sohasem volt közömbös az egyházra nézve. Az egyház mindig sokat, végtelenül sokat tett a felnövekvő generációért s teszi azt most is. Az egyház mindig nagyon komolyan vette azt, hogy ő a lelkeknek iskolája s pedig abban az értelemben is, hogy az ifjúság számára ténylegesen nevelő, tanító intézményé is lett iskoláin keresztül. Az egyház mindig s ma is igen számottevő ifjúságnevelő kultur-tényező, amelyik iskoláiban a maga szellemében neveli az új generációt. Az is bizonyos, hogy az egyház a maga iskoláiban nemcsak világi ismereteket igyekezett közölni s iskoláiban nemcsak kulturkincset adott, hanem világnézetet is, örökkévaló szempontokat az egyéni, társadalmi, családi, faji kötelességek megítélésére. Arról lehet mindenesetre beszélni, hogy az egyház mennyiben lévesztette el maga elől a célt s tagadta meg ebben a nevelői ténykedésben önmagát, mikor a kulturális ténykedése mellett a maga sajátos missziója elkallódott s tényleg nem volt egyéb, legalább is ezen a ponton nem, mint kulturtényező. De még inkább lehet beszélni arról, hogy az egyház az iskoláival megtett s megtehet-e mindent, amit az ifjúságért tennie kell? És itt már határozott nemi válaszolhatunk. Még ha sikerülne is az egyháznak az iskolás ifjúság lelkében a kívánatos módon munkálni az Isten országát, még abban az esetben is iszonyatos mulasztás terheli az egyházat, ha az iskolán kívüli, a serdülő, a legény s hajadon korbéli ifjúságot külön gondozás nélkül hagyja. S mit tett s mit tesz az egyház azért az ifjúságért, amely az iskola megtartó és fegyelmező keretein kívül a legnagyobb mértékben van annak a veszélynek kitéve, hogy úgy az egyház, mint a nemzet, mint a társadalom, mint az örökkévalóság szempontjából

elvész, de amelyik az élet legalkalmasabb időszakában van ahhoz, hogy Krisztus személyes megváltója és Ura legyen? Az egyház 14 éves korukban, a testi pubertás állandós megindulásakor megkonfirmálja őket. De ugye már ez a kohfirmálás is nehezen megy? Örök a panasz, a nehézségek miatti kesergés s csak a legutóbb is egy egész egyházmegye kereste meg a kerületi közgyűlést, kérvén a konfirmálás korhatárának leszállítását, mivel az iskolát végzett növendékek konfirmálása nehézségekbe ütközik (Kerületi közgyűlés jegyzőkönyve. 1932. 82-ik szám). S mennyire igaza van ennek az egyházmegyének, mikor nehéznek sőt végtelenül nehéznek találja az iskolai fegyelem hatása alól kikerült, de ugyanakkor legtöbb esetben más hatások alatt álló serdülő ifjuság megkonfirmálását, amelyik még ugyanakkor a lelkifejlődés benső törvényszerűségénél fogva tiltakozik minden tekintély, minden kívülről jövő vezetés ellen. Hogy a megoldás, amit ő ajánl, célra vezető lenne-e az már más kérdés. Az bizonyos, hogy ugy kevesebb gyermek maradna konfirmálatlan s a lelkésznek nem lenne annyi gondja a konfirmációval.

De ha azért konfirmál az egyház ilyen fiatalon, mert később még kevésbé tudná összegyűjteni az ifjúságot s mert az ifjúságnak a serdülés forrongó éveiben a konfirmáció anyagával s fogadalomtételével támaszképpen akar mellette állani, mit tesz arra nézve, hogy ez a konfirmációi anyag ne megtanult ismeretek halmaza s a fogadalomtétel pedig ne formáság vagy többé-kevésbé jelentős esemény legyen az ifjuság életében, hanem tényleg élő, személyes, az élete további folyamán egyedül igaznak felismert tapasztalat s az öntudatos, egyre mélyülő keresztyén élelnek kiinduló pontja? Azt tette az egyház, hogy túlértékelvén a fiatalságot, ugyanabban a gondozásban részesítette, mint a felnőtteket. Akár tudatlanságból, akár hanyagságból, nem számolt azzal, hogy itt egy sajátos, önálló jelentéssel bíró életkorral áll szemben, amit nem lehet ugyanazzal a mértékkel mérni, mint a felnőtteket. Nem látta azt, hogy itt egy sajátos életforma van, a gyermekétől s a felnőttekétől eltérő lelki törvényekkel, szellemi és erkölcsi adottságokkal, amelyeket, ha nem vesz tekintetbe, súlyos következményekkel járó mulasztást követ el. Nem áll meg tehát annak a lelkésztestvérünknek különben igen tiszteletreméltó érvelése, hogy ő nem csinál ifjusági munkát, mert nála a rendesen tartott istentisztelet pótolja a bibliakört. A bibliakör nem pótolja sohasem az istentiszteletet, de az ifjuság számára a rendes gyülekezeti igehirdetés megközelítőleg sem jelenti a maradéknélküli lelki gondozást. És nem pótolja a külön ifjusági istentiszteletet sem. Nem, itt egyebet is, többet kell tenni.

Az iskolánkívüli ifjuság gondozása ma az egyházak egyik leg-

égetőbb problémájává nőtte ki magát s azt hiszem túlzás nélkül irhatom, hogy a kisebbségi egyházaknál egyenesen a létkérdések egyike lett.

Ma az ifjuság világszerte egyház, állam, társadalom és a keresztyénség ellen izgató hatásoknak van kitéve. Ha régen az egyház nem sokat vagy csak iskoláin keresztül törődött ifjuságával, nem történt semmi nagy baj, legalább látszólag nem, mert más sem aspirált az ifjuságra s így az már mint a nevelése vagy egyéb körülmények hozták magukkal, megmaradt az egyház többé-kevésbé hívő, illetve közömbös tagjának. Ma azonban ezer oldalról van kivette a háló az egyház ifjuságára s az egyházat az elvesztett, a tőle elidegenedett, sőt ellene fordult új generáció a legsúlyosabb válságba sodorhatja. És hátha Isten nem is fogja méltónak ítélni azt az egyházat a megtartásra, amelyik nem tett meg mindent az ifjú lélek megmaradásáért? Mert az iskolák fenntartása tényleg nem minden.

Itt nincs más mit tenni, mint hogy az egyház, amíg minden lehetőet elkövet továbbra is az iskolák megtartásáért, tervszerűen kiépítse, elmélyítse, megszervezze az iskolán kívüli ifjuság minél alaposabb gondozását. Ma mi még ott tartunk, hogy az iskola mellett a bibliás ifjusági munkát többé-kevésbé fontosnak tartjuk, de szemünkben a jelentősége meg sem közelíti azt a missziót, amit az egyház iskoláiban végez. S hol van az a pénzbeli áldozat, amit az iskolán kívüli ifjuság gondozásáért hoz az egyház, amellet, amit az iskoláért áldoz? Lassanként el fog jönni az az idő, amikor az egyház ugyanannyit vagy még többet áldoz ifjusága egyesületekben történő gondozására, mint az iskoláira. Egyházunk és fajunk létérdeke fogja ezt megkivánni.

A romániai református egyház az egyetlen református egyház, amelyik az iskolán kívüli ifjuság gondozását maradék nélkül egyházilag akarja megoldani. Az erdélyi egyházkerület, mikor kerületi ifjusági egyesületbe szervezi bibliaböreit, a legjobb úton halad e cél felé. Ifjusági munkája a királyhágómelléki kerületnek is van, statisztika szerint szép és nagy, ez a munka azonban tiszteletreméltó kivételektől eltekintve még a statisztika szerint sem nevezhető egyházinak, még kevésbé ifjuságinak. Sokkal több benne az esetlegesség, az ötletszerűség, semmint azokat az egyház, mint intézmény, maradék nélkül a magáénak tekinthetné. És nem egy esetben az ifjusági munkák elvei sokkal kevésbé érvényesülnek bennük, semmint azokat így általában ifjusági munkának lehetne nevezni. A királyhágómelléki Egyházkerület igen fontos és sürgős feladata, hogy az ifjusági munkáját szervezze meg, s tegye azt tényleg egyházi és ifjusági munkává.

(Vége.)

Kiss Bertalan.

Megjegyzés: Az iskolai és iskolán kívüli munka szembeállításában a cikkíró szeme előtt csupán a középiskola lebeghetett. Az világos, hogy az elemi iskolai gyermek egész más kategória, mint az az iskolán kívüli ifjuság, melynek egyházas nevelése érdekében a cikkíró intő szót emel. *Szerkesztőség.*

Feljegyzések az ORLE konferenciájáról és közgyűléséről.

Az egész konferencia legértékesebb, nivót jelölő és alkotó előadása Csikesz Sándoré volt, ki a magyar reform. lelkipásztort állította elénk négy évszázad tükrében. Hatalmas, több mint két órán át tartott, mindvégig nagy figyelemmel hallgatott előadásában rajzolta meg a reformációtól kezdve igehirdető őseink korszakonként változó és mégis örökgye alakját. Megrajzolta külsejüket, viseletüket, sorsukat, képzettségük változó vonalát, jellemüket és helyüket népünk vezetésében, szellemi és lelki irányításában. Amíg hallgattuk, elvonult előttünk a magyar reform. története és nem egy részletére új világosság derült.

A gyakorlati témák közül azok voltak a legmegragadóbbak, melyek népünk helyzetével és sorsának javításával foglalkoztak. Mintegy bevezetője volt dr Serényi Gusztáv közgazdasági író tudományosan megalapozott előadása: Mit üzen a magyar föld a református lelkészeknek? Statisztikai adatok alapján mutatta ki, hogy a magyar földből milyen aránytalanul kevés van hiveink birtokában és milyen aránytalanul több a magánteher, a kamat és a közteher hiveinken. Adatai megdöbbentőleg hatottak és mutatták fel a lelkipásztor kötelességeit: irányítani a termelést és az értékesítést, élére állani minden szövetkezeti mozgalomnak, sikra szállani a népért, az adósságok moratóriális rendezéséért.

A körkérdések során „A telepítés és agrármunkáskérdés a reform. gyülekezetekben” címen kitűzött és a legtöbb egyházmegyében megtárgyalt témára beérkezett véleményeket Egerházy Lajos ORJÓ igazgató foglalta össze. A vélemények csucspontja az okos és áldozatos telepítés követelése volt, mellyel munkát és megélhetést lehet adni az alföld nyomorgó, különösen kubikos népének és termékenyvé lehet tenni az óriási területű szikes, termékellen földeket. A segítség másik módja pedig az önzellen, segíteni kész parcellázás.

Ugyancsak a körkérdések kapcsán foglalkozott a kongresszus a másik szociális és karitatív tárgygal: az egyházi szegénygondozással. Megállapítást nyert, hogy erre feltétlenül szükség van s rendszeresnek és állandónak kell lenni. De nemcsak a testi, hanem a lelki szükség-

leteket is ki kell elégíteni. A munka végzésére önkéntes munkások kellene a presbytérium irányítása mellett. Leszögeztetett egy lényeges alapelv: csak a templombajáró, vallásos szegények részesítendők támogatásban.

Ezeknek a kérdéseknek tárgyalása folyamán volt legemelkedettebb a kongresszus hangulata. Az egyes hozzászólások alkalmával megragadó erővel lángolt fel és tört ki népünk rajongó szeretete, mely érette gyötrődések között aggódik, sanyaru sorsán javítani akar, boldogságát önfeláldozással munkálja. Kivétel nélkül ott izzott és hevített ez a megható szeretet minden felszólaló ajakán és hallatára kellős óhajtás a szívünkben: vajha tettekre válhatna és vajha viszonzást találna népünk szívében.

A közgyűlésen legsúlyosabb szám, mint mindig, ugy most is, a vezér, az elnök: Baltazár püspök megnyitó beszéde. Bár arcán látszott a hatvan év mellett a nemrég szenvedett betegség nyoma, alakja és energiája a régi, lörhetellen, temperamentuma épugy lelkesítő, hangja változatlanul zengő. A gyűlés megnyitásától, az üdvözléseken át az azokra adott válaszig csaknem három órát állott egyfolytában. Kedves jelenet volt, mikor egy öreg ur felszólalt: kérjük meg a püspök urat, hogy foglaljon helyet, mit egyhangu helyeslés erősített — de ő a kérést nem teljesítette. Mikor pedig a harminc üdvözlő beszéd és a válasz elhangzása után a nagy többség szünetet kért, csak ennyit válaszolt: minek az? — és tovább folytatta a tárgyalást.

A tárgysorozat pontjai között volt egy aggasztóan szomorú. Az, ami eddig mindig a fénypont szokott lenni: Kiss Ferenc jelentése a Kálvineumokról. Még eddig mindig emelkedésről, virágzásról számolt be, most a közel jövő aggasztó jelenségeiről kellett szólnia. Az áldott intézmények fenntartása egyre nehezebb, úgyhogy már visszafejlesztésre kell gondolni. A budapesti egyetemi Kálvineum a tartalékokat emészti, nemhogy magát fenn tudná tartani. Ezért eladóvá tették és csak azért nem adták el, mert nem került rá vevő. Most a közgyűlés felkérte Baltazár elnököt: járjon közbe, hogy a főváros vegye meg a házat és eladják — ha csak Isten másként nem határoz.

Fel kell jegyezni egyet-mást a résztvevőkről. Százötven lelkipásztor jelent meg és mintegy ötven családtag, világi érdeklődő stb. Sajnos, a megapadt létszám nagyon mutatja az idők és viszonyok súlyát. De így is érthetellen, hogy míg messze távoli vidékekről számosan elmentek, a közelből sokan hiányoztak. A papnék, papleányok száma épen feltűnő kevés. De papunoka is van jelen. Sajnos, nincs öröm benne. Elegáns, az utolsó divat szerint, vastag aranykarperece

csörrenve ütődik aranykarkötő-órájához. És míg Csikesz lelkesen beszél az ősök jelleméről, áldozatos munkájáról, önmeglagadó puritánságáról, ő unottan ásítzik és szunyókál. Mellette ül a kiszemelt áldozat: egy ifju Timotheus. Mi vár rá e leány mellett, kinek lelke ki tudja nem áll-e ellentétben hibátlan eleganciájú fehér ruhájával és nem hasonló-e lassan-lassan sötéledő drága fehér szarvasbőr kesztyűjéhez?

De voltak buzgó, áhílatosan figyelő papnők és leányok, kiknek ajkán nemcsak a templomban, hanem az étkezés előtt és után is szivből szárnyalt az ének.

Végül a vendéglátó gyülekezetről. Hatalmas 18–19.000 lelkes egyház. Számához képest több érdeklődést reméllünk volna a gyűléseken, melyek mindig nyilvánosak és a templomban voltak. De még a nők konferenciáján is kevesen jelentek meg. Az ünnepi istentiszteleten azonban zsufolásig megtelt a hatalmas templom. Sajnos azonban, egyellen énekkari szám sem élénkítette az áhílatot, sőt az orgona megromlása miatt, a tervbe vett szóló is elmaradt. Vendégszeretete azonban kedves és lekötelező volt, akár a szállásadókra gondolunk, akár az ellátásra. Hálával emlékezünk róluk és áldást kívánunk reájuk.

D. I.

HIREK

Tisztujítás a bihari egyházmegyében. A bihari ref. egyházmegye szavazalbontó bizottsága folyó hó 5-én tartotta ülését, melyen az egyházmegyei tisztségekre leadott szavazatokat bontották fel. Két új tagja lett a tiszlikarnak, a megüresedett lelkészi tanácsbírórágra Biró Ferenc örvéni lelkész, a világi tanácsbírórágra pedig dr. Jégh Károly ny. törvényszéki bíró választatott meg. Esperes: Vadai Béla élesdi lelkész, aki a legnehezebb időben vette át egyházmegyéje kormányzását s vezette azt nagy körültekintéssel és bölcseséggel. Egyhangulag választatott meg. Hasonló elismerés érte az egyházmegye eddigi gondnokát, Te-

legdi Józsefet, a köztisztviselőben áll világi vezért. Isten áldása legyen munkájukon s vezessék egyházmegyéjüket egy boldogabb, lelkileg megújult jövő felé.

Lelkészbiztosítás Érdengelen. Augusztus 21-én iktatta be a nagykárolyi egyházmegye esperese Simon Imre volt csokalyi lelkészt az érdengeli ref. egyház lelkészi hivatalába. Az ünnepélyes istentisztelet folyamán Gönczy Sándor esperes 2 Tim. 3, 14–17. alapján szólott az új lelkészhez és a gyülekezet felé, átadta a lelkésznek szolgálata szimbólumait a bibliát (az egyházmegye ajándékát) és az urvacsorázó kelyhet. Az új lelkész

beköszöntő beszédét 1 Kor. 1, 3. alapján tartotta meg. Vázolta azt a munkát, mely reá vár és fogadta, hogy a munkában hív sáfár akar lenni. Istentisztelet után presbiteri gyűlés volt, amelyen hivatalosan átadták az egyházat az új lelkésznek. A beiktatott lelkészt számosan köszöntötték. A kegyelem Istene gazdag áldással kísérje munkáját.

A kisperegi egyház folyó hó 18-án ünnepli lelkészének, Szordy Gézának 50 éves lelkészi jubileumát. Az ünnepély ismertetésére visszatérünk.

A mesterek kötelesek tanoncukat vasárnap templomba járattatni, mert aki ebbeli kötelességének nem tesz eleget, megbüntetik a törvény rendelkezésének megfelelően. Ezt a körlevelet intézte a magyar kereskedelmi miniszter az ország összes ipartestületeihez. Ez a példa egyebüktől is követendő volna.

Csere. Érmelléki egyházmegyéhez tartozó, vasutól 4 és fél kilométerre fekvő határmenti egyházközség lelkésze cserélni óhajt szintén határmenti egyházközség lelkészével. Ajánlatokat „Csere Bv.” jelzéssel kiadóhivatalunk továbbítja.

Társszerkesztők; Arday Aladár, Bokor Sándor, Szombati Szabó István és Tóth Zsigmond.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Sz. A. A II. r. csak a jövő számban jöhet. — **K. V. V.-n.** Mihelyt lehet sorra keritek rá, eselleg már a következő számban. — **Dr. K. P. A.-n.** Szép cikkeddel egészében és részleteiben teljesen egyetértek, de lapunk hivatalos jellege miatt nem közölhetjük.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

3996—1932. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli lelkészi hivatalnak.* Felszólítom az összes lelkészi hivatalokat, amelyek a Ref. Lapja 1932. évf. 281. old.-on található 3409—1932. sz. körrendeletnek az állami elemi iskolai vallásitanítók bejelentésére vonatkozólag még nem tettek eleget, hogy ezt a mulasztást haladéktalanul pótolják. Oradea—Nagyvárad, 1932 szeptember 8. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

3997—1932. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Ámbár ek. közgyűlésünk 24—5—1932. sz. határozatával a közép és elemi iskolai tanulók járulékát megszüntette, nyilvánlartás céljából a beiratások befejezése után az összes elemi iskolák kötelesek beküldeni a beírt növendékek kimutalását, osztály, nem és vallás szerint részletezve, legkésőbb 1932 szept. 30-ig. Oradea—Nagyvárad, 1932 szept. 8. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

4051—1932. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi államsegélyt élvező lelkésznek, segédlelkésznek és lévitanak,* Elrendelem, hogy a III. ne-

gyedévi globális adó nyugtájukat azok, akik még azt be nem terjesztették, folyó évi október hó 1-ig okvetellenül betérjesszék, mert különben ismét elő fog állani az eset, ami a juliusi államsegély kifizetésénél meglőrlént, hogy t. i. az állampénztár a hiányzó globális adó nyugták fejében az illetők fizetéséből igen tekintélyes összeget visszatartott. Oradea—Nagyvárad, 1932 szeptember hó 8. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

3980—1932. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolának.* Visszalérve 5609--1932. sz. körrendeletemre és hiv. lapunk szept. 1-i számában h.r. alakjában közölt értesítésre a beiratások idejére vonatkozólag, tudomásvétel és mihezlátás végett közlöm, hogy az okt.ügyi min. 111.997—1932. számú rendelete szerint ugy a közép, mint az elemi iskolákban a tanítás kezdete szeptember 15. Oradea—Nagyvárad, 1932 szeptember hó 5. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

3958—1932-I. szám. Közigazgatási. KÖRRENDELET. *Valamennyi nt. esperesi és lelkészi hivatalnak.* A magyarországi református egyház egyetemes Konvenje 130—193. sz. határozatával nyilvántartás végett közli, hogy Koroknay István Gábor lelkészi oklevele az E. T. I. tc. 141. §-ának 3. bekezdése értelmében megsemmisített. Erről a címben említett egyházi hivatalokat kerületünk ez évi közgyűlésének 17. számú határozata kapcsában értesítem. Oradea—Nagyvárad, 1932 szeptember 1. Atyafiságos szeretettel: Sulyok s. k., püspök.

Tanító urak!

A Főtiszt. és Mélt. Püspök úr 3607—1932. sz. alatt kegyes volt jóváhagyni valamennyi tankönyvkiadványainkat az 1932—33. tanévre is és azok kizárólagos és kötelező használatát rendelte el, egyben szigoruan eltiltotta a régi kiadásu és használat következtében piszkos, vagy rongyos tankönyvek használatát.

Amidőn bátorkodunk erre felhívni nb. figyelmüket, kérjük, hogy a zavartalan szállíthatás végett sziveskedjenek rendelkezéseiket a legsürgősebben hozzánk juttatni, vagy bármely más könyvkereskedésben, hol összes kiadványaink szintén raktárról kaphatók, megvásárolni, — tekintettel a közeledő iskolakezdésre.

Felhívjuk továbbá b. figyelmüket, hogy térképek, papíron vagy vászonra huzva, szemléltető képek és testek, valamint írószerek a legolcsóbb árban szerezhetők be kiadóvállalatunknál. Iskoláknak 10% készpénzrabat! Kérje még ma 10 oldalas részletes árjegyzékünket díjtalanul.

Szives rendelésük elvartában, biztosítva rendkívül előzékeny és leggyorsabb kiszolgálásukról, vagyunk kiváló tisztelettel

HIRSCH A. könyvkiadóvállalata,
Deva, str. Regina Maria 21.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagyf. Református Lelkészi Hivatalnak

Loco,
Calea Victoriei [Kolozsvári u.] 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadottak.

TAKARÉKOSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyvasárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-
számítol váltókat. Folyósít jelzálog-
kölcsonőket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.*

**Répiszeli a Irleszil „Adriai”
biztosító-társaságot.**

Van szerencsém szives figyelmébe ajánlani **legjobb mintájú**

iskolai nyomtatvány- raktáramat.

Román magyar szövegű iskolai nyomtatványaim az
állami tanügyi főhatóságok által **approbálva vannak** és a
legújabb tanterv utasításainak teljesen megfelelnek. Az **iskolai
nyomtatványok** árát mélyen leszállítottuk. Egyházaknak nagy árengedmény. — Szives megrendelését kéri

Béres Károly könyvkereskedése
Oradea—Nagyvárad, str. A. Lazar (Nagy Sándor-u.) 14.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon
6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtat-
ványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos
levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbébb magán-
és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és
esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb,
modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STRADA AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

Kálvin könyvnyomda, Oradea—Nagyvárad.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ör-ulca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes láppéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

A Királyhágómelléki Egyházkerület Nagytiszteletű Esperesi és Lelkészi Hivatalainak.

Egyházkerületünk ifjusági munkájának elmélyítése és tervszerű továbbépítése, zavartalan fejlődése megkívánja az egységes programot és szervezetet. Az alábbiakban egy ügyrendtervezetet közlünk, azzal a kéréssel, hogy ezt vizsgálat alá venni és róla véleményt nyilvánítani sziveskedjenek, hogy a megnyilatkozó közvélemény figyelembevételével legközelebbi kerületi közgyűlésünk a végleges ügyrendet megalkothassa.

Az ifjuság között végzett munkában szívesen áll segítségre az egyházkerületi ifjusági titkár, akit szeretettel ajánlok a Nagytiszteletű Esperes és Lelkész urak jóindulatába.

Nagyvárad, 1932 szeptember 20.

Atyafiságos szeretettel:

Csernák Béla,

az egyház belmissziói bizottság elnöke.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Ifjusági Ker. Egyesületei Szövetségének ügyrend-tervezete.

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Ifjusági Keresztyén Egyesületének Szövetsége magában foglalja az egyházkerület összes gyülekezeteiben és iskoláiban jelen szabályzat alapján alakult Ifjusági Keresztyén Egyesületeket

1. § A helyi alakulatok neve: „..... református egyház Ifjusági Keresztyén Egyesülete.”

2. §. *Cél* Mint az egyház élő és munkásszerve, az evangélium szellemének megfelelő eszközökkel segítségére lenni az egyháznak, hogy az a reá bizott ifju lelkeket maradék nélkül gondozhassa.

3. § *A cél megvalósításának utjai* Az egyesület ifjakat ifjak által nyer meg Isteországára számára s ezért egy társaságba

gyűjti azokat az ifjakat, akik Jézus Krisztust Megváltójuknak és Istenüknek tekintik a szentírások szerint: az Ő tanítványai akarnak lenni hitükben és életükben és együttesen akarnak munkálkodni Mesterük országának az ifjuság között való terjesztésén. [az I. K. E. világszövetség párisi alapja]. Munkálkodásuk a Lukács evangéliuma 2, 52-ön felépített négyes program alapján történik.

a) Lelki munka.

A Szentírás együttes olvasása az Igében Isten akaratának keresése a hetenként legalább egyszer tartott bibliaórán, az imaórákon, otthoni csendes áhitaton és biblia-kurzusokon. Megismerni a református egyház hitvallási iratait, az egyház történetét és szervezetét és a református énekeket. Együttesen látogatni az Istentiszteleteket és élni az Ur vacsorájával A külmiszió ügyének szívére viselése. Evangélizáló összejövetelek, ifjúsági napok, szeretet vendégségek, ünnepélyek rendezése, a tagok egyéni lelki gondozása, a baráti, családi, társadalmi, általános emberi és faji érzés ápolása, természet-szeretetre nevelés. Lehetőség szerint szolgálni az egyház belmissziói munkáiban.

b) Értelmi munka.

Önképzőkör, ismeretterjesztő előadások, tanfolyamok, [továbbképző, gyorsírási, helyesírási, irodalmi, történelmi, nyelvi stb.] rendezése. Önképzésre, gyakorlati ismeret szerzésre, általános műveltségre nevelés Keresztyén irodalom és sajtó [napilap, ifjúsági és szépirodalmi, egyházi lapok megrendelése, könyvtár stb.] pártolása. Tanulmányi kirándulások és utak rendezése. Dal és zene kultúra ápolása.

c) Társadalmi munka.

Ifjúsági egyesületi helyiség, ifjúsági otthon, nyaralótelep, konferencia tábor és más hasonló ifjúsági szociális intézmények létesítése, szolgálat gyakorlása az egyesületben, az egyházban bárhol, ahol arra alkalom nyílik. Az egyesület táncmulatságot nem rendez, tisztán és rendben tartott helyiségeiben kártyázás, dohányzás, tisztátalan beszéd, duhajkodás, illetlen magaviselet, szeszesital bevitele szigorúan tilos.

d) Testápolás.

Keresztyén szellemű rendszeres és tervszerű testnevelés. Torna, atlétika, egészséges sportok, turisztika, játékok, kirándulások, táborozások.

4. §. Az egyesület szervezete.

a) Az egyesület tagjai. Az egyesületben kettős tagság van.

Pártolótag lehet minden 12 évet betöltött keresztyén ifju, aki az egyesület céljával egyetért, annak legalább egy összejövetelét rendszeresen látogatja s lelkiismerete szerint az egyesület munkájára önkéntes megajánlást fizet. A pártolótag belépési nyilatkozatot ír alá.

Rendestag csak konfirmált ifju lehet, aki megelőzőleg egy évig pártolótag volt, meghatározott próbaidőn keresztül rendszeren látogatta a bibliaórát, az Istentiszteletet, vett Urvacsorát, s akit két rendestag ajánlatára az ifjúsági presbytérium ilyenül felvesz. A rendestagok joga: Az egyesület jelvényének viselése, tagsági kártya birtoklása, választási és választhatósági jog és elsősorban részesülnek az egyesület nyújtotta kedvezményekben. A rendestagok felvétele ünnepélyes keretek között határozott szövegű fogadalom tétellel történik. Előzőleg nyilatkozat tételt írnak alá. Kötelességeik: 1. Az Istentisztelet, a bibliaóra rendszeres látogatása az Urvacsorával rendszeres élés, amiről csak a legindokoltabb esetben utólagos igazolás mellett maradhat el. 2. A tagságdíj pontos fizetése és az egyesület anyagi és erkölcsi érdekének hű szolgálata. 3. Ereje szerint részt vállal az egyesület bármilyen közös munkájában és azt teljes felelősséggel végzi. 4. Példaszerű keresztyén életet él, az egyesület munkája iránt minden téren érdeklődést kelt s új tagokat szerez az egyesület számára.

b) Az egyesület alakulatai.

Az egyesület a szükségnek s lehetőségnek megfelelően szervez a saját keretein belül alakulatokat, életkoronkénti [serdülő csoport 12-től 16 évig, ifjusági csoport 16–20 évig, fiatal emberek csoportja 20-tól felfele] vagy más érdekek szerinti csoportokat [önképzőkör, tornacsapat, turistacsapat, cserkészcsapat, ének és zenekar, sakkör, bélyegegyesület, sport szakosztályok stb.] Ezek azonban teljesen az ifjusági presbitérium fennhatósága alá tartoznak az az által jóváhagyott program szerint dolgoznak s a felelős ifjusági vezető vagy egy vezetőségi tag tagja az ifjusági presbitériumnak. Érdekeik sohasem ütközhetnek az egyesület érdekével. Az egyesület előkészítő munkát végezhet a 12 évnél fiatalabbak között [vasárnapi iskolai csoport].

5. §. *Intéző szervek.*

a) Közgyűlés. Az egyesület évente legalább egyszer, lehetőleg ősszel összes tagjainak részvételével közgyűlést tart. A pártolótagok csak tanácskozási joggal bírnak és nem választhatók. A közgyűlés tárgyalja a presbitériumnak, az egyes alakulatok vezetőinek évi jelentését, számba veszi az új tagokat.

megadja a presbitérium felmentését, egy évi hatállyal megválasztja az új presbitériumot az egyesület rendes tagjaiból s az egyesület fontosabb ügyeiben dönt. A közgyűlést köteles az egyesület vezetője legalább 14 nappal előbb minél szélesebb körben publikálni.

b) Ifjúsági presbitérium. Az egyesület ügyeit az ifjúsági presbitérium intézi, amelyeknek az elnöke mindég a munka felelős vezetője, a lelkész vagy akit a lelkész a munka vezetésével maga helyett megbíz. Az ifjúsági presbitérium, amelynek legalább 4 és legfeljebb 16 tagja lehet, minden hó első hetében, a szükség esetén többször is bibliaórával bevezetett ülést tart, számon kéri a megbízottak munkáit és általában gondoskodik a munka zavartalan menetéről. Az ifjúsági presbitérium a saját kebelén belül választ, illetve bizza meg tagjait a titkári [aki szükség esetén ügyvezető elnökként is szerepelhet], pénztárosi, krónikási [jegyzőkönyvet vezet az egyesületben történekről], házgondnoki és minden egyéb felmerülő teendők felelősség melletti végzésével.

c) Szenior osztály. Ahol arra lehetőség van, az egyesület régebbi tagjai, vezetői, a munka barátai, lelki és munka közösséget alkotnak s mint az egyesület tanácsadó és védő testülete a munkát anyagilag és erkölcsileg támogatják. A szenior osztály képviselőt küld az ifjúsági presbitériumba.

6. §. *Fegyelem.* Az egyesületben szigorú fegyelem uralkodik a szabályzat ellen vétőket a presbitérium a következőképpen büntetheti: a) Négyszemközti megintés a vezető által. b) Megintés a presbitérium előtt. c) Tagságának és megbízatásának hosszabb, rövidebb időre való lefokozása. d) Végleges kitiltás az egyesület tagjai közül s felterjesztés a kerületi vezetőséghez az egyesület összes egyesületeiből való kitiltásra.

7. §. *Vagyonkezelés.* Az egyesület a vagyona felett maga rendelkezik s azt csak az egyesület érdekét előmozdító célokra használhatják fel. Feloszlás esetén a vagyon az egyház tulajdonába megy át.

8. §. *Egyházmegyei szervezet.* Az egyházmegye területén levő ifjúsági egyesületek azon egyházmegye ifjúsági egyesületeinek szövetségét alkotják. A szövetség célja az egységes ügyrend megvalósítása, a munka egységes menetének s állandó előhaladásának biztosítása, új csoportok megszervezése megyei konferenciák, kurzusok rendezése, a munka nyilvántartása, más egyházmegyéknek és a kerület vezetőségével a kapcsolat fenntartása s az egyetemes kerületi ifjúsági munka érdekeinek előmozdítása.

A helyi alakulatok minden jövedelmük 10%-át a megyei, ill. egyetemes ifjúsági munka céljaira a megyei választmány pénztárosához beszolgáltatják. A megyei szövetség intéző szervei a megyei választmány és a megyei intézőbizottság. A megyei választmány tagjai a helyi egyesületek felelős vezetői s a helyi egyesületek minden 10. rendes tagja után kiküldött 1 ifjúsági presbiter. A megyei választmány választja egy évi időtartamra az egyházmegyei intézőbizottságot, amelynek legalább 4, de legfeljebb 8 tagja lehet. Elnöke mindig az egyházmegyei belmissziói előadó és az esperes hivatalból tagja. Az intézőbizottság munkáját munkamegosztással végzi.

9. § *Egyházkerületi szervezet.* A helyi, ill. megyei tagozatok alkotják az egyházkerületi szövetséget, amelynek célja az egységes irányítás és az ifjúsági munka egyetemes kerületi érdekeinek szolgálata. Az egyházkerületi szövetség intéző szervei: a kerületi választmány és a kerületi intézőbizottság. A kerületi választmány tagjai: a megyei választmányok és intézőbizottságok tagjai, valamint a főiskolás és középiskolás tagozatok elnökei. Évenként legalább egyszer összejön. A 12 tagu kerületi intézőbizottságot, amely a szövetség ügyeit a választmány előtti teljes felelősséggel intézi, a saját tagjai közül a választmány három évi időtartamra választja. A 12 tagu intézőbizottságnak elnöke, a belmissziói előadó a kerületi ifj. titkár hivatalból tagja.

10. § *Kapcsolat a főiskolás és középiskolás munkával.* A főiskolás és középiskolás alakulatok szerves részei a kerületi szövetségnek, de az intézőbizottsággal nem a megyei alakulaton keresztül, hanem közvetlenül tartják fenn a kapcsolatot.

11. § *Kapcsolat más ifj. mozgalmakkal.* A szövetség a kerületi intézőbizottságon keresztül bekapcsolódik az IKE világmozgalomba s minden hasonló ifjúsági mozgalommal baráti viszonyt tart fenn.

12. § *Kapcsolat az erdélyi ifjúsági munkával.* A szövetség az erdélyi ifjúsági munkával a testvérközösség viszonyában van s a közös érdekeket minden erejével munkálja.

13. § *Kapcsolat a férfiszövetséggel.* Ugy a helyi, mint az egyházmegyei és a kerületi tagozat a férfiszövetség szerves, de önálló ifjúsági alakulata. A kettő közötti kapcsolatot a választmányi gyűléseken a kölcsönös képviseltetés alkotja s az a jelentés, amit az ifjúsági alakulat munkájáról évenként tesz a helyi, megyei, ill. kerületi férfiszövetségnek.

14. §. *A szövetség feloszlatása.* A szövetség munkája a kerületi közgyűlés védelme és felügyelete alatt folyik s ha az a kitűzött célnak nem felel meg, a kerületi közgyűlés a szövetséget feloszlatja.

Ellenvélemény.

A R. L. ez évi aug. hó 1-én megjelent 22 ik számában „Ne ítéljetez” cím alatti közlemény írójának véleménye, a bűnt elkövető lelkész lelki és testi életének megvilágítása, nagyon meglepett s úgy hiszem, velem együtt e cikk minden olvasóját.

A bűn elkövetését nem mint „jóllakott”, „szemforgató fari zeus”, „magabizó vagy botrányfalatot kutató”, hanem a mai kor betegségének szemüvegén nézem.

Az öngyilkosságot elkövetett ref. lelkésztől, mint halottról szájalommal nyilatkozom s itthagyt az özvegyére s árváira fájó szívvel gondolok. Isten óvja sokat szenvedett egyházunkat, annak híveit hasonló esetektől.

Gondolkozunk csak, vajon egy jöttányival előbb vitte e a legnagyobb bűnt elkövető övéinek földi, avagy mennyei boldogságát? nem is szólva a bűnös világ nyomoruságainak megváltásairól, hittestvéreinek, fájának jobb sorsra fordításáról. Ugye nem! Az Isten az életet nemcsak azért adta hogy önmagunkért, de másokért is élni kell. Már gyermekkorunkban arra tanítottak, hogy az öngyilkosság a legnagyobb bűnök egyike, az életadás s elvétel joga egyedül az Istené, amit halandó földi ember büntetés nélkül nem szabályozhat. Az összes hitigazságok ezeket tanítják, ezeken a pilléreken nyugosznak.

Tagadhatatlan, hogy a nagy világégés, a megváltozott viszonyok, az emberiség boldogítását akaró erők gyengesége, de főképen az igaz Istentől való eltávolodás súlyossá, nehezebbé, sőt látszólag majdnem elviselhetetlenné tette e kor átélését, de mégsem oly kétségbeejtő, mint a gályarabság szomorú ideje, az üldöztetések alatti piszkos börtönök levegője, s a napot elcsótvító máglyák füstje stb volt és bár ha sóhajtva is, a költővel azért még mindig mondhatjuk: „ennél még nagyobb inség is vala”.

Hogy a cikkíró lelkész ur védőpalástját az elköltözött, s övéi felé kiterjesztette, talán emberi, de semmikép sem lehet vallási kötelezettség. A tett elkövetésének indító okául a földi szegénységet hozza fel, mint főokot. Istenem, hát csak a földi javakban bővölködőké ez a föld! A Krisztus még szegényebb volt anyagiakban, mint mi. Az isteni ige örökéletű. „Szegények

mindenkor lesznek veletek". „Ne aggodalmaskodjatok a földiek-ről . . ." stb.

Ha cikkiró lelkész ur közelebből ismerte a testi és lelki nagybeteget, üdvösebb lett volna őt meggyőzni, tettét megakadályozni, az elcsüggedőt bátorítani, megszerettetni vele újból az életet, családját. A nyomorának enyhítésére akciót indítani, áthelyezéssel vagy társadalmi uton, ha pedig nem ismerte, nem védelmezhető ily beállítással. Másnak is van gyermeke nemcsak három, hanem több, talán még nehezebb viszonyok között is élnek sokan, még sem dobják el gyáván, meggondolatlanul a legbecsesébbet: az életet. Mi lenne akkor az emberiségből, ha minden szegény — járványszerűleg — öngyilkos lenne. Hitünk szerint el kell itélnünk minden gyilkosságot, akár a rongyokba burkolt koldus, akár a dúsgazdag követi el; a krisztusi igék hirdetői kivételt nem képezhetnek. Azt a gyürött papi palástot, azt a krisztusi igéket hirdető papságot, annak tekintélyét, méltóságát befeketíteni nem, soha nem lett volna szabad! Krisztus is azt mondá: „ugy fényljék a ti vilá-gosságtok az emberek előtt, hogy lássák . . ." stb.

Hol van az megírva, hogy minden szülő, még ha pap is, erején felül tartozik szelelemi pályára kitaníttatni összes gyermekeit, ha jobb, avagy gyengébb felfogásu is legyen az, a tanít-tással járó költségeket akár birja fedezni, akár nem. Sajnos, a mai kor szegénysége miatt számtalan papi s tanítói családot ismerünk, kik képtelenek akaratauk s elgondolásuk szerint nevel-tetni gyermekeiket. De hol van az az iskola, mely annyi tőkével rendelkezik, hogy tanárait, kiadásait, minden szükséges fizetni valóját a szülők hozzájárulása nélkül fedezni tudja? Melyik iskola tudhat most ösztöndíjat adni oly mértékben, hogy a szülők óhaját kielégítse? Számtani kimutatása világos mindenki előtt, de lehetetlen azon enyhíteni. Hogy övéit itt hagyja valaki a leg-nagyobb nyomor és nélkülözések közepette, azt a cikkiró ur is megbocsáthatatlannak tartja ugye? Elsőben a szülők, — kiké a gyermek — vannak hivatva mindent elkövetni gyermekeikért, csak azután jön a társadalom s a kegyelem kenyér.

Ha valaki gyermeke életéért feláldozza vagy kockára teszi életét, egészségét, pl. vérátömlesztés vagy elemi csapás esetén veszélyes kísérletnek, nagy önfeláldozásnak mondatik, de hogy egy lelkipásztor a célból dobja el magától az életet s elkövesse a legnagyobb bünt, hogy halála által gyermekei a szeretetházban, kollégiumokban ingyenes helyet s özvegye a nyugdíjintézetből segélyt nyerhessen, igen is elítélendő! Ehez hasonló eseteket

csak a család életbiztosítókról olvasunk, kiket a földi bíróság is elítél. A cél az eszközt nem szentesíti. Ellenkezik ez az Isten törvényével. Továbbá nagyon veszélyes, ha a mások bűneit szépítgetjük és kicsinyítjük, mert amit könnyen mentegetünk, attól sokkal kevésbé irtózunk, így magunkat előkészítjük a bűnre. Ne csak az okot és a körülményeket, hanem a következményeket is és magát a tettet nézzük és így ítéljük.

A nagy vallások és bölcséleti rendszerek elítélik az öngyilkosságot: beteg lelkületűnek, gyávaságnak, erélytelenségnek tartják. S nincs olyan helyzet, mely az öngyilkosságot jogossá, sőt kötelességé tenné. Minden csapás azért jön, hogy nagyobbakká legyünk általa, Istentől nem eltávolodni, hanem közelebb menni int. Az öngyilkosság gyáva megfutamodás, szökés az élettől. A tett elkövető nem volt szerető szívű, nem is állhat hitünk szerint az Úr ítélőszéke elé, mondván: „Ime, kiket reám bízál itt vannak, egy is azok közül el nem vezett”

Karikás Sándor, szatmári ref. tanító.

Lelkészi állások számának szaporítása*

Mostanában egyházi lapjainkban sok szó esik a lelkeszi állások csökkentéséről, egy másik kérdéssel, a theológusok létszáma apasztásának mielőbbi keresztülvételével kapcsolatban. Ezelőtt 20 évvel kerülvén ki a budapesti theológiáról, bár ifjabb theológus és segédlelkész barataimmal nagyon szívélyes összeköttetést tartottam és tartok fenn levélileg s itt Erdélyben és a Királyhágómelléken is az ifjabb papnemzedékkal, — csak a theológus képzés igen magas, elismeresreméltó nivójáról tudok az időnként kezembe akadó lelkiismeretes gondossággal szerkesztett folyóiratokból magamnak alkotni, de hogy milyen a számbeli tulsuly mellett az a lelki színvonal, amelyre az egyetlen kolozsvári theológiánk hallgatói felemelkedtek, vagy felemelkedni törekednek, azt csak akkor tudnám megmondani, ha állandóan, vagy huzamosabb ideig lehetnék közöttük. Ilyen körülmények közt még akkor sem érzem magam feljogosítva bírálatot mondani a mai theológus nemzedékről, ha esetleg a theológiai akadémiánkra való tömeges özönlés koriátózása forszírozásának magasabb erkölcsi indítóokai lennének is. Szeretném hinni, hogy a kongrua esetleges megvonásának felkészületlen helyzetünkben valóságos és méltán mélységes aggodalmat keltő fenyegető réme adta és adja egyházunk jövődjén borus lelki állapottal kesergő kiváló lelkipásztor testvéreim ajkára azt az

* E cikket azzal közöljük, hogy a benne foglaltak nem azonosak a szerkesztőség véleményével.

újól megismétlődő s impulzusszerű kijelentést, hogy korlátot kell vetni a pályaválasztó ifjak lelkeszi pályára való özönlésének.

Ez lenne a kényszerhelyzet szülte numerus clausus. Ezt a létszámkorlátozást többféle ok idézheti elő s fogja is előidézni. Az egyik ok a theológiáról kikerülő ifjuság elhelyezkedésének a minimumra való zsugorodása, vagy abszolút kilátástalansága amiatt az ok miatt, hogy a gazdasági válság egyre fokozódó ereje meggyengíti a gyülekezetek teherbíró képességét úgy, hogy azok tulnyomó százaléka majd segédlelkészt sem tud még ideiglenesen sem eltartani, nemhogy a sokszor népes családú rendes lelkészek javadalmazását magára vállalni merné. A másik ok hitbéli természetű amelynek számai mélyebbre nyulnak vissza. Amelyik ifju laza felfogású, vagy a lelki élet intenzitása iránt érzéketlen, közömbös, vagy éppen atheista világnézettől átítatott szellemű, mérgező hatású családi körből kerül ki, a — hála Istennek — egyre szaporodó s mind mélyebben szántó lelki munkák által megteremtett tiszta, üde keresztyéni légkört nem bírja ki sokáig s önként mond bucsut az általa szinten önként, az előforduló esetek nagy részében azonban a szülők, a család, vagy idegenek rábeszélése folytán választott pályának. Ha kép mutatással elkerüli is a tanári kar beavatkozását, a gyakorlati élet, ez a legnagyobb szelektáló hatalom, mutatja meg a pályára való teljes alkalmatlanságát.

A létszám fokozódásának elkerülése, vagyis a pályaválasztó ifjak theológiára való tömeges özönlésének, ha kell, a felsőbb egyházi hatóságok által is eszközöndő korlátozása azzal a súlyos helyzettel áll kapcsolatban, amelyben ma él a segédlelkészi kar a kongrua rendetlen folyósítása miatt és annak következtében, hogy ez a válság nem egyet, mint gyermekeivel szemben kulturális és másnemű kötelezettségek teljesítése előtt álló apát érint érzékenyen Távol áll lelkemtől minden méltatlan s drága Jézussal mind szorosabban összefonódni óhajtó lelkemtől merőben idegen sopánkodás vagy éppen keserűség.

Senkinek a lelkeszi állásra szerzett jogai ellen nem agítálok, csak az a szerény kérésem van a már állásban levő rendes lelkésztestvéreimhez, hogy sziveskedjenek tekintetbe venni a gyakorlati élet által támasztott követelményeket s indítsanak meg nem egy, az elméleti csatározásokban elvesző, hanem gyakorlati, gyökeres megoldásra vezető mozgalmat abban az irányban, hogy a meglévő lelkeszi állások száma szaporíttassék s e lelkeszi állásokba elsősorban családost azután a theológiáról rendes lelkeszi oklevéllel már régebben kikerült nőtlen segédlelkészek jussanak. Elgondolásom és javaslatom az, hogy minden 1500—2000 lélekszámmal bíró egyházközség tartson fenn egy rendes lelkeszi állást 3000—4000-ig terjedő lélekszámmal bíró egyházközség pedig 2 rendes és 1 segédlelkészi állást. A lélekszámnak megfelelőleg azután ilyen irányban mutatna emelkedő tendenciát a rendes és segédlelkészi állások szaporítása.

Felteheti bárki is a kérdést, hogy miképen gondolom ered-

ményesen keresztyülvihetőnek a lelkészi állások számának szaporítását. Senki véleményemért ne dorongoljon le engem. hisz javaslatom is kérelem s minden bántó és támadó éltől ment. De gondolják el csak a jó Isten nagy kegyelméből már révben levő lelkésztestvéreim, hogy az a mi lelkünknek leghőbb vágya, hogy a nekünk diplomát nyújtott egyházunkat — Istenünk iránt ezért mélységes hálát érezve — azzal a buzgósággal szolgálhassuk a vezetésünkre bizott őrhelyeken, amellyel a nagykegyelmű Isten minket megáldott s amely buzgóság az alkotni-vágyás emésztő lázában kristályosodik ki. A kongrua — késedelmes kiutalása mellett — a minimumra redukálódott s hovatovább egyre bizonytalanabbá válik. Talán egészen ki is siklik a kezeink közül. De a jövőndő ne találjon készületlenül bennünket. A törvénybe nem iktatott parókhialis jogok szorítkozzanak a helyi lelkésznek csupán adminisztratív és stólaris jövedelmet adó teendőire, de legyenek korlátozva azzal, hogy más község lelkészeinek és segédlelkészének — előzetes bejelentés után — az illető lelkész gyülekezetében minden korlátozás nélkül szabad legyen a hitélet mélyítésére szolgáló evangélizáló és másnemű lelki munkákat végezni.

Az ilyen látogatások fokozzák és mélyítik a tiszta evangéliumi református keresztyén szellemű hit és lelki életet az illető lelkész gyülekezetében s megkönnyítik annak további munkáját s e munka áldásos eredményeit a már egyszer Krisztushoz térített hívők lelkében megrögzítik. Csak akkor tilthassa el szószékét egy másik lelkésztől, vagy segédlelkésztől az illető gyülekezet lelkésze, ha esetleg úgy találja, hogy annak megjelenése gyülekezete békéjét megzavarja romboló hatású, mert a közérkölciségbe, a hithűségbe ütközik s a református egyház evangéliumi szellemű tanításaival ellentétes. De ez esetben is a helyi egyházközség, az illető egyházmegye és egyházkerület 1—1 egyházi és világi kiküldöttjéből álló bizottság vizsgálja felül a panaszlott sérelmet s csak ez a bizottság eszközölhesse — a sérelem teljes beigazolása esetén — a romboló irányu működést kifejtő lelkésznek munkatársával együtt az illető gyülekezetből való ideiglenes, vagy végleges kitiltását.

Legyen szeretett magyar erdélyi református egyházunk egy nagy missziói munkatér minden evangéliumi munkás s minden apostoli életű lelkész számára. És ekkor a hegyeket mozditó krisztusi hit új lelkészi állásokat kreál melyeknek díjleveleit a lobogó s a poklok kapuin is diadalmaskodó élő hitből fakadó szeretet fogja Isten dicsőségére — külső körülményektől nem gátolható módon — szentesíteni. Az egészen felébredt egyház, mint a Krisztusban hívők testvéri közössége, a polgári foglalkozást is végző lelki munkásoknak és a rendes lelkészeknek s árvaházak, diakonus és diakonissza intézetek vezetésével megbizott, továbbá utazó misszionáriusi, vagy gyülekezeti misszionáriusi minőségben működő rendes lelkészjellegű s a kerületi közgyűlés által felszentelt egyéneknek és családjaiknak — annak a soha meg nem változó bibliai keresztyén elvnek a szem előtt

tartásával, hogy „méltó a munkás az ő táplálékára” [Máté ev. 10:10], s „aki az igére tanítatik, közölje minden javat tanítójával [Gal. 6:6] — a szeretetben munkáshit alapján — Isten iránt való hálája örvendező szívvel való kimutatására — állandó megélhetést és aggkorokra tisztos nyugdíjat fog biztosítani.

Pálffy István.

IFJUSÁGI MUNKÁNK ROVATA

A rovatvezető ifj. titkárnak hivatalból a Püspöki Hivatal címén írunk. Magánlakása, hol bármilyen ifjusági ügyben bármikor szívesen áll rendelkezésre (Teleki-u.) Alexandri 31.

Egyházkerületünk ifjusági munkájának új szakaszát vezeti be az e számban közzétett ügyrendtervezet. Az elterjedésnek, próbálkozásoknak és első megindulásnak fázisa után szükségképpeniséggel kellett jöjjön a munka egységesítése és megszervezése. Ez a fejlődési folyamat minden egészséges mozgalom életében kimutatható. Egy szervezett mozgalomnak s főként azok vezetőinek azonban feltétlen szükségük van valami állandó szervre, ahol a munkát nyilvántartják, fontosabb szervezeti és módszери kérdéseket megbeszélnek, gondolataikat, tapasztalataikat kicserélhetik s amely szerv az egységes és tervszerű egyetemes ifjusági munka érdekeit szolgálja. Ilyen szervnek gondoltam ezt a rovatot. Nem cikkek jelennének itt meg, mert arra e kereteken belül nincs hely, hanem hírek, problémák, hozzászólások, tervek, meglátások és beszámolók. A munkánk dynamikája, új akarások bölcsője, számbavétel, seregszemle — de minden csak pár szóban, röviden s főként sohanem elméleti, hanem gyakorlati alapon — kívánna lenni ez a rovat, amelyhez szeretettel hívok munkatársul mindenkit, akinek az ifjusági munkánk kérdései benső szívügyét képezik. Ifjusági munkánk megszervezéséről, a megszervezés szükségességéről stb bizonyára több szó fog még esni lapunkban s én ez alkalommal csak a körlevél engemet érintő intencióinak megfelelően csupán azt szeretném elmondani, hogyan gondolok a bibliakörök vezetőinek s magának a mozgalomnak a közeljövőben szolgálására lenni.

Mindenekelőtt a vezetőkkel szeretnék találkozni. Megkerestem már egy hónappal ezelőtt minden esperes urat, megírtam a programomat s kértem, hogy mindenekelőtt arra adjanak alkalmat, hogy én a lelkészi karral még az ősz folyamán, tehát a hideg idők beállta előtt, — hisz legtöbb helyen csak ezután tud intenzív munkához fogni a lelkész — minél alaposabban s behatóbban tudjam megtárgyalni az ifjusági munka legfontosabb

szervezeti és módszerei kérdését. E megbeszéléseknek, amelyek a leggyakorlatibb mederben folynának, egyrészt az lenne a céljuk, hogy hazamenve, a lelkészek ezek tekintelbevételével fogjanak munkába, másrészt előkészítenénk az ügyrendtervezet értelmében a helyi, illetve megyei alakulatokat.

Levelemre eddig három esperes ur válaszolt. A nagybányai esperes ur egyetemes lelkészértekezletre hívott aug. 29-ére, aholis a lelkészértekezlet egyhanguan foglalt állást az ifj munka megszervezése mellett s az ügyrendtervezetet a szeptember 9-iki megyei közgyűlés el is fogadta. A szalontai (megye) esperes urral többszöri levélváltás és hosszas személyes beszélgetés után az egyházmegye két pontján, Szalontán és Aradon a jövő hó első felében összehívandó vezetőkönferencia jellegű lelkészértekezletben állapotunk meg. A bihari esperes urral a megyére vonatkozó részletesebb munkaprogrammon most dolgozunk. A másik három esperes urat ismételtén megkeresem.

A vezetők után az ifjuság s pedig elsősorban a falusi ifjuság, minél szélesebb rétegével óhajtók érintkezésbe kerülni, velük konferencián, ifjusági napon stb, találkozni, hogy a Nagytiszteletű Lelkészek urak s általában a vezetők, a konferenciáról frissen hazakerült ifjussággal könnyebben foghassanak hozzá a bibliakör megszervezéséhez és a télen végzendő behatóbb munkához 6—8 falu ifjusságát gondolom egy-egy központi helyen, míg az esős idők be nem állnak s az ut el nem romlik össze lehet gyűjteni.

A tél folyamán aztán az otthonukban látogatnám meg azokat a bibliaköröket, amelyeknek vezetőivel s ifjusságával már előzetesen találkoztam s akiknek, amennyiben szükséges, az átszervezésben vagy ha ez már megtörtént, a munkamélyítésében s erősítésében lennék segítségére.

Nyomtatott betűn keresztül szolgálni vélném az ügyet e rovaton, úgy a hivatalos lapba, mint más gyülekezeti lapokba irt, az ifjussági munka kérdéseit tárgyaló cikkeken kívül (egy kerületi ifjussági lappal), amely építő tartalma mellett a mozgalomnak lenne lapja. Elsősorban a falusi ifjusságnak, minél olcsóbban (egy két lej) s minél nagyobb példányszámban. A tárgyalások erre vonatkozólag már folynak. A jövő számban bővebben.

Már eddig is többen kerestek meg személyesen, privát és hivatalos levélben ifjussági s általában belmissziói ügyben. Mindenkinek, aki hozzám fordul, ezuton is a legnagyobb örömmel, rögtön szolgállok.

Hiszem, hogy az Ur Isten áldása és akarata lesz munkánkon. Az Ő Szentlelkével töltsön el mindannyiunkat s méltasson bennünket anyaszentegyháza megújulásának szolgálatára.

Kiss Bertalan.

HIREK

Megszűnik a nyári időszámítás október 1-ről 2-ára virradó éjszaka, mert az 1127—1932. sz. legmagasabb királyi rendelet értelmében október első szombatja és vasárnapja közti éjjel 1 órakor az órákat vissza kell igazítani éjfél 12 órára. Ezzel visszatérünk a Romániában érvényes kelet európai időhöz, amely a közép európai [magyarországi] időszámításhoz képest 1 órát siet.

Értesítés. A Temesvári Református Ifjúsági Egyesület értesíti a nagytiszteletű Lelkész és Segédlelkész urakat, valamint az érdeklődő világiakat, hogy Szabolcska László dr. temesvári lelkész, bánsági esperes ur „Utak Betlehem felé” című prédikációs könyve mely a Temesvári Református Ifjúsági Egyesület kiadásában az építő „Szabolcska Mihály Ifjúsági Otthon” alapja javára, nem régen jelent meg, ma még kapható. A prédikációs könyv 33 beszédet tartalmaz, vasárnapi és ünnepi, azonkívül husvét nagyhetére alkalmas beszédek. E kötet, akár csak a néhány évvel ezelőtt megjelent „Hivogatás” című prédikációs könyv, melynek minden példánya rövid esztendő alatt elfogyott, kivétel nélkül mind igen értékes beszédeit tartalmazza Szabolcska László dr.-nak, a neves

és közismert egyházi írónak és szónoknak. Gyönyörű stílusban, nagy gondossággal fölépített beszédek, szívtől szívhöz szóók, melyek mindegyikében az Élet és a Lélek ereje lüktet. A gyakorlati igehirdetés terén kiválóan alkalmas könyv. Ára utánvétellel 120 lei. Az Ifjúsági Egyesület szíves megrendeléseket kér, különös tekintettel arra, a nemes célra melyre a könyv tiszta jövedelme fordítatik. Megrendelhető a Református Lelkészi Hivatal címén. (Timișoara—Temesvár, III. Str. Timotei Cipariu 2.)

Államsegély Jugoszláviában. A Jugoszláviai kormány az 1931—32. költségvetési évre a református egyháznak 402 000 dinár államsegélyt állapított meg, mely 1.200.000 leinek felel meg. Ebből 36.000 dinár főesperesi dotáció, vagyis 108 000 lei és 18 000 dinár [54.000 l.] utiköltség. A miniszteri rendelet szerint az államsegély havonta előleges részletekben fizetendő az egyházi hatóságnak, de ott is csak papíron, mert bár a nyugtákat beküldték, az utalványok meg is érkeztek, de pénz nincs, csak ígéret, hogy szeptember hó folyamán a fizetés is megtörténik.

Párisban hatalmas erővel dolgozik az üdvhadsereg. Nem-

rég avatták fel 235 ágygal berendezett éjjeli menedék-otthonukat.

Csere. Királyhágómelléki lelkes vasút melletti paróchiáját elcserélné vasúthoz közel levő paróchiával. Javadalom 32 hold föld [jó], egy vagon fa és 40 véka gabona.

Ajánlatokat a szerkesztőség továbbit: Csereajánlat „Hk” jeligével.

Társszerkesztők; Ar dai Aladár, Bokor Sándor, Szombati Szabó István és Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

4050—1932-II sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli lelkesi hivatalnak.* Hivatalos lapunk folyó évi 233. old közölt 2602—1932. sz. körrendeletben kerületünk egyházközségeit a lippai árvizkárosultak segélyezésére hivatam fel, kötelezve őket, hogy úgy a gyűjtött segélyt, mint a gyűjtés eredménytelenségére vonatkozó negatív jelentést folyó évi október 1-ig hivatalomhoz küldjék be. Felszólítom azokat az egyházközségeket, amelyek ennek a körrendeletnek még eleget nem tettek, hogy mulasztásukat haladéktalanul pótolják. Oradea—Nagyvárad, 1932. szeptember 19. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

4266—1932. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* A 3997—1932. sz. körrendelet alapján beérkező jelentésekből azt látom, hogy a növendékek száma több helyen az előző évekhez képest olyan csökkenést mutat, amit a tavalyi jelentéssel való egybevetés alapján megmagyarázni nem lehet. Ezért felhívom azokat az iskolaszéki elnök urakat, akiknek az iskoláinál létszámcsökkenés mutatkozik, hogy jelentésükben ennek indokolását is foglalják be. Oradea—Nagyvárad, 1932. szeptember 19. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

4267 1932. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli középiskolai vallástanár urnak.* Folyó évi október 15-ig bejelentendő minden fokozatu nem ref. jellegű középiskolába járó ref. növendékek száma, iskola, nem és osztály szerint részletezve, úgy az elmúlt 1931—32. mint a folyó 1932—33. tanévre nézve. Oradea—Nagyvárad, 1932. szeptember 19. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

4268—1932. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli középiskolának és középiskolai vallástanár urnak.* Miután a középiskolai vallástanítás kérdése még most sincs véglegesen rendezve, a középiskoláknál használandó vallástani kézikönyvek jegyzékét az 1932—33. tanévre a következőképen állapítom meg:

- A középiskolák, tanítóképzők számára kötelezőleg elrendelem.
- I. o. ban Farkas Kálmán: Az ószövetségi kijelentés története.
- II. o. ban Farkas Kálmán: Az újszövetségi kijelentés története.
- III. o. ban Tőkés Gyula: Egyháztörténelem.

IV. o.-ban Debreczeni István: Hittan és erkölcstan.

V. o.-ban Révész Imre: A keresztyénység története.

VI. o.-ban Révész Imre: A magyar protesztánszizmus története.

VII. o.-ban Dr Makkai Sándor: Kegyelemből hit által.

Felekezeti kereskedelmi iskolánk számára a fentti, V. VI. VII. o. számára előírt tankönyveket rendelem el a többi kereskedelmi iskolák számára az

I. o.-ban Révész Imre: A magyar protestánszizmus története.

II. o.-ban Dr Makkai Sándor: Kegyelemből hit által.

Az elsorolt tankönyveken kívül minden növendék tartozik a választani órán hangjegyes énekeskönyvvel megjelenni s buzdítani kell őket arra, ahol a családnál még nem volna, hogy egy teljes szentírást szerezzenek be. Oradea - Nagyvárad, 1932. szeptember 19. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Pályázati hirdetés. A végvári református egyház presbitériuma pályázatot hirdet ideiglenes tanítói állásra az 1932—33. iskolai évre. **Javadalom:** 1. Lakás. 2. 1500, azaz eg ezerötyszáz lei készpénz, havonta az egyház pénztárából fizetve. **Köteleesség:** egy osztály önálló vezetése, (ha nő lesz a megválasztott: felsőbb osztályokban kézimunka tanítása) vasárnapi iskola, belmissziói munkában való segédkezés. Pályázhatnak elsősorban okleveles vagy oklevél nélküli tanítónők, megfelelő női tanerők hiányában férfi is alkalmaztatik. Határidő a megjelenéstől számított egy hét. Pályázatok a lelkészi hivatalhoz, Tormac--Végvár. Jud. Timiş küldendők.

Tanító urak!

A Főliszt. és Mélt. Püspök úr 3607—1932. sz. alatt kegyes volt jóváhagyni valamennyi tankönyvkiadványainkat az 1932—33. tanévre is és azok kizárólagos és kötelező használatát rendelte el, egyben szigorúan eltiltotta a régi kiadású és használat következtében piszkos, vagy rongyos tankönyvek használatát.

Amidőn bátorkodunk erre felhívni nb. figyelmüket, kérjük, hogy a zavartalan szállíthatás végett sziveskedjenek rendelkezéseiket a legsürgősebben hozzánk juttatni, vagy bármely más könyvkereskedésben, hol összes kiadványaink szintén raktárról kaphatók, megvásárolni, — tekintettel az iskolakezdsre.

Felhívjuk továbbá b. figyelmüket, hogy térképek, papíron vagy vászonra huzva, szemléltető képek és testek, valamint írószerek a legolcsóbb árban szerezhetők be kiadóvállalatunknál. **Iskoláknak 10% készpénzrabat!** Kérje még ma 10 oldalas részletes árjegyzékünket díjtalanul.

Szives rendelésük elvartában, biztosítva rendkívül előzékeny és leggyorsabb kiszolgálásunkról, vagyunk kiváló tisztelettel

HIRSCH A. könyvkiadóvállalata,
Deva, str. Regina Maria 21.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagyf. Református Lelkészi Hivatalnak

Loco,
Calea Victoriei (Kolozsvári u.) 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

TAKARÉK OSSÁG

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Szent László-tér 5. sz., Kovács-ház
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyvársárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-
számítol váltókat. Folyósít* jelzálog-
kölcsonöket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.

**Répostszli a trieszli „Adriai”
biztosító-társaságot.**

Van szerencsém szives figyelmébe ajánlani **legjobb mintájú**

iskolai nyomtatvány- raktáramat.

Román magyar szövegű iskolai nyomtatványaim az
állami tanügyi főhatóságok által **approbálva vannak** és a
legujabb tanterv utasításainak teljesen megfelelnek. Az **iskolai
nyomtatványok** árát mélyen leszállítottuk. Egyháznak nagy árengedmény — Szives megrendelését kéri

Béres Károly könyvkereskedése

Oradea—Nagyvárad, str. A. Lazar (Nagy Sándor-u.) 14.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon
6-22

Készít mindentajta egyházi- és iskolai nyomtat-
ványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos
levélpapírokat, borítékokat, a legkülönfélébb magán-
és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és
esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb,
modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STRADA AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

Kalvin könyvnyomda, Oradea—Nagyvárad.